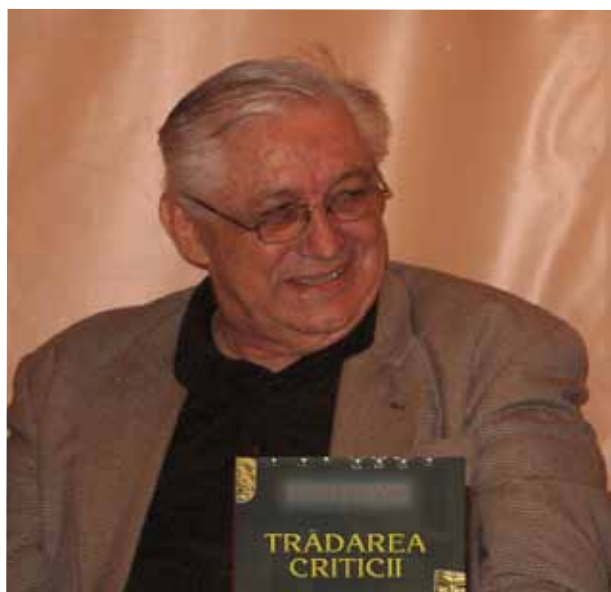

NICOLAE BREBAN

despre

Trădarea criticii

Șocul libertății care, iată, în acest text, m-a dus la o altă metaforă, cea de **stafie a prezentului**. Ambele sugerând, cu acea indecizie aparentă și cu o mărită forță de sugestie, realitatea celor două decenii pe care le trăim cu toții după '89. Liberi, în sfârșit, adică profitând – mai mult sau mai puțin adecvat, conștient, plinar

și vigilent! – de privilegiile reale ale libertății sociale: votul liber, secret și universal, drepturile de asociere liberă, de expresie și de călătorie, pe scurt: dreptul la fericirea și norocul omenesc! Ce facem noi cu acestea, ține, bineînțeles, de voința, luciditatea trează, de **leaderii** pe care îi alegem și de reflexele noastre civice și mentale, dobândite sub era comuniștilor; multe dintre ele curg, nestăvilite, din istorie.

Acest șoc sau imaginea, prezența acestei „stafii” ne împiedică (și mi-e teamă că acest lucru va mai dura o vreme) să ne bucurăm din plin, cum am fi vrut, de prezentul nostru, al comunității în care ne aflăm și care ne-a dăruit viață.

Editorial

Dinamica vieții culturale

Istoria omenirii a fost traversată de tot felul de crize economice, politice, ideologice, industriale etc. care au marcat evoluția societății. Din antichitate și până astăzi asemenea fenomene care s-au succedat au sfârșit prin a produce schimbări majore la nivelul întregii comunități. Există similitudini între caracteristicile majore ale acestor momente de regres ce se manifestă ciclic și este interesant de găsit răspunsuri legate de posibilele omologii, de dinamica lor, dar mai ales de transformările pe care le-au generat și de felul cum s-au reflectat în cultură, care a cunoscut un parcurs cu fluxuri și refluxuri, cu suișuri și coborâșuri, păstrând nealterată aspirația spre realizare și împlinire a ființei umane.

Deși există o împletire a crizelor economice cu cele sociale și culturale, frecvența și amplitudinea lor este diferită, ca și profunzimea efectelor propagate. În intervale de recesiune, istoria culturală a cunoscut numeroase momente de maximă explozie spirituală, marcând adevărate revoluții prin consecințele lor în planul mentalităților, a noilor forme de manifestare.

Suntem „contemporani” cu o criză financiară mondială care s-a suprapus peste o criză de ansamblu a României: politică, financiară, economică, a valorilor și culturală. În cadrul acesteia din urmă, dureros este faptul că apar tot timpul

evenimente de o calitate îndoielnică, în paralel cu amploarea unor manifestări de înaltă ținută. Este prețul plătit tranziției de la sistemul centralizat la o societate nouă, condusă după regulile democrației, ale libertății de creație și ale liberei inițiative. Cu toate acestea, tendințele progresiste pe care România încearcă să și le autoimpună, prefigurează vizibil o apropiere de cultura occidentală. Eforturile făcute în acest sens, mai mult sau mai puțin susținute, de a ne integra unei mari familii, așa cum este Europa și de a întregi comunitatea „bătrânului continent” au căpătat materializare. Modelul european la care aderăm presupune respectarea unor reguli unanim acceptate, universal valabile și care nu vin în contradicție cu demnitatea națională, tocmai pentru a întemeia acea „unitate în diversitate”. Din păcate însă, asistăm și după 20 de ani de libertate, la manifestări care ne identifică mai mult cu specificul și mentalitățile din EST decât din VEST. Este adevărat, sunt o serie de factori care motivează această apropiere de Orient: sistemul educațional deficitar, situația materială nefavorabilă sau incapacitatea unora de a distinge și de a aprecia valorile. De aceea, avem nevoie de proiecte, de programe, de acțiuni bine concepute și organizate și nu de lamentări, ori de teorii ale fatalității.

Cu sprijinul susținut al autorităților locale, colectivul Bibliotecii „V.A. Urechia” își fundamentează activitatea pe o strategie coerentă de satisfacere a nevoilor de lectură și documentare ale gălățenilor și de ridicare a nivelului de cultură și civilizație a locuitorilor, prin conlucrare cu celelalte instituții culturale și de învățământ, asociații, fundații. Sub genericul „AXIS LIBRI”, devenit deja un brand - Revista de cultură, Târgul de carte, Editura - Salonul literar se bucură de audiență și de apreciere elogioasă.

Bunele rezultate, ca și receptivitatea plină de solitudine a forului administrativ tutelar ne îndreptătesc să privim cu optimism viitorul, chiar și în aceste vremuri de criză, pentru că se pot face lucruri minunate, de calitate cu un colectiv dăruit profesiei, cu exigență, gestionând totul cu eficiență și responsabilitate.

Prof. Zanfir Ilie,

Director

Biblioteca Județeană ”V.A.Urechia” Galați

VASILE ALEXANDRESCU URECHIA

Fișa biobliografică

V.A. Urechia

- istoric, scriitor, dramaturg -
27.02.1834 - 22.11.1901
Piatra Neamț București

*„Ca agitator pentru binele și
mărirea neamului românesc,
Urechia a fost sublim,
nimenea nu-l va putea să-l
înlocuiască, nimic nu-l va
putea să-l întunece în istoria*

*noastră națională, în care el va rămâne ca un arhanghel
al entuziasmului în memoria tuturor românilor.”*

(Bogdan Petriceicu Hașdeu, 1901)

Fiu al clucerului Alexandru Popovici și al Euphrosinei Photinia, Vasile Alexandrescu Urechia și-a început studiile în școala particulară din casele boierului Dumitrache Stan din Piatra Neamț, continuându-le în pensionul privat al elvețianului Ballif de la Oșlobeni. A urmat apoi Școala preparandală „Trei Ierarhi” din Iași, devenind apoi, în 1844, bursier al Academiei Mihăilene din Iași. La înscrierea în cadrul Academiei Mihăilene renunță la numele avut la botez, Popovici, fiind înscris în catalog cu numele de Alexandrescu (după prenumele tatălui). Ulterior și-a luat și numele de Urechia, aflând din hârtiile familiei că își trage originea de la vechiul cronicar al Moldovei.

Între anii 1855 și 1857 beneficiază de o bursă de studii la Paris, bursă acordată de „Societatea pentru ajutorarea tinerilor români la învățătură”. La Paris își susține mai întâi bacalaureatul în filosofie (18 august 1856), devenind apoi student al Facultății de Litere și urmând în paralel cursurile de filosofie și literatură de la Sorbona. Tot la Paris a redactat revista în limba română „Opiniunea” (1856), colaborând în același timp la mari cotidiane franceze: „Le Constitutionnel”, „Gazette de France”, „La Patrie”, „Le Siècle”. La Paris se și căsătorește la 1/13 august 1857, cu Françoise Joséphiné Dominique Plano, fiica doctorului de Plano (medicul reginei Izabela a Spaniei) dar aceasta moare la scurt timp, în 1858.

Întors în țară în 1858, își începe cariera profesională ca asesor la secția a doua a Tribunalului din Iași. Devine apoi profesor de literatură română și limbă latină la clasele gimnaziale superioare și apoi profesor de istorie universală și literatură la clasele colegiale din cadrul viitoarei Universități din Iași (1858-1864). În anul 1859 îl găsim în calitate de director în Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice al Moldovei și apoi ca ministru ad-interim al Departamentului Cultelor și Instrucțiunii Publice în guvernul lui Mihail Kogălniceanu (1859-1860).

Se recăsătorește cu Luiza Pester Wirth iar în 1860 se naște primul său fiu Alceu Urechia, viitor umorist și prieten al lui Ion Luca Caragiale. Vasile Alexandrescu Urechia a mai avut încă doi copii, Corina Urechia, născută în 1865 și Nestor Urechia, născut în 1866.

Vasile Alexandrescu Urechia se numără printre fondatorii Societății „Ateneul român” din Iași (1860) și din București (1865) și este cel care a avut o contribuție esențială la organizarea învățământului românesc în calitate de președinte

al Comitetului de Inspecțiune a Școalelor din Iași (1863), de director general al Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice (din 31 iulie 1864) și de ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice în guvernul condus de Dimitrie Brătianu (10 aprilie 1881 - 31 iulie 1882).

Istoric, animator al vieții culturale și scriitor, Vasile Alexandrescu Urechia nu a renunțat niciodată la vocația de profesor, predând până la sfârșitul vieții la Catedra de Istoria românilor și Literatură română de la Facultatea de litere a Universității din București (31 iulie 1864 - 1901).

Implicat în viața politică, V.A. Urechia a fost deputat din partea județului Tutova (din 1866), vicepreședinte al senatului României (1901) dar și deputat și senator de Covurlui (din 1869), funcție pe care a deținut-o până la sfârșitul vieții și care l-a legat de plaiurile gălățene.

Luptător pentru desăvârșirea unității naționale și pentru cultivarea conștiinței naționale, un „sublim agitator pentru binele și mărirea neamului românesc”, după cum îl caracteriza Bogdan Petriceicu Hașdeu, V.A. Urechia a înființat și condus numeroase instituții culturale precum Societatea Transilvania, Societatea macedo-română și Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor (1893-1897). Membru fondator al Societății Literare Române (1 aprilie 1866), viitoarea Academie Română (30 martie 1879) și secretar general al acesteia (1872-1873, 1881-1894), a fost vicepreședinte și apoi președinte al secției istorice (din 1892), președinte al secției literare (din 1888) și vicepreședinte al acesteia (1888-1894, 1892-1895, 1898-1901). A fost de asemenea membru corespondent al Academiei Spaniole și al Institutului Etnografic din Paris.

A editat numeroase publicații, printre care se numără: „Adunarea națională”, „Almanahul cultelor”, „Anuarul general al Instrucțiunii Publice”, „Atheneul Român”, „Dacia”, „Instrucțiunea publică”, „Zimbrul și vulturul”.

Vasile Alexandrescu Urechia a contribuit la răspândirea culturii românești inițiind sau patronând instituții esențiale precum Ateneul Român, Universitatea, Academia Română, Muzeul de Antichități, Teatrul Național, Academia Română. Nu în ultimul rând, V.A. Urechia a fondat la 7 decembrie 1889 „depozitul de cultură națională” ce îi poartă numele, donând valoroasa sa bibliotecă personală gălățenilor și editând „Buletinul Fundațiunii Urechia”, prima publicație a unei biblioteci publice (1901).

De-a lungul vieții a fost răsplătit cu premii și decorații, precum Premiul „H. Rădulescu” al Academiei Române (1890), „Marea medalie de bronz” a Institutului etnografic din Paris - drept recunoștință pentru serviciile sale (1880), brevetul de ofițer al ordinului „Legiunea de onoare” din partea Președintelui Republicii Franceze.

V.A. Urechia a avut o bogată activitate publicistică, colaborând cu numeroase publicații precum: „Zimbrul”, „Românul”, „Steaua Dunării”, „Familia”, „Informațiunile bucureștene”, „Convorbiri literare”, „Literatorul”, „Pagini literare”, „Revista contemporană”, „România literară”, „Secolul XX”, „Revista nouă”, „Viața”, „Universul”, „Universul literar”, „Arhiva istorică a României”, „Atheneul Român”

(Iași), „Apărarea națională”, „Analele Academiei Române”, „Buciumul român”, „Buletinul Instrucțiunii Publice”, „Calendarul gospodarilor”, „Calendarul Olteniei”, Calendarul „Românului”, Calendarul ziarului „Universul”.

Debutul editorial l-a făcut cu versuri, încă de la 16 ani (1850), sub numele de Vasile Alexandrescu. Adevăratul debut literar are loc în 1855 prin narațiunea de inspirație istorică „Logofătul Baptiste Veleli”, publicată în „România literară” (nr. 13-20) sub numele de V. Alisandrescu, scriere pentru care V.A. Urechia este citat printre pionierii romanului românesc.

Răsfoind presa vremii putem găsi un portret literar al lui V. A. Urechia în „Foaia Populară” din 1 martie 1898 și ni-l putem închipui pe gălățeanul nostru de suflet așa cum era văzut de către contemporanii săi:

„V.A. Urechia Cine nu-l cunoaște? Toată lumea.

Profesor universitar, vechiu aproape ca Universitatea, istoric de frunte, orator distins, parlamentar de elită.

Inimă nu găsești alta ca a lui Conu Vasile: cine lă cunoscut de aproape în vre-o împrejurare nu lă mai uitat. Are numai simpatii și stime, numai prieteni și protejați.

Încet, încet, cu ochelarii pe nas, scoboară treptele Universității, cu ghiosdanul roșu sub subțioară.

Acasă ajuns, se înfundă în vraful de cărți și hrisoave, în mormanul de note și notițe, cu care alcătuieste monumentală sa operă istorică.

Are însă și d-sa o dragoste, o dragoste la bătrânețe, înclinare aprinsă, neînfrănată, către o ea, pentru care se ruinează, căci îi trimite tot ce agonisește... **Biblioteca Urechia din Galați**”

Vasile Alexandrescu Urechia în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia”

Extras din bibliografia elaborată în cadrul Biroului Informare bibliografică

Opere:

- Alexandri la Mircesci : Comedie. București : Lito-Tipografia „Carol Göbl”, 1894. FV III 15.934
- L'alliance des roumains et des hongrois en 1859. Bucarest : Lito-Typographie Carol Göbl, 1894. FV IV 786
- Arhimandritulu Vartolomei Măzăreanu. Bucuresci : Tipografia Academiei Române, 1889. FV III 6.977
- Autografele lui Varlaam Mitropolitul . Bucuresci : Tipografia Academiei Române, 1889. FV IV 1.208
- Biserica din Cetatea Némțu... Bucuresci : Tipografia Carol Göbl, 1890. FV IV 1.208
- Biserica și școala. Bucuresci : Imprimeria Statului, 1877. FV III 18.561
- Cestiunea Bessarabiei. Bucuresci : Tipografia C.P. Conduratu & I.S. Rădulescu, 1878. FV III 5.781
- Codex Bandinus : Memoriu. Bucuresci : Lito-Tipografia „Carol Göbl”, 1895. FV IV 4.477
- Conferința Dlui V.A. Urechia. Galați : [S.n.], [1889]. FV F.G. III 14.230
- Cum am cunoscut pe Alexandri. Bucuresci : Lito-Tipografia „Carol Göbl”, 1894. FV III 5.267
- Cum era odineoară : Legende. Bucuresci : Minerva, 1901. 320 p. FV II 5.279
- Desbaterile proiectului de lege al școalelor profesionale. Bucuresci : Tipografia Gutenberg, 1893. FV III 9.533
- Despre elocința română, oratoria forense. Bucuresci : Tipografia Ioan Weiss, 1867. 59 p. FV II 44.924
- Din domnia lui Ioan Caragea. București : Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1900. 160 p. FV IV 3.389

- Documente relative la anii 1800-1831. București : Tipografia Academiei Române, 1889. 32 p. FV IV 3.389
- Documentu referitoru la limba românescă. București : Tipografia Academiei Române, 1889. FV IV 3.389
- Edilitatea sub domnia lui Caragea. București : Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1900. FV IV 3.389
- Elemente de limba franceză. Iași, Tipografia Minerva, 1860. 24 p. CS II 2.131
- Femea română după istoria și poesia. București : Tipografia C.A. Rosetti, 1865. 25 p. CS II 2.112
- George Asaki. Bucuresci : Tipografia „Românulu”, 1890. FV III 9.533
- L'idée latine chez les Roumains. Alais : Imprimerie-Papeterie J. Brabo, 1900. 12 p. FV III 9.533
- Inscricțiuni dupe manuscrise. București : Tipografia Academiei Române, 1887. 20 p. FV IV 3.389
- Istoria evenimentelor din Orientu. București : Tipografia Academiei Române, 1889. 129 p. FV IV 3.389
- Istoria românilor. Iași : Tipografia Buciumului Romanu, 1863. 144 p. CS II 2.229
- Istoria românilor . Ed. a 4-a. București : Tipografia C.A. Rosetti, 1865. 131 p. CS II 35.012
- Istoria scolelor de la 1800-1864. 4 tom. Bucuresci : Imprimeria Statului, 1892-1901. FV IV 1.227(1-4)
- Încercare bibliografică pentru Istria și Dalmatia. Bucuresci : Tip. Societății Academice, 1878. FV III 18.561
- Legende române. București : Editura Tipografiile Române Unite, [19--?]. 267 p. FV I 5.478
- Localurile de scoli sătesci în Romania. Bucuresci : Tipografia Naț. Antrep. C. N. Rădulescu, 1868. FV IV 30
- Notice sur les armoiries du peuple roumain. Maçon : Protat Frères, 1901. 20 p. FV III 18.561
- O statistică a Țerei Românesci din 1820. București : Tipografia Academiei Române, 1887. FV IV 3.389
- Oda la Elisa : Comedie într'unu actu. Bucuresci : Tipografia Laboratorilor Români, 1869. 56 p. FV II 7.562
- Opere complete. Seria A-D. Bucuresci : Imprimeria Statului, 1878 - 1883. FV II 9.535(A-D)
- Până când? Stelele : Versuri. Paris : De Soye et Bouchet, 1857. 4 p. CS V 2.398
- [Proiectul de modificațiune al Legei asupra instrucțiunii publice din 1864]. [s.l.] : [s.n.], 1901. FV V 2.183
- Schițe de sigilografie românescă. București : [s.n.], 1891. 17 p. : il., [2] f. pl. FV V 3.961
- Uniunea interparlamentară. Bucuresci : Institutul de Arte Grafice Carol Gobl, 1896. 78 p. FV III 3.482

Editor al:

- Album macedo-român. Sub direcția lui V.A. Urechia. București : Stab. pentru Arte Grafice Socecu, 1880. V 2.521
- Voci latine de la frați la frați. Ilustrată cu autografe și diverse stampe prin V.A. Urechia, Președintele Ligei pentru unitatea culturală a Românilor. București : Stab. Grafic I.V. Socecu, 1894. FV V 2.853

Referințe:

- Păltănea, Paul. Biblioteca lui V.A. Urechia, o contribuție la perenitatea culturii românești. 1998. II 82.850
- Goia, Vistian. V.A. Urechia : [Studiu monografic]. București : Minerva, 1979. 264 p. II 51.543
- Păltănea, Paul. Premiul internațional „V. A. Urechia” : Paris, 1882. București, 1996. II 78.486
- Păltănea, Paul. V.A. Urechia: interférences avec le monde espagnol. București : Editura Academiei Române, 1992. III 31.933.
- Popa, Anișoara. V.A. Urechia : Istoric. Galați : Editura Fundației Academice Danubius, 2001. F.G. II 89.214(1)
- Șoitu, Ecaterina. Preocupări literare în activitatea lui V.A. Urechia. Galați : [S.n.], 1969. F.G. III 15.038.

Camelia Toporaș

Portretul unui om de cultură (III)

„Voiește vreun român cu dare de mână să-și facă numele nepieritor? Să și-l asocieze cu laudă la mersul înainte cultural al națiunii române”
(V.A. Urechia,1900)

Valentina Oneț

Seratele literare, care aveau loc la casa lui V.A. Urechia, de lângă Cișmigiu, pe Str. Brezoianu 28, adunau intelectuali din diverse domenii: poetul Al. Macedonski, epigramistul Cincinat Pavelescu, istoricul Gr. Tocilescu, actorii

Aristizza Romanescu și C. Nottara. Al. Macedonski, un protejat al istoricului, în poezia aflată în manuscris la secția Colecții Speciale a Bibliotecii Urechia, intitulată „Lui Urechia” (1882), îl definea în felul următor: „Prin carte om de vreme nouă, prin inimă – de vreme veche”.

V.A. Urechia a fost și un gazetar foarte activ, format la școala lui Kogălniceanu, din preajma și în primii ani după Unire, ca fondator sau colaborator la : Opiniunea (1857), Zimbrul și Vulturul (1858), Steaua Dunării (1859), Instrucțiunea Publică (1860), Ateneul român (1860-1861), Dacia (1861), Anuarul general al Instrucțiunii Publice din România (1863-1865), Buletinul Instrucțiunii Publice (1864-1865), Adunarea națională (1869-1870), Informațiile bucureștene (1870), Revista contemporană (1873-1876), Buletinul Fundațiunii Urechia (1901). Ultima publicație a apărut cu o lună înainte de a muri și era realizată aproape în întregime de V.A. Urechia. A trimis pentru biblioteca Regelui Carol I, Buletinul Fundației Urechia, iar Majestatea Sa și-a exprimat „viile sale mulțumiri”, după cum notează V.A. Urechia pe ultimele file ale Jurnalului său. Buletinul, cu subtitlul „Bibliografie – istorie – literatură”, cuprindea informații asupra înființării și mersului bibliotecii, lista dubletelor oferite Academiei Române, schimbul de dublete între Fundația Urechia și Ateneul Român, studii și recenzii. Buletinul cu nr. 1 a fost împărțit prin poștă

după moartea autorului, istoricul V.A. Urechia.

Intelectual fin, cum îl definește istoricul gălățean Anișoara Popa în lucrarea sa, pe care i-a dedicat-o, cunoscător încă din anii studenției (1856-1858) a marilor biblioteci și arhive din Paris, Milano, Barcelona, Madrid, V.A. Urechia călătorea des în străinătate pentru a se documenta dar și pentru a participa la congrese de istorie, arheologie, heraldică, etnografie, reuniuni interparlamentare, în calitate de delegat al Academiei Române.

A rămas legendară participarea sa la Congresul Orientaliștilor de la Roma, în 1899, unde a organizat o „festivitate românească” pentru a susține latinitatea românilor și a depus o coroană de bronz la Columna lui Traian, „înființatorul Daciei române”, împreună cu Badea Cârțan, îmbrăcat în costum național, care părea „un dac coborât de pe Columnă”.

Dar, V.A. Urechia a fost de multe ori și ironizat de contemporani pentru participarea sa la toate evenimentele de seamă ale țării, la ridicarea tuturor monumentelor închinat marilor bărbați ai țării, la deschiderea tuturor filialelor „Ligii Culturale...” Causticul său amic Hasdeu, îi aplică încă din 1869 în revista sa „Traian”, emblema „Nihil sine Urechia”.

Din bogata corespondență păstrată la Biblioteca „V.A. Urechia” (și la Biblioteca Academiei) rezultă că „venerabilul senator de Covurlui” a avut *cultul prieteniei*, a menținut relații de prietenie cu marii bărbați ai țării și ai Europei. A corespondat cu M. Kogălniceanu, atât de mult admirat pentru patriotismul său, considerat de V.A. Urechia „marele învățător al neamului românesc.” A corespondat cu V. Alecsandri, Al. Odobescu, Ion Bianu, D.A. Sturdza, cu poezii Felibrige, cu orientalistul A. de Gubernatis, cu celebrul etnograf Leon de Rosny. Istoricul și omul de cultură V.A. Urechia era foarte apreciat de specialiștii contemporani străini pentru eforturile sale de a face cunoscut spațiul românesc.

Astfel, în 1882, Societatea Franceză de Etnografie, a creat un *premiu internațional* „V.A. Urechia” (trei medalii de aur, argint și bronz cu efigia lui V.A. Urechia) pentru lucrări de etnografie

referitoare la România și populațiile vecine Balcanilor și Carpaților. Premiul era o recunoaștere și o recompensă pentru „multa râvnă pe care o depusese V.A. Urechia – eminent reprezentant al naționalității române, pentru a înlesni cercetarea unui spațiu etnografic latin atât de puțin cunoscut”.

Etnograful și orientalistul francez Leon de Rosny îi va dedica în 1882, lui V.A. Urechia, lucrarea sa *Les Populations danubiennes. La patrie des roumains d'Orient, 1882-1884*. Și tot Leon de Rosny a dorit să doneze biblioteca sa de orientalistică, prietenului bibliofil V.A. Urechia.

Într-o scrisoare conservată la Biblioteca Academiei Române, datată 25 ian. 1901, Leon de Rosny îi scrie lui Urechia că dorește să doneze bibliotecii din Galați „marea sa bibliotecă chineză, ca mărturie a atașamentului său față de țara noastră, al cărei cetățean visează să devină”. Urma ca un tânăr român să ajungă la Paris, pentru a fi instruit. Colecția de o valoare excepțională ar fi atras la Galați savanți din toate țările. Toate volumele urmau să fie timbrate cu o ștampilă în sec pe care să scrie „Bibliothèque de Galatz”, documentele urmând să fie conservate într-o sală specială a Bibliotecii din Galați. Scrisoarea se încheie cu „Votre ami du fond du coeur”. A fost expediată din Paris pe 9 nov. 1901. V.A. Urechia a murit pe 22 noiembrie 1901.

Stimat de mulți dintre contemporani, V.A. Urechia a avut puterea de convingere de a-i determina să doneze bibliotecii din Galați - „marea sa dragoste”- tipărituri și obiecte de muzeu. Au contribuit la îmbogățirea fondurilor Bibliotecii Urechia: Regele Carol I, A.D. Sturdza, Vasile V. Kogălniceanu, Aristizza Romanescu, Librăria și anticariatul „Autori Români” Frații Șaraga, Iași etc.

Colecționar și bibliofil pasionat, V.A. Urechia a iubit arta, dorind ca biblioteca să facă parte dintr-un complex muzeal care să cuprindă și o pinacotecă. Biblioteca din Galați avea la deschidere în 1890 și o bogată colecție de stampe, lucru foarte rar la aceea vreme. Bibliofilul Urechia a adunat picturi de N. Grigorecu, N. Vermont, stampe de Th. Aman, Gh. Asachi, litografii de A. Raffett, gravură de Rembrandt în tiraj Basan (cca 1800)...

Pentru gălățeni, V.A. Urechia a zidit „o biserică culturală” - **Biblioteca „V.A. Urechia”**, inaugurată în 1890, care adăpostea în sălile sale și un mic muzeu, cu obiecte de arheologie, numismatică, etnografie, heraldică, paleontologie.

V.A. Urechia va rămâne în cultura română prin „operele realizate” și prin „reputația dobândită”. Cele mai bune probe – considera el, pentru trecerea unui examen, examenul față de cultura română, vor rămâne: dăruirea, pasiunea și interesul său față de relicvele trecutului, biblioteca ce-i poartă numele - biblioteca unui istoric pasionat de istoria neamului său, care o viață a adunat și conservat documente privind istoria românilor, biblioteca unui cărturar pasionat de bibliofilie, a unui colecționar și muzeograf (în 1886 anunța Academia că patrimoniul colecției sale numără peste 2500 de documente istorice și juridice din sec. XVII-XIX).

V.A. Urechia va rămâne în conștiința românilor prin „nesfârșită dorință de a fi de folos în toate domeniile și un mare talent în a câștiga printr-o gentilă vanitate simpatică atâta iubire pentru români”(N. Iorga, Liga Culturală. In Boabe de grâu, an I, 1930).

La apusul vieții, în 1900, se definea în Jurnalul său „un obscur muncitor”. Față de contemporanii săi, posibil, dar a fost un muncitor foarte informat și foarte onest față de cultura căreia i-a aparținut, față de neamul său, căruia i-a dăruit totul, *averea sa – biblioteca personală și viața*.

Cu o zi înainte de a muri, dimineața, trimisese *Universului Literar* o nuvelă istorică, iar după prânz urma să meargă la Senat, al cărui vicepreședinte era.

Se spune că a murit împachetând cărțile pe care Badea Cârțan urma să le treacă munții în Transilvania.

Un lucru este cert: V.A. Urechia a făcut parte din elita intelectuală a sfârșitului de secol XIX, deși a rămas „un mare precursor nedreptățit”...

Ca un ultim omagiu, gălățenii l-au numit în ziarul local *Naționalul liberal* din 24 nov.1901 - „voievod al cugetării și simțirii românești”.

Contribuții patriotice ale lui V.A. Urechia (II)

**Constantin Gh.
Marinescu**

Pentru a asigura o informare mai largă și la obiect a opiniei franceze, cu privire la dorința arzătoare a românilor din *Principate*, V.A. Urechia redactează revista „Opiniunea” și intervine pe lângă patrioții din țară să adreseze scrisori de mulțumire și recunoștință tuturor personalităților franceze și nu numai, solidare cu mișcarea unionistă. (1) –

(Ibidem, p. 25).

Ca o încoronare a acestor contribuții politico-patriotice, în sprijinul Unirii Principatelor Române, întocmesc pe baza consultărilor avute cu Bataillard, un „Memoriu” pentru Congresul de Pace de la Paris și un altul destinat împăratului Franței, Napoleon al III-lea, în care demonstrează, pe baza unor temeinice argumente istorice, naționale, a dreptului ginților, caracterul profund legitim, obiectiv, al luptei românilor pentru Unirea Principatelor Române și făurirea statului național modern. Aceste acțiuni inițiate, care se materializează în condițiile înfruntării a numeroase dificultăți, în capitala unei țări în care erau decise destinele unor popoare și se urzeau atâtea manevre diplomatice, reprezentau mai mult decât un titlu de nobil patriotism pentru un tânăr de numai 22 ani, prefigurând virtuțile sale de om politic, lucid, animat de profunde sentimente naționale, care aveau să-și pună amprenta pe întreaga sa personalitate în epoca ce va urma.

După înfăptuirea actului istoric de însemnătate crucială, de la 24 ianuarie 1859, eveniment în care a fost implicat, cum s-a văzut, cu toată ființa sa alături de ceilalți conducători ai mișcării unioniste, V.A. Urechia participă cu aceeași energie și abnegație la aplicarea întregii game de reforme sociale inițiate de luminatul și înțeleptul domnitor Al.I. Cuza, aducându-și astfel o nouă contribuție meritorie la modernizarea structurilor societății românești, la consolidarea statului național unitar.

V.A. Urechia a înțeles, pe baza unei autentice intuiții politice, că prima Unire, Unirea cea Mică, trebuie să constituie pârgă de susținere a Marii Uniri, bazată pe alinierea la patria mamă a tuturor teritoriilor românești aflate sub dominație străină. Tocmai de aceea nu și-a îngăduit nici un moment de pauză, de întrerupere în cadrul eforturilor sale de organizare și mobilizare a mișcării pentru desăvârșirea unificării statului național. El înțelege imperativul timpurilor sale și se consacră cu și mai mare pasiune, dârzenie, neînfricare, luptei pentru susținerea mișcării de eliberare a românilor din Transilvania, Basarabia și Bucovina, neuitând nici

aspirațiile celorlalte pâlcuri de români, îndeosebi ale celor din Balcani, care aveau atâtea trebuință de sprijinul moral, politic și spiritual ale celor din ȚARA LIBERĂ DE ASUPRIRE NAȚIONALĂ. Ca președinte al Societății Macedo-Române, avea să contribuie substanțial, pe multiple căi, la menținerea și dezvoltarea conștiinței naționale a acestora, prin pregătirea în țară a unui mare număr de învățători, profesori, preoți, subvenționarea unor școli, ziare, reviste, acordarea de burse studenților români din Balcani, care studiau în diverse centre europene etc..

În acest fel, se conturează în viața sa un alt eveniment istoric, acela al luptei pentru desăvârșirea unificării statului român, în care personalitatea lui V.A. Urechia este angajată, implicată pe multiple planuri. Astfel, el devine unul din principalii fondatori și animatori ai mișcării naționale din vechea Românie, consacrată acestui ideal național, mișcare alcătuită din mai multe SOCIETĂȚI CULTURAL-PATRIOTICE, POLITICE, ȘTIINȚIFICE, LITERARE, CLUBURI etc., mișcare la care au aderat toate clasele și categoriile sociale. Această mișcare, în care V.A. Urechia avea să joace un rol proeminent, își propune să sprijine, prin cele mai diverse forme și mijloace, lupta românilor din Transilvania, Basarabia și Bucovina, de eliberare națională și de Unire a lor cu Țara. V.A. Urechia s-a manifestat nu numai în calitate de fondator și conducător al mai multor societăți cultural-patriotice, unele din țară, altele din provinciile înstrăinate, dar și ca tribun popular, animator cu vorba, cu fapta și îndemnul, al maselor largi populare, ca organizator al unor uriașe demonstrații de solidaritate națională, autor a numeroase proteste și memorandumuri, manifeste, moțiuni, adresate personalităților internaționale de pretutindeni, opiniei publice internaționale, prin care dezvăluia politica de oprimare națională din Austro-Ungaria și Rusia țaristă, demonstrând justetea dorinței de unitate politică, statală a românilor transilvăneni, basarabeni și bucovineni, cu frații din România. O activitate incontestabilă, de-a dreptul prodigioasă, teoretică și practică, politică și culturală destinată materializării programului desăvârșirii unificării statului nostru național, o desfășoară înflăcăratul patriot, în cadrul Ligii pentru Unitatea Națională a Tuturor Românilor. El este nu numai unul din fondatorii acestei societăți, alături de alți profesori universitari și cărturari de prestigiu ai vieții noastre spirituale și politice în frunte cu Al. Orăscu, Grigorie Tocilescu, S. Mehedintzi, Gr. Brătianu, P.S. Aurelian, Iacob Negruzzi, C.C. Arion ș.a., ci și unul din cei mai dinamici, mai energici președinți care au reușit să-i contureze un program și o strategie de luptă pe plan național și internațional dintre cele mai aprige, în ultimul deceniu al sec. al XIX-lea.

Înființată în anul 1891, Liga pentru Unitatea Națională a Tuturor Românilor, avea să devină, după

A n u l U R E C H I A - 1 7 5 a n i d e l a n a ș t e r e

1893, când la președinția sa este ales V.A. Urechia, portdrapelul luptei pentru unitate națională, statul major al mișcărilor românești din toate provinciile istorice, pentru îndeplinirea idealului de reîntregire teritorial-statală, dispunând de peste 100 de secțiuni în țară și străinătate, care reuneau peste 20.000 membri activi.

Sub raport teoretic, V.A. Urechia are marele merit de a fi imprimat Ligii un asemenea program care viza trezirea și dezvoltarea conștiinței naționale pe calea dezvoltării orizontului spiritual al maselor, prin intermediul actului de cultură, pe calea răspândirii largi în straturile populare românești, a valorilor culturii naționale. V.A. Urechia concepea unitatea culturală a românilor ca o premisă, o condiție „sine qua non” a unității politice (statale). Cărturarul și omul politic considera în mod legitim, că nu este posibilă conștientizarea maselor asupra necesităților înfăptuirii actului politic al Marii Uniri, fără o temeinică pregătire culturală, fără conștiința valorilor spirituale perene, comune ale tuturor românilor. El sublinia, în acest sens, necesitatea conștientizării românilor de pretutindeni, asupra virtuților trecutului nostru istoric, a etnogenezei, a originii comune daco-romane, a continuității istorice în teritoriul fostei Dacii, a comunității limbii, tradițiilor, obiceiurilor, credințelor și aspirațiilor, ca elemente componente fundamentale ale conștiinței naționale (1) – (Constantin Gh. Marinescu, Al. Tănase, Conștiința națională a valorilor patriei, Editura Junimea, Iași, 1982, pag. 20-29; 54-80; 147-196.). Liga Culturală condusă de V.A. Urechia nu socotea însă un scop în sine unitatea culturală, mișcarea culturală, ci doar un mijloc spre atingerea scopului, spre revigorarea mișcării politice, pentru înfăptuirea unității național-statale.

Aceasta a motivat, în mai multe rânduri, faptul că denumirea oficială a societății nu reflectă scopul final al Ligii. Doar din rațiuni politice, pentru a nu împieta asupra relațiilor diplomatice ale României cu Austro-Ungaria, într-un plan mai larg cu Tripla Alianță, din care facea și ea parte, s-a recurs la această denumire, simbolizând, exprimând, *Ab Initio*, un ideal de unire culturală. În realitate, Liga, așa cum subliniază documentele sale, din perioada președinției lui V.A. Urechia, a avut, încă de la început, drept țel final, înfăptuirea unității politice a tuturor românilor. (2) – (C. Gh. Marinescu, Liga pentru Unitatea Culturală a Tutoilor Românilor, „Argeș”, nr. 9(28), 1968; Cf. și C. Gh. Marinescu, Rolul Ligii Culturale în Unirea Transilvaniei cu România, „Cronica” nr. 48 (670), 01.12.1980).

De fapt, după moartea lui V.A. Urechia, în condiții favorabile nouă (determinate de primul război mondial), respectiv în decembrie 1914, societatea a

adoptat denumirea de „Liga pentru Unitatea Politică a Tutoilor Românilor”. Pentru a explica publicului larg programul, scopul și mobilurile societății a fost publicată lucrarea „Ce este Liga Culturală și ce voiește ea”, al cărei autor este aproape neîndoiebnic profesorul universitar V.A. Urechia. În anii în care la președinția Ligii s-a aflat V.A. Urechia, „Liga culturală” înregistrează cele mai semnificative și de rezonanță contribuții la lupta românilor pentru desăvârșirea unității naționale. Avem în vedere, în primul rând, rolul jucat de această societate culturală în organizarea în țară a unor ample acțiuni de popularizare a documentelor mișcării naționale din Transilvania, îndeosebi a „Replicii Junimii Academice Române din Transilvania și Ungaria” precum și a „Memorandumului P.N.R. din Transilvania” prin care se dezvăluiau, într-un spirit critic, profund argumentat și obiectiv, măsurile discriminatorii ale politicii naționale, șovine, opresive a Imperiului dualist austro-ungar față de populația românească, majoritară în Transilvania. (1) – (C. Gh. Marinescu. „Rolul Ligii Culturale, în unirea Transilvaniei cu România”, „Cronica”, nr. 48(670), 01.12.1980). Atât prin presa proprie a Ligii Culturale: „Liga Română”, „Unitatea Națională”, cât și prin editarea unor broșuri, calendare etc., s-a asigurat o largă popularizare și difuzare a acestor documente în țară și peste hotare, pentru cunoașterea problemelor cu care se confruntau frații de peste Carpați. (2) – (C. Gh. Marinescu, „Mișcarea memorandistă moment crucial în lupta românilor pentru unire”, „Cronica”, nr. 45(928), 1983, p. 1-2). Totodată, din inițiativa lui V.A. Urechia, s-au organizat în cursul anului 1893, în principalele localități din țară, cu aportul secțiunilor locale ale Ligii, mitinguri de solidaritate națională cu cauza memorandiștilor. Prin cuvântările înflăcărate, pătrunse de o puternică simțire patriotică, V.A.

Urechia se adresează maselor populare, cutreierând țara în lung și-n lat, pentru a explica faptul că este una și aceeași cauză națională a românilor din toate provinciile istorice și, ca atare, cauza memorandiștilor este o cauză comună a întregului popor. (3) – (Ibidem).

Activitatea Ligii culturale, sub îndemnul și orientările ferme ale lui V.A. Urechia, înregistrează cote valorice noi, superioare în cursul anului 1894, când autoritățile maghiare înscenează la Cluj un proces abuziv autoritar Memorandumului, așa cum rezultă din numeroase documente din arhivă (conservate de V.A. Urechia și donate împreună cu întreaga sa bibliotecă orașului Galați, la finele veacului trecut, (4) – Biblioteca „V.A. Urechia”, Galați, Arhiva V.A. Urechia, Fond; fișe, programe, manifestări, foi volante. Telegrama, moțiuni, scrisori, Mapa X).

Liga Culturală condusă de V.A. Urechia devine principala forță politică morală, în sprijinul

A n u l U R E C H I A - 1 7 5 a n i d e l a n a ș t e r e

memorandiștilor, organizând în țară zeci și zeci de mitinguri de condamnare a procesului în sine și mai ales a sentimentelor pronunțate împotriva fruntașilor P.N.R. din Transilvania în frunte cu Dr. Ioan Rațiu, protopopul Vasile Lucaciu ș.a. Numai în zilele procesului au avut loc în România 123 de mitinguri de solidaritate națională, la care au participat zeci de mii de oameni din toate straturile societății și au rostit cuvântări personalități ilustre ale vieții politice universale. La încheierea acestor impresionante manifestări, participanții au adresat telegrame, moțiuni de condamnare a procesului și a sentințelor tribunalului, regelui, guvernului, precum și opiniei publice internaționale, guvernelor și parlamentelor europene (5). – (Biblioteca „V.A. Urechia”, Galați, Arhiva V.A. Urechia, Cf. Și C. Gh. Marinescu – Pagini din activitatea Ligii Culturale pentru desăvârșirea unității de stat a Românilor - „Studii și materiale istorice, vol II, Suceava, 1971, passim.).

Aceleași documente de arhivă relevă pregnant rolul de ferment al lui V.A. Urechia nu numai în organizarea acestor acțiuni energice de solidaritate națională ci și în:

1. susținerea cheltuielilor de deplasare a câtorva mii de români ardeleni care au umplut străzile Clujului și sălile tribunalului în ziua judecării procesului;
2. plata onorariului unor avocați de mare prestigiu din Europa, angajați prin intermediul Ligii Culturale;
3. organizarea unui serviciu de presă în favoarea inculpaților prin invitarea la proces a unor reprezentanți de notorietate ai presei europene;
4. trimiterea unor reprezentanți ai Ligii care să sprijine moralmente pe acuzați, să urmărească la fața locului și să telegrafieze în țară despre desfășurarea procesului;
5. susținerea cheltuielilor de judecată ale acuzațiilor, plata amenzilor și ajutoarelor familiilor acestora etc. (1) – (Ibidem, Cf. V. Neta, C. Gh. Marinescu - „Liga Culturală și unirea Transilvaniei cu România”, Editura Junimea, Iași, 1978, pag. 322-333).

Înțelegând perfect că procesul de la Cluj intentat în anul 1892 conducătorilor Partidului Național Român din Transilvania, de către guvernul de la Budapesta, depășea limitele mișcării memorandiste, fiind practic un proces politic, intentat, de fapt, întregii națiuni române, V.A. Urechia, președintele Ligii Culturale, folosește prestigiul și autoritatea de care se bucura pe plan internațional (în cercurile politice, științifice, universitare), adresând în mai 1894, înaintea începerii procesului, un APEL PATETIC, opiniei publice internaționale. Prin acest Apel, V.A. Urechia cerea sprijinul popoarelor europene în favoarea cauzei legitime a românilor asupriți de Austro-Ungaria. Prin conținutul său, apelul trimis pe adresa a peste 150 de

personalități europene: șefi de state și guverne, miniștri, senatori, deputați, profesori universitari, academicieni, ziariști etc. reprezintă un veritabil rechizitoriu la adresa politicii de discriminare dusă deliberat față de românii din Transilvania. (2) – (Ștefan Pascu, C.GH. Marinescu – Răsunetul internațional al luptei românilor pentru unitatea națională, Editura Dacia, 1980, p. 47-50, Cf. C. Gh. Marinescu – Solidaritate cu cauza românilor, „Cronica”, nr. 48(931), 1983, p. 1-2).

În APELUL lui V.A. Urechia se proceda la o abordare dialectică a raporturilor dintre istoria națională și istoria popoarelor europene, la integrarea organică a istoriei românilor în istoria europeană, demonstrând, elocvent, contribuția poporului român în salvagardarea Europei occidentale de expansiunea otomană, rolul său de santinelă de nădejde în apărarea valorilor civilizației europene, de factor de stabilitate și echilibru în acest perimetru al continentului, amplasat la interferența dintre vest și est, a unor forme de civilizație și interese devenite, nu o singură dată, virulent contradictorii în decursul istoriei. V.A. Urechia demonstrează faptul că tocmai de aceea Occidentul latin avea o reală datorie morală să-i sprijine pe români, „Pe verii latini de la Carpați”, în realizarea unor aspirații naționale vitale (3). – (Biblioteca „V.A. Urechia”, Galați, Arhiva V.A. Urechia – fond afișe, programe, foi volante, manifeste, telegrame).

Apelul adresat de V.A. Urechia opiniei publice internaționale este pătruns de o „Înaltă etică politico-națională” (1) – (C.Gh. Marinescu - „V.A. Urechia și unitatea național-statală a românilor”, p. 112-115).

Documentul sublinia că „dincolo de Carpați, în Transilvania și în Banat, trăiesc aproape 4 milioane de români, descendenți ai coloniilor pe care împăratul Traian i-a stabilit în aceste ținuturi după cucerirea Daciei. Aceștia sunt frații noștri, ai românilor din România liberă, dar sunt și frații voștri mai mici, care fac gloria neamului latin. (2) – (C. Gh. Marinescu – V.A. Urechia și unitatea național-statală a românilor, pag. 112-115).

„Nu-mi propun – sublinia apelul – să schițez aici istoria celor 4 milioane de frați ai noștri de-a lungul a mai mult de 18 secole de la existența lor în Dacia.

E suficient să amintim că ei nu și-au pierdut niciodată conștiința originii lor și că în mijlocul vicisitudinilor și-au păstrat individualitatea latină, limba lor și obiceiurile lor.

Un popor care a manifestat vitalitate națională, un popor care a salvat Europa de invazia lui Osman, acest popor, care în Orientul Europei este depozitarul civilizației occidentale și latine, este azi amenințat în întreaga sa existență națională.

În plin secol al naționalităților, se ridică românilor din Transilvania și Banat dreptul de a rămâne români.”

Recunoașterea internațională a lui V.A. Urechia

Letiția Buruiană

Ceea ce, mai ales, vă pot promite, este că vă voi învăța de a vă iubi națiunea și limba ei... a vă încălzi inima, aprinzând în ea acel sentiment, ce mi-am permis al numi eu pentru prima oară, cu numele dulce de <<Românism >>. Și acel simțământ nu vi-l voi împărtăși falsificând Adevărul istoric în favoarea <<naționalismului>>.

(V.A.Urechia)

Vasile Alexandrescu Urechia nu s-a bucurat, pe timpul vieții, doar de recunoașterea prietenilor și a gălățenilor, care l-au ales 32 de ani consecutiv să-i reprezinte în forul legislativ al țării, ci, mai ales, de aprecierea susținută a prietenilor din țările Europei apusene sau orientale.

În primul rând, a fost apreciat pentru actul de cultură de a fonda o bibliotecă de anvergură europeană la Galați, oraș pe care-l considera situat într-o poziție geo-strategică deosebită. Întreaga viață și-a dedicat-o culturii naționale, cumpărând din averea proprie, prioritar, cărți care răspundeau crezului său despre adevărul istoric și legitimitatea românilor în rândul popoarelor europene. A adus, astfel, la Galați, peste 19.000 de volume și a pus Biblioteca în relație cu centre culturale din țară și străinătate, fapt apreciat în presa vremii. O gazeta din Roma remarcă în 1899: „Pasiunea dă naștere la miracole; Urechia este omul care generează miracole“. Angelo De Gubernatis considera Biblioteca drept important monument de cultură, iar savantul Leon de Rosny, președintele Institutului Etnografic din Paris, a dorit să-i doneze biblioteca sa în scopul transformării instituției de la Dunărea de Jos într-un institut de cercetare internațional.

Cercetări minuțioase pe linia legăturilor lui Urechia cu lumea spaniolă, realizate de Paul Păltănea, au relevat că în urma multiplelor relații culturale, precum și a pătrunderii în mass-media spaniolă prin colaborări la ziarul *La Discussion*, condus de N. Rivero sau *la Iberia*, condus de E. Castelar, cărturarul și-a atras o deosebită simpatie (*maestro siempre respectable querido amigo don Basilio Alexandrescu Urechia*, în *La Esenza*, 1868). Tot în 1868, ziarul *La Reforma* anunță primirea acestuia ca

membru corespondent în *Real Academia de la Lengua*¹.

Acțiunea cu cel mai mare impact în epocă a fost atragerea atenției întregii Europe asupra rolului pe care l-a avut în apărarea memorandiștilor, concretizat din punct de vedere publicistic în realizarea unei culegeri de adeziuni ale simpatizanților din occident (*Voci latine. De la frați la frați*), cât și în ceea ce privește succesul apărării

popoarelor din Balcani asuprite de otomani, prin coalizarea unor iluștri scriitori pentru realizarea unui „real simbol de pace” (*Albumul Macedo-Român*, 1880). Printre semnatarii străini îi regăsim pe Leon de Rosny, Emile Picot, Emil Girardin, A. Ubcini. Ecourile acestei campanii se vor prelungi și în Franța, unde unul din poeții Felibrige, A. Roque-Ferrier, președintele Societății istorice din Compiègne, Comte de Marsy, precum și poetul Leon de Berluc-Perussis au salutat evenimentul, au propus sprijin sau au făcut „propagandă în favoarea cărții și ideii pe care o reprezintă”. Pe de altă parte,

unii dintre beneficiarii neobositei sale lupte l-au remarcat în ziarul Albanezul (*Shqipetari*), cu grațitudine, drept „neobosita și prevăzătoarea santinelă a Balcanilor”.

De fapt, Urechia a reușit, prin cultivarea relațiilor de prietenie cu persoane influente europene, să plaseze cauza națională românească sub umbrela panlatinismului. Activitatea lui în plan intern și internațional a fost definită de istoricul Paul Păltănea drept «expresia unui program politic dedicat impunerii României în concertul marilor țări latine, regenerarea spirituală a neamului și unirea lui într-o singură Țară». În pragul unui agitat „secol al naționalităților” Urechia

¹ Paul Păltănea, V.A. Urechia-interferențe cu lumea spaniolă, în: Români în istoria universală, III, 1, Universitatea A.I. Cuza, Iași, 1988, pp. 897-909

A n u l U R E C H I A - 1 7 5 a n i d e l a n a ș t e r e

are meritul, subliniat de Anișoara Popa, de a-și fi conturat o strategie pacifistă, solidarizându-se cu forțele care urmăreau realizarea unui echilibru european. După opinia cercetătoarei, el a reușit să impună în arena europeană ceea ce abia după primul război mondial a fost consacrat ca «principiu al naționalităților».

Ca o recunoaștere a meritelor sale de mediator și militant patriot pentru soarta românilor de la sud de Dunăre, *Societatea Etnografică* de la Paris a instituit, în 1882, la propunerea lui Auguste Lesonief, un premiu internațional cu numele „V.A. Urechia”, care s-a acordat în 1883 lui Emil Legrand pentru *Recueil des poemes historiques en grec vulgaire și Ephemerides Daces ou Chronique de la guerre de quatre ans*. Pentru anii următori nu se cunosc detalii. Se știe însă, că în 1900 tema concursului era despre populațiile riverane Mării Negre. Premiul se acorda pentru lucrări referitoare la România și populațiile balcanice vecine, care trebuiau redactate în franceză sau latină.

Un demers foarte important, nesemnlat de

exegeți, a fost participarea lui Urechia la proiectele Alianței Științifice Universale. Această organizație internațională fondată în 1876 își propunea susținerea cercetărilor din diverse domenii, organizând congrese, conferințe și editând publicații internaționale. Membrii se bucurau de mult sprijin oferindu-li-se și beneficiul unui pașaport special (*Diplôme – Circulaire*)². Astfel, aflăm din revista *Familia*³ că în 1895, la București, s-a editat *Bibliothèque Internationale de l'Alliance Scientifique Universelle*, după ce seriile anterioare apăruseră la Paris, la Lyon, la Bruxelles și la Québec. Așa cum menționează *Dicționarul presei românești* (Răduică, 1995), în aceste fascicule publicau personalități ale culturii și științei românești și străine. În notița din *Familia*, mai apare

2 Crawford, Elisabeth. *Nationalism and Internationalism in Science, 1880-1939: Four Studies of the Nobel Population*. Cambridge University Press, New York, 1992, 172 p.;

3 În: *Familia*, an 26, 1895, nr. 28, 9 iulie, p. 334.

o informație pe care Dicționarul nu o menționează: Alianța avea la București un comitet, al cărui delegat general pentru România era însuși V.A. Urechia, iar președinte - V. Butculescu.

Ca urmare a activității sale în cadrul Uniunii Interparlamentare (constituită în 1889), unde a fost președintele grupului român, a relațiilor dezvoltate cu bulgarii și albanezii pentru menținerea păcii și susținerea drepturilor tuturor popoarelor din Balcani, **Urechia a fost primul aspirant român la prima ediție a Premiului Nobel pentru pace, în 1901.**

Notorietatea internațională, simpatia intelectuală de care se bucura din partea lui Albert Gobart, președintele Biroului permanent de la Berna, precum și susținerea candidaturii sale de către zece membri ai Uniunii, i-ar fi asigurat un avantaj puternic. Totodată, preferința Comitetului suedez, în anii următori, pentru candidați ai Uniunii, ne îndreptățește să credem că V.A. Urechia ar fi avut șanse reale, dacă formalitățile ar fi fost realizate în timp util sau dacă nu ar fi decedat, la doar 67 de ani, în 22 noiembrie 1901.⁴

Rezumând, tabloul recunoașterii meritelor și calităților lui Vasile Alexandrescu Urechia pe plan internațional se prezintă astfel: a fost distins cu diplome de onoare, începând cu Congresul de Orientalistică, din 1873, continuând cu Institutul Etnografic din Paris (care, în 1880, i-a așezat portretul în galeria Institutului), iar în 1882, împreună cu Asociația Internațională a Oamenilor de știință „Literatură și Artă” a instituit „Premiul Urechia” - „Prix Urechia”, ce se acorda cercetătorilor din orientul european. A fost ales președinte de onoare al Consiliului Heraldic al Franței, membru al Societății Franceze de Arheologie, membru corespondent al Academiei Spaniole, al Societății Economice și Societății „Amicii Păcii” din Madrid, iar Societatea Internațională Crucea Rosie, secția Spaniolă, i-a acordat diploma și medalia de aur. Biblioteca „V.A. Urechia” conservă o bună parte din titlurile și diplomele primite de fondatorul ei, excepție făcând medaliile Premiului Urechia (v. foto din colecțiile Muzeului de Istorie Galați).

Bibliografie:

1. Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice (1859-1918). Vol. I, Editura Academiei R.S.R., București, 1980, 317 p.
2. Crawford, Elisabeth. *Nationalism and Internationalism in Science, 1880-1939: Four Studies of the Nobel Population*. Cambridge University Press, New York, 1992, 172 p.;
3. Goia, Vistian, V.A. Urechia. Editura Minerva, București, 1979, 264 p.;
4. Păltănea, Paul, V.A. Urechia. Interferențe cu lumea spaniolă, În: *România în istoria universală*, III, 1, Universitatea A.I. Cuza, Iași, 1988, pp. 897-909;
5. Popa, Anișoara, V.A. Urechia istoric, Editura Fundației Academice Danubius, Galați, 2001, 303 p..

4 v. Anișoara Popa, *V.A. Urechia istoric*, Editura Fundației Academice Danubius, Galați, 2001, 303 p.

VASILE ALEXANDRESCU URECHIA

Contribuții biblioteconomice

Mia Băraru

unor instituții fundamentale pentru cultura română. Ateneul Român, Universitatea, Academia Română, Muzeul de Antichități, Teatrul Național, învățământul urban și rural sunt cititorite la inițiativa și prin contribuția entuziastă a marelui patriot.

Interesul susținut pentru bibliografie și organizarea bibliotecii a fost o constantă a vieții sale de dascăl și cărturar. Tânăr fiind, îndată după terminarea studiilor de la Paris, alături de Al. Odobescu și de alte personalități, militează pentru fondarea Bibliotecii Societății Academice Române (1876), a Bibliotecii Ateneului Român (1873), contribuția sa în donații de carte și documente de inestimabilă valoare istorică reprezentând o pondere majoră în colecțiile acestora.

Dar, momentul cel mai important în activitatea sa, când Urechia poate fi pe deplin considerat bibliograf și bibliotecar, îl constituie actul patriotic din 7 decembrie 1889 - fondarea cu propria sa bibliotecă a Bibliotecii Publice din Galați. „Copilul său de suflet”, biblioteca gălățeană, ilustrează esența concepțiilor sale despre rolul cărții și al bibliotecii, aici găsind aplicare, mai mult ca oriunde și oricând, cunoștințele sale bibliografice și biblioteconomice privind organizarea bibliotecii. Publicațiile au fost aranjate în ordinea numărului de inventar, metodă formală, desigur, dar în condițiile de atunci, când majoritatea bibliotecilor mari nu erau organizate științific, acest sistem asigura o anume ordine în noianul de publicații. Pentru a pune la dispoziția cititorilor colecțiile bibliotecii, Urechia a elaborat Catalogul general care s-a tipărit de la 1 octombrie 1890 până în anul 1901. În cele trei volume și două suplimente au fost înregistrate 33.852 cărți și broșuri. După moartea lui V.A. Urechia, Ministerul nesusținând continuarea tipăririi, iar Comitetul Administrativ al Bibliotecii apreciind prea costisitoare cheltuielile pentru a fi suportate, s-a dispus înființarea unui registru inventar manuscris în care să se continue înregistrarea publicațiilor la zi. În afara acestui catalog tipărit, Urechia a mai conceput și întocmirea a două

V.A. Urechia, personalitate cu vocație enciclopedică, are merite incontestabile în dezvoltarea culturii românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Spirit întreprinzător, om de acțiune perseverent, Urechia contribuie efectiv ca organizator la ființarea

cataloge pe fișe: un catalog alfabetic și unul pe subiecte, continuate după moartea sa de Valeriu Surdu, cel care i-a urmat la conducerea destinului bibliotecii.

Catalogul alfabetic conceput după modelul Schedarie al italianului Stederini¹, cuprinde în forma sa, care se păstrează și astăzi, circa 7000 fișe și aproximativ 20.000 de descrieri. Pe o fișă sunt descrise lucrările aceluiași autor (1-6 descrieri). Formatul fișelor este dat probabil de catalogul tipărit, mare parte din fișe conținând tăieturi cu descrierile cărților aplicate în ordine alfabetică pe fișe de pergament sau carton. Elementele descrierilor pe fișe sunt cele din catalogul tipărit: nr. inventar, autorul, titlul, anul apariției, editura, formatul. Fișele sunt orânduite în cutii de lemn de format corespunzător, iar cutiile sunt fixate pe o masă.

Catalogul pe subiecte este și el original în felul său, schema sa de organizare cuprinde 40 de domenii de activitate. Domeniile sunt dispuse în ordine alfabetică neexistând nici o legătură între ele: I. Agricultură, economie, comerț și industrie; II. Arheologie. Antichități. Numismatică; III. Arhitectură; IV. Artă ș.a.m.d. Așa se face că: Geografia stă lângă Filosofie, Critica alături de Călătorii, Teatrul lângă Teologie etc. Fișele, după modelul Catalogului alfabetic, sunt legate în volume mici cuprinzând lucrările unei subdiviziuni a subiectului. Lucrările în limbi străine sunt orânduite separat în cadrul subdiviziunilor. Volumele astfel constituite sunt aranjate în cutii - biblioraft de formatul unei cărți.

Starea actuală a cataloagelor este un indiciu grăitor că au fost utilizate intens de cititorii și cercetătorii care au frecventat în timp biblioteca.

Prin cataloage, ca întruchipare a cunoștințelor biblioteconomice, V.A. Urechia face ca biblioteca ce-i poartă numele să figureze printre primele biblioteci din România care au avut cataloage organizate. Regretabil este că, după moartea fondatorului, deși s-a pus problema reorganizării bibliotecii și introducerii clasificării zecimale, nu

s-a depășit stadiul de intenție.

Aportul lui V.A. Urechia în domeniul biblioteconomiei rămâne o valoroasă moștenire pe care noi, slujitorii de azi ai acestui neprețuit lăcaș de cultură, avem datoria s-o modernizăm și dimensionăm la nivelul cerințelor europene contemporane.

Bibliografie:

- GOIA, V. V.A. Urechia. București : Minerva, 1979, 264 p.
 OPREA, N. Biblioteca Publică „V.A. Urechia” Galați : Monografie. 2 Vol. Galați : Biblioteca „V.A. Urechia”, 2002.
 SURDU, V. Istoricul Bibliotecii Publice „Urechia” din Galați. București Stabilimentul grafic Albert Baer, 1906, 48 p.

1 Surdu, V. Istoricul bibliotecii publice „Urechia” din Galați. București : Stabilimentul grafic Albert Baer, 1906

V.A. URECHIA: „Istoria școalelor”

Dorina Bălan

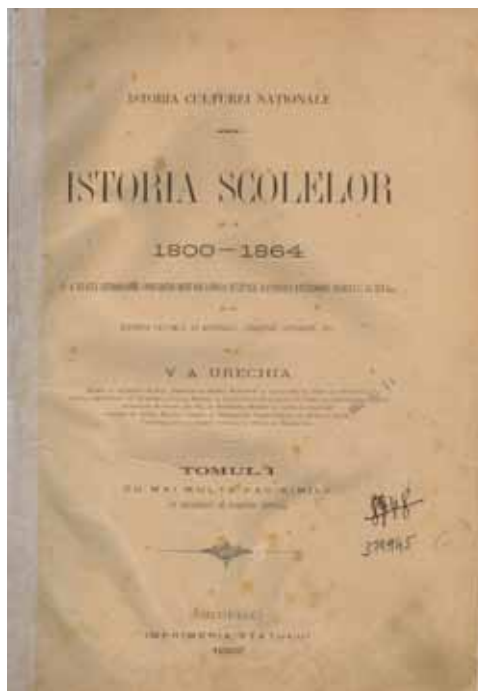
Personalitate complexă cu viziuni în aproape toate domeniile culturii, dornic de a cunoaște cât mai mult din tot ceea ce însemna cultura românească și, în același timp, de a transmite mai departe, Urechia este OMUL de însemnătate majoră din punct de vedere documentar pentru începutul secolului al XIX-lea.

Lucrarea „Istoria școalelor” se circumscrie exigențelor autorului care nu concepe ca opera de cercetare să poată fi realizată fără documentare. De fapt, acest lucru este subliniat în chiar „Introducerea la Cursul de Istorie a Românilor”, din 1865, din care au fost extrase parțial informații pentru redactarea¹ volumelor: „Dacă Neculce a scris bine cele ce-i dictase inima sa, nu însă fără a și greși, noi vom cere a afla adevărul, zicând adesea inimii să tacă.”²

Istoria școlilor românești, cum a fost inițial concepută opera, nu este numai o istorie a învățământului din secolul al XIX-lea, ci și o istorie a tuturor ramurilor care, la acea vreme, au contribuit la desăvârșirea intelectualilor români, incluzând domenii precum bibliologie, religie, presă, științe exacte, artă, tipografie etc, fapt ce a determinat suprain titularea sa „Istoria Culturii Naționale”.

Teoretic, Urechia face mai întâi o scurtă informare asupra învățământului din veacul al XVIII-lea, tocmai din convingerea sa, că o reformă în învățământ nu poate fi realizată fără cunoașterea trecutului istoric al acestui complex domeniu, fapt care, spune el, „a îndemnat și pe învățatul corp ... care își propunea să reformeze Instrucțiunea noastră publică... să publice asemenea istorie”³. Materialul este văzut de autor ca o „arhivă portativă”⁴ ce-i va putea ajuta pe legiuitorii vremii să elaboreze o legislație în domeniu, mergând pe drumul deschis de înaintași.

Scopul spre care aspira Urechia și pentru care realiza munca de cercetare era, de fapt, unul mult mai înalt - și anume - acela de a face ca toate aceste informații, susținute prin documente, să conducă la crearea

unui Tratat de Istorie a României. Țelul la care visase savantul a fost abandonat apoi pentru că și-a dat seama de greutatea proiectului, iar acest fapt l-a recunoscut personal în 1891: „Lăsăm... timpul să aducă noi izvoare și generațiunile următoare, să le utilizeze și să ajungă la o lucrare perfectă decât astăzi am putea-o face”⁵. Este totuși posibil ca Urechia să fi renunțat la această vis și din modestia ce-l caracteriza, nevoind să vorbească despre vremurile contemporane cu el unde era implicat alături de alți prieteni pe care n-ar fi vrut să-i proslăvească sau să-i denigreze. Această părere este susținută de chiar afirmațiile autorului: „a vorbi de lucrările culturale și școlare din anii 1858 înainte, era a ne face nouă înșine o prea largă și duioasă parte în aceste lucrări”⁶.

Rod al muncii de cercetare de 30 de ani, pentru care marele Mihail Kogălniceanu îl numea „șoarece de arhive” atunci când susținea lucrarea în cadrul Academiei, scrierea acesteia a fost posibilă datorită concursului anunțat de Academie cu privire la redactarea unei lucrări despre istoria școlilor de la începuturile sec. al 19-lea până la 1864. Manuscrisul este prezentat sub anonim iar istoricul, pentru a atrage un anumit număr de voturi din partea celor care se aflau în polemică cu el, recurge la un vicleșug: se critică pe sine în câteva rânduri fără a da de bănuț colegilor că el este semnatarul manuscrisului: „am fost luat la certă în vro două locuri pre D.V.A. Urechia”⁷.

Monumentala lucrare, care „defrișează un teren aproape necunoscut de contemporanii săi,⁸ este structurată în 4 volume.

Primul tom are un număr de 406 pagini. El debutează cu o Introducere în care se face referire

1 Urechia, V.A. Istoria școalelor; Tom II. București: Imprimeria Statului, 1892, Prefața Tomului I

2 Buletinul Instrucțiunii publice, nr. 1, 1965, p. 75

3 Urechia, V.A. Istoria școalelor; Tom I. București: Imprimeria Statului, 1892, Prefața

4 Idem. Op. Cit., Prefață

5 Popa, Anișoara. V.A. Urechia. Galați: Zigotto, 2001, p. 303

6 Urechia, V.A. Istoria școalelor; Tom III. București: Imprimeria Statului, 1892, Prefața

7 Idem. Op. Cit., Prefață

8 Goia, Vistian. V. A. Urechia. București: Minerva, 1979, p. 7

la factorii care au influențat cultura națională încă din secolul al XV-lea și 9 capitole în care se reflectă istoria școlilor între anii 1800-1837. De o importanță deosebită, ca valoare documentară, informativă dar și pentru autografele personalităților acelor timpuri, sunt facsimilele din primul volum: Tabelul gratificațiunii din 1832 (cuprinde gratificația profesorilor Liceului Sf. Sava), Sigiliul Gimnaziului de la Trei Ierarhi din Galați precum și Scrisoarea domnitorului M. Sturdza (cu semnătura autografă) prin care aprobă inaugurarea Academiei Mihăilene. Sunt cuprinse aici primele Regulamente ale învățământului românesc, dar și studii comparative ale acestora pentru diverse regiuni ale țării.

Tomul II al lucrării se întinde pe un număr de 366 de pagini, ceea ce corespunde unei perioade de 10 ani de istorie a învățământului românesc. Structurat în 9 capitole ce coincid aproape cu istoria anilor la care face referire, începând cu 1838, volumul abundă de informații cu privire la regiunea Moldovei (Iași și Galați), dar și scurte date despre regiunile Transilvania, Banat și Bucovina. Găsim informații despre modul de împărțire a școlilor pe tipuri, materiile predate, conținutul materiilor, ceea ce ne familiarizează cu nivelul pregătirii elevilor din Principatul Moldovei la acea vreme (1843-1844).

De o însemnătate istorică deosebită pentru polemica iscată la acea vreme - 1838 - sunt reproducerea facsimilate ale Petițiunii profesorilor contra lui Maiorescu, Scrisoarea lui Maiorescu către Poenaru și Minuta declarațiunii cerută de la Maiorescu. Este vorba de imprudența Inspectorului Școlii Centrale din Craiova, profesor de Istorie universală și de Stilul Național - Ion Maiorescu - de a-i numi „neînvățați, fără conștiință și fierbânțele patriotice”⁹ pe profesorii vremii și, care, în urma sesizării marilor dascăli ai timpului, a dus la suspendarea sa din activitate, penalitate dată de Directorul Școlilor, Poenaru.

Cu tomul III al „Istoriei școalelor” autorul declară că termină scrierile sale „privitoare la cultura națiunii române, până la data de 1864”¹⁰cu regretul declarat că și-ar fi dorit să ilustreze și faptele de cultură săvârșite în vremea lui Carol I, dar că acest fapt i-ar fi atras decăderea lucrării de la concursul Academiei.

Desfășurat pe 6 capitole, volumul III prezintă

informații contemporane autorului, citându-se în diverse locuri pentru contribuțiile avute în învățământul românesc, fapte susținute adesea de trimeri la actele cuprinse în volumul IV. Toate aceste însemnări ale publicațiilor sale au constituit, alături de multe altele, o bază documentară solidă pentru realizarea monografiei „Biblioteca Publică V.A. Urechia” Galați, studiu amplu care, prin autorul Nedelcu Oprea duce mai departe crezul lui Urechia, acela că: „O națiune care aspiră să trăiască trebuie să știe însă a-și aminti”¹¹.

Tomul IV al istoriei, care conține un număr de 507 pagini este realizat, așa cum spune și autorul, pentru ca „să sprijin și să lumineze lucrarea deja apărută”¹². De fapt, tocmai acest al patrulea volum conține bogăția de documente pe care le-a consultat Urechia în vederea întocmirii vastei istorii, despre care autorul spune că, răsfoit fiind „va afla istoricul un arsenal, în mare parte necunoscut, cu care înarmat va putea face definitivă Istorie a culturii române”. Toate documentele care susțin afirmațiile sale sunt redată în ordinea în care au fost consultate de autor. La sfârșitul volumului este indicată denumirea actului și pagina la care se găsește.

Munca autorului nu rămâne trecută cu vederea, ci este răsplătită din plin¹³ și încununată cu Premiul Eliad al Academiei Române în anul 1890, recunoscându-i-se astfel meritul de „om al școlii prin lucrările sale de istorie a învățământului românesc cele mai documentate până la apariția scrierilor lui Iorga”, marele istoric citându-l foarte des în lucrarea sa de căpătâi - Istoria învățământului românesc.

Prin munca de cercetare pe care o depune la realizarea unicei istorii a învățământului nostru la acea dată, Urechia demonstrează încă o dată, dacă mai era nevoie, că este un neînsetat om de studiu, dornic să descopere ideile înaintașilor săi și să le continue într-o manieră cât mai apropiată de perfecțiune.

Bibliografie:

1. Buletinul Instrucțiunii publice, nr. 1, 1965
2. Goia, Vistian. V. A. Urechia. București: Minerva, 1979, 264 p.
3. Oprea, Nedelcu. Biblioteca Publică „V.A.Urechia”, 2 vol. Galați: Biblioteca V.A.Urechia: 2002.
4. Popa, Anișoara. V.A. Urechia. Galați: Zigotto, 2001, 303 p.
5. Urechia, V.A. Istoria școalelor, 4 Tomuri. București: Imprimeria Statului, 1892.

11 Urechia, V.A. Actele și serbarea Națională a Inaugurării pentru Gramatica și Glosarul Limbii Române. București: 1867, p. 29

Apud: Oprea, Nedelcu. Biblioteca Publică „V.A.Urechia”. Galați: Biblioteca „V.A. Urechia” 2002, p. 7

12 Urechia, V.A. Istoria școalelor; Tom IV. București: Imprimeria Statului, 1892, Prefața

13 Idem. Op. Cit., Tom III, p. 124

9 Urechia, V.A. Op. Cit. Tom II, p. 67

10 Urechia, V.A. Op. Cit. Tom III, Prefață

V.A. URECHIA: „Istoria românilor”

Simona Felea

Dacă în prima jumătate a secolului al XIX-lea istoricii s-au axat în special pe strângerea și publicarea cronicilor românești și pe identificarea trăsăturilor comune ale celor trei Principate românești¹, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, perioadă de mari transformări în plan național (în anul 1859 are loc Unirea Principatelor Române Moldova și Țara Românească,

în anul 1866 este adus prinț străin, apoi în 1877-1878 România își câștigă independența), se simte

nevoia unei noi abordări în modul în care este scrisă istoria națională. Acum se va încerca în special redactarea unei sinteze de istorie a românilor.

V.A. Urechia a fost o personalitate pregnantă a ultimei jumătăți a secolului al XIX-lea, lui datorându-i-se, între altele, organizarea învățământului românesc până la Spiru Haret. De asemenea, a condus, în calitate de președinte, Liga Culturală, a înființat Biblioteca din Galați care îi poartă numele (1889), a fost profesor universitar, academician, membru în Guvernul Kogălniceanu (1860), ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice în Guvernul lui Dumitru Brătianu (1881).²

În ceea ce privește activitatea de istoric a lui V.A. Urechia, acesta face parte din faza romantică a istoriografiei românești prin cercetarea documentului istoric, prin concepția și viziunea sa și, nu în ultimul rând, prin credința sa că istoria poate fi o sursă de inspirație pentru scriitorii, așa cum recomandă Kogălniceanu în *Introducere la Dacia literară*.³

Principala contribuție în plan istoriografic a lui V.A. Urechia este *Istoria românilor* (publicată în perioada 1891-1902) ce materializa cursul ținut de el la Facultatea de Litere din București. Apariția acestei sinteze a coincis cu publicarea *Istoriei românilor din Dacia Traiană* a lui A.D. Xenopol.

Istoria românilor a lui V.A. Urechia cuprinde 13 tomuri ce însumează 9.468 de pagini. Deși V.A. Urechia anunță la începutul primului volum că va trata perioada cuprinsă între 1774 și 1848, iar în volumul XI anunță tratarea perioadei de până la 1834 și un ultim volum XVII ca indice general al seriei, s-a stins din viață după terminarea celui de-al XIII-lea tom, dedicat Revoluției lui Tudor Vladimirescu.

V.A. Urechia a ales să trateze secolul al XVIII-lea din istoria națională, întrucât acest secol fusese neglijat de majoritatea istoricilor de până atunci. Cu excepția lui C. Erbiceanu (*Cronicari greci care au scris despre români în epoca fanariotă* – 1888) și a lui A.D. Xenopol (*Istoria românilor din Dacia traiană*, vol. V, *Epoca fanarioților* – 1892), epoca fanariotă nu intrase în raza cercetării istoricilor români până în ultimele două decenii ale veacului al XIX-lea.⁴

Faptul că V.A. Urechia a tratat în *Istoria românilor* doar

perioada cuprinsă între 1774 și 1821 se explică, pe de o parte, prin tratarea fugitivă și preconcepută a epocii fanariote de către istoricii dinaintea lui, pe de altă parte, istoricul V.A. Urechia avea convingerea că istoria românilor de după 1821 nu putea fi înțeleasă fără cunoașterea

prealabilă și aprofundată a perioadei precedente.⁵

V.A. Urechia nu se limitează doar la o simplă înșiruire cronologică de domnii fanariote și de războaie purtate între Rusia, Turcia și Austria, ci privește fiecare domnie sub aspect administrativ, politic, economic, social și cultural, iar fiecare afirmație a sa este însoțită de zeci de documente care, din păcate, sunt comentate foarte sumar de către istoric.⁶

Tocmai de aceea, poate, *Istoria românilor* a fost considerată o „vastă culegere de documente însoțite uneori de comentarii”⁷ și nu o lucrare istoriografică propriu-zisă. Criticile care i s-au adus au fost legate de lipsa unui indice pentru fiecare volum și lipsa de „discernământ” în selectarea miilor de documente.⁸ Însă, nu trebuie neglijat faptul că, până la apariția primei sinteze asupra secolului al XVIII-lea, datorată tânărului Nicolae Iorga, (*Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea*, 1901), V.A. Urechia a fost unul dintre primii „arhivari” ai acestui secol. În ciuda tuturor neajunsurilor sale, *Istoria românilor*, la care Urechia a trudit până în ultimii ani de viață, a constituit o „sursă” de neînlocuit pentru toți cărturarilor preocupați de epoca respectivă, începând cu Iorga, continuând cu D. Popovici și până la Al. Dușu și Paul Cornea.⁹

Așa cum concluziona Vistian Goia în lucrarea sa dedicată lui V.A. Urechia, „*Istoria românilor* lui V.A. Urechia constituie cea mai vastă colecție de documente interne privind o epocă atât de scurtă din istoria Țării Românești și a Moldovei, însă așa de însemnată prin consecințele ei pentru evoluția societății românești din veacul următor”¹⁰.

Bibliografie:

- Borda, Valentin. *Călători și exploratori romani*. București: Editura Sport-Turism, 1985.
Goia, Vistian. *V.A. Urechia*. București: Editura Minerva, 1979.
Kellogg, Frederick. *O istorie a istoriografiei române*. Iași: Editura Institutul European, 1996.
Popa, Anișoara. *V.A. Urechia*. vol.1, Galați: Editura Fundației Academice „Danubius”, 2001.

1 Frederick Kellogg. *O istorie a istoriografiei române*. Iași: Editura Institutul European, 1996, p. 52.

2 Valentin Borda. *Călători și exploratori romani*. București: Editura Sport-Turism, 1985, p. 454.

3 Vistian Goia. *V.A. Urechia*. București: Editura Minerva, 1979, p. 86.

4 *Ibidem*, p. 93.

5 *Ibidem*, p. 96.

6 *Ibidem*, p. 97.

7 Anișoara Popa. *V.A. Urechia*. Vol.1. Galați: Editura Fundației Academice „Danubius”, 2001, p. 49.

8 *Ibidem*, p. 50.

9 Vistian Goia, *Op. cit.*, p. 92.

10 *Ibidem*, p. 98.

Un raport austriac privind activitatea publicistică a lui VASILE ALEXANDRESCU URECHIA în contextul procesului patrioților memorandiști (1894)

Constantin
Ardeleanu

Activitatea publicistică în sens național a lui Vasile Alexandrescu Urechia a înregistrat apogeul în anul 1894, în dificila perioadă în care Tribunalul șovin de la Cluj hotărâ condamnarea patrioților români din Transilvania, vinovați de a fi îndrăznit să aducă la cunoștința Europei nedreptățile suferite de naționalitățile nemaghiare din Ungaria. În egală măsură ca președinte al Ligii pentru Unitatea Culturală a tuturor Românilor, și ca istoric, Urechia a coordonat publicarea volumelor *L'Alliance des Roumains et des Hongrois en 1859 contre l'Autriche, documents inedits* și *Voci Latine* de la frați la frați, menite să contribuie la mai buna cunoaștere a istoricului relațiilor dintre români și maghiari, dar și să demonstreze susținerea opiniei publice europene pentru cauza românească.

Cele două volume au fost prezentate superiorilor de la Viena într-un raport trimis de la Sinaia, pe 2 septembrie 1894, de secretarul Legației austriece la București, C. Dumba, care considera că apariția lucrărilor încununa „activitatea literară destinată străinătății pe care o desfășoară Liga culturală și președintele acesteia, domnul Urechia”. În cuprinsul mesajului său, diplomatul făcea o analiză a celor două volume, primul fiind „o descriere din cale afară de larg tratată a convențiilor încheiate de prințul Cuza în anul 1860 cu conducătorii emigrației maghiare”, însoțit de mai multe anexe documentare. „Lipsită de valoare, broșura își va atinge cu greu scopul urmărit (demascarea perfidiilor și a relei credințe manifestată de maghiari)”.

O atenție specială a fost acordată celeilalte publicații, *Voix Latines*: „Domnul Urechia alături de numeroși tineri români care studiază în străinătate, sau cei stabiliți dincolo de granițele țării, au reușit să creeze în străinătate o atmosferă potrivnică Ungariei folosindu-se de procesul de la Cluj”. Intenția editorilor era de a publica toate declarațiile de simpatie adresate românilor din partea a trei

grupuri de țări, „dintre care au văzut lumina tiparului cele cuprinzând vocile țărilor latine”. Următoarele două volume trebuiau să cuprindă expresia sentimentelor analoge din Germania și Anglia, adică a țărilor germanice, ca și azeziunile din lumea slavă.

Cum remarca autorul raportului, *Vocile Latine* „provin în marea lor majoritate din Italia și Franța. Faptul că statul italian, constituit pe calea revoluției și pe principiul naționalităților, va da dovadă de multă simpatie față de o naționalitate subjugată cu care se înrudește prin origine și limbă, se înțelege de la sine. Opinia francezilor în favoarea națiunii surori s-a făcut auzită din sentimentul de ură față de Tripla Alianță, ai cărei susținători entuziaști sunt maghiarii. Din punct de vedere al conținutului subliniez ca lectură interesantă

doar eseul domnului Henri Gaidoz, *Les Roumains de Hongrie*; acesta cuprinde un rezumat, nu prea obiectiv, dar clar și concis, al dezvoltării istorice și al situației actuale a românilor din Ungaria”.

Concluzia autorului demonstrează din plin succesul inițiativei editoriale a lui V. A. Urechia: „Parcursarea volumului întărește din păcate impresia că procesul memorandiștilor de la Cluj a fost o gravă eroare politică, care s-a soldat cu crearea unei imagini false și nefavorabile în străinătate asupra acestei chestiuni, oferind astfel românilor un pretext binevenit pentru a pone gri și mânji cu noroi guvernul ungar și pe maghiari”.

1 Documentul este publicat în volumul *Diplomația europeană și mișcarea memorandiștilor (1892-1896)*, coord. Corneliu Mihail Lungu. București: Arhivele Statului din România, 1995, doc. 78, p. 365-368.

VASILE ALEXANDRESCU URECHIA

Busturile cărturarului

Mihaela Bute

Istoricul și academicianul Vasile Alexandrescu Urechia, deși născut la Piatra Neamț, este revendicat de gălățeni drept personalitate proeminentă a acestor meleaguri, prin marele act de cultură realizat: fondarea la 7 decembrie 1889 a bibliotecii publice, instituție ce-i poartă și astăzi numele. Biblioteca a fost inaugurată la 11 noiembrie 1890, în incinta Liceului „Vasile Alecsandri”, cu un fond de carte de 6007 volume, în prezența marelui cărturar Vasile Alexandrescu Urechia și a unor reprezentanți de seamă ai țării și orașului.

Biblioteca a fost „copilul de predilecție” al profesorului, de care s-a ocupat cu dragoste până la sfârșitul vieții sale, continuând să îmbogățească „avutul strâns în 34 de ani de muncă” cu numeroase publicații, documente și stampe și dăruit Galațiului.

Cu această ocazie, în semn de prețuire pentru darul făcut comunității, a fost dezvelit și bustul lui V.A. Urechia, bust pe care îl mai putem admira și acum în fața Colegiului „Vasile Alecsandri”, alături de cele ale lui Ioan Cetățianu, primul director al liceului și cel al patronului liceului, poetul Vasile Alecsandri.

Cu prilejul inaugurării, G. Mihăilescu, profesor al Școlii comerciale, a înmănat academicianului Vasile Alexandrescu Urechia un pergament reprezentând actul de mulțumire al gălățenilor pentru donația sa. În discursul său omagial, G. Mihăilescu vedea în bustul închinat marelui istoric „inelul de logodnă a căsniciei ce s-a contractat între omul de știință și abnegație și între cetățenii gălățeni recunoscători”, exprimându-și convingerea că „în bustul ce depunem astăzi, veți fi prezent mâine, între acei de cari nu v-ați despărțit niciodată”. V.A. Urechia a ținut „să atragă atenția celor prezenți să nu se creadă achitați cu aceasta și le trage o poliță nouă, că precum a iubit și iubește dânsul pe gălățeni, așa să se iubească și ei între ei!”, mulțumind

pentru manifestările organizate în cinstea lui și pentru „chipul cioplit”.

La 20 noiembrie 1971, în fața actualului sediu al Bibliotecii, cândva sediul Comisiei Europene a Dunării, cu prilejul aniversării centenarului primei biblioteci publice din Galați și a împlinirii a 70 de ani de la moartea istoricului V.A. Urechia, a avut loc festivitatea de dezvelire a bustului fondatorului bibliotecii, în prezența unui numeros public. Bustul din piatră este opera sculptorului Nicolae Pascu-Goia (născut în 27 ianuarie 1922 în localitatea Benic din județul Alba), absolvent al Academiei de Artă din București, care a transpus chipurile multor personalități istorice în piatră și metal, de-a lungul carierei sale artistice. Sculptorul a reușit să transpună în timp un portret expresiv al lui V.A. Urechia, portret ce transmite privitorului demnitatea celui întruchipat.

Ceremonia de dezvelire a bustului a fost urmată de cuvântări omagiale ale participanților și de vernisajul expoziției „Pagini din istoria cărții”. Expoziția prezenta manuscrise, incunabule, cărți, stampe și alte documente prețioase din colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia”, multe dintre ele făcând parte din donația prețioasă a fondatorului bibliotecii.

Pe lângă cele două busturi ale lui Vasile Alexandrescu Urechia din Galați, un alt treilea bust al istoricului poate fi admirat la Dorohoi, județul Botoșani. Acest bust a fost dezvelit în fața Palatului Administrativ, în 1906, în onoarea cărturarului V.A. Urechia, drept omagiu pentru activitatea culturală desfășurată ca președinte de onoare al Ateneului din Dorohoi.

Întruchipările în piatră sau marmură ale chipului lui V.A. Urechia rămân să demonstreze peste timp importanta contribuție pe care acesta a avut-o la modernizarea instituțiilor culturale sau de

învățământ românești, să ne aducă aminte nouă și generațiilor viitoare de marea personalitate a cărturarului și istoricului Vasile Alexandrescu Urechia și de nepieritoarele monumente de cultură lăsate în urma sa, căci, după cum spunea acesta „tare e cetatea în care cetățenii se apără cu învățătura, cu știința”.

BIBLIOTECA, tezaur cultural și informațional

**Maricica
Târâlă-Sava**

Concursul, *Biblioteca: Tezaur cultural și informațional*, s-a lansat în cadrul Ediției a XXIX-a a Zilelor Cărții pentru Copii (30 mai – 4 iunie 2009), cu prilejul Zilei Internaționale a Copilului și are ca teme: V. A. Urechia - *portretul unui om de cultură și Biblioteca viitorului*.

Inedit la acest concurs este că prezentarea lucrărilor pe suport electronic.

Concursul își propune să introducă mijloacele moderne de comunicare în activitatea educațională a elevilor, stimularea creativității dar și completarea cunoștințelor legate de personalitatea omului de cultură, Vasile Alexandrescu Urechia, fondatorul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați. Cei interesați au posibilitatea accesării site-ului Bibliotecii, pentru a vedea modul de întocmire a unei bibliografii și sunt așteptați la Bibliotecă pentru a studia documentele tradiționale din colecțiile proprii.

Cerințele lucrării:

- ✓ poate fi elaborată individual sau în colectiv de maximum 3 - 4 persoane;
- ✓ trebuie să fie creată în Power Point (între 15-20 de slide-uri);
- ✓ fiecare slide trebuie să conțină între 50- 70

de cuvinte;

- ✓ să fie ilustrată cu imagini reprezentative (minim 2);
- ✓ pe primul slide trebuie să se menționeze numele concurentului, precum și următoarele informații: vârsta, clasa, școala, telefonul, adresa e-mail;

- ✓ ultimele slide-uri trebuie să conțină lista bibliografică aferentă temei abordate.

La concurs au participat elevi cu vârsta cuprinsă între 10 - 16 ani, care au înscris în competiție până la data limită, 20 octombrie 2009, la Secția pentru Copii din cadrul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”.

S-au înscris concurenți de la Colegiului Național „Vasile Alecsandri”, Colegiului Tehnic „Dumitru Moțoc”, elevii de la Școala nr. 28, „Mihai Eminescu”, Școala nr. 25, „Petru Rareș”, Școala nr. 16, „Nicolae Bălcescu” și Școala nr. 11, „Mihail Sadoveanu”.

Prezentarea și premiera celor mai interesante lucrări s-a făcut cu prilejul *Zilelor Bibliotecii „V. A. Urechia”* (9 - 15 noiembrie 2009). Premiile au constat în cărți.

Rezultatele concursului vor fi promovate pe site-ul Bibliotecii și în paginile Revistei Axis Libri, iar cele mai valoroase vor fi publicate pe site-ul www.bvau.ro.

Sărbătorile Galațiului 2009

V.A. Urechia

o permanentă în viața Galațiului

Zilele Bibliotecii „V.A. Urechia“

◆ 9 - 15 noiembrie 2009 ◆

Program

Ora 11:30

Luni, 9 noiembrie

Deschiderea oficială a manifestărilor
Ofertă de carte a Editurii Eikon Cluj, reprezentant Valentin Ajder
Lansări de carte ale Editurii Tipo Moldova Iași, reprezentant Aurel Ștefanachi:
Românii în arhivele străine - 2 vol., tomul 47, autor Gheorghe Buzatu;
Lăcomia destinului, autor Aurel Ștefanachi;
Istoria literaturii contemporane: Ediție definitivă, autor Ioan Holban;
Lecturi subiective, autor Constantin Coroiu.
Loc de desfășurare: Sediul central - Sala de Lectură „Mihai Eminescu”, etaj I

Vasile Alexandrescu Urechia—O viață închinată cărților
Expoziție de documente
Loc de desfășurare: Sediul central al Bibliotecii „V.A. Urechia”

Ora 12:30

Altfel - expoziție handmade. Autor: Constance Vintilă
Vitange - expoziție de obiecte vechi și antichități
Autor: Constance Vintilă
Participă: elevi ai Colegiului Tehnic Traian Vuia
Loc de desfășurare: Filiala nr. 1 „Costache Negri”

Veniți la bibliotecă, viitorul vă așteaptă! - Prezentarea secțiilor și a filialelor bibliotecii unor grupuri de elevi, studenți și profesori de la școli, licee, facultăți
Dați cărților o viață nouă!, Ediția a II-a. Campanie derulată pe toată durata manifestărilor sub sloganul:
Dăruți Bibliotecii o carte pentru comunitate.
Loc de desfășurare: Sediul central - Parter, în cadrul secțiilor de împrumut la domiciliu și la Filialele

Ora 14:00

Marti, 10 noiembrie

Împletind dansul cu teatrul reușim să păstrăm vie tradiția
Dansuri și obiceiuri românești
Participanți: Biblioteca Comunală Independența, Biblioteca Comunală Branitea, Ansamblul de dansuri „Sălcioara” din Comuna Independența, Școala Generală Branitea
Loc de desfășurare: Sediul central - Sala de Lectură „Mihai Eminescu”, etaj I

Ora 9:00

Miercuri, 11 noiembrie

Profesionalism, tradiție și inovare în asigurarea liberului acces la cunoaștere - Colocviu de comunicări profesionale susținute de salariații bibliotecii (Partea I)
Invitați: bibliotecari de la Biblioteca Națională a României și din alte biblioteci din țară; bibliotecari din unitățile școlare din municipiul Galați și alți invitați.

27 - 30 noiembrie 2009

Vechi tipografii gălățene
- expoziție de tipărituri vechi -
Loc de desfășurare: Sediul central - foaierul sălii de lectură „Mihai Eminescu”, etaj I.

Ora 11:00

Biblioteca: Tezaur cultural și informațional
Concurs - lucrări prezentate pe suport electronic
Participă: elevi ai Colegiului Național Vasile Alecsandri, Colegiului Tehnic Dumitru Moșco, Școlii nr. 28 Mihai Eminescu, Școlii nr. 25 Petru Rareș, școlii nr. 16 Nicolae Bălcescu și Școlii nr. 11 Mihail Sadoveanu.

Ora 13:00

Profesionalism, tradiție și inovare în asigurarea liberului acces la cunoaștere - Colocviu (Partea II)
Loc de desfășurare: Sediul central - Sala de lectură „Mihai Eminescu”, etaj I

Ora 12:00

Joi, 12 noiembrie

Comuna Vânători - păstrătoare și continuatoare a valorilor culturale și tradiționale românești
Montaj literar-artistice
Participanți: Biblioteca Comunală Vânători; Grădinița „Odaia Manolache” (educator Ecaterina Hulea); Școala Generală Vânători (Inv. Vasilica Ionuș și Lenița Feraru, institutor Iuliana Călin).

Ora 14:00

Pași spre perfecționare - Teorie și practică pentru examenul de definitivat și gradul II
Lansare de carte. Autor: Daniela Chelaru (Director coordonator Școala nr. 2 Chiraftei)

Ora 17:00

Salonul Literar AXIS LIBRI
Editura AXIS LIBRI la început de drum
Lansarea publicațiilor:
Sărbătorile Antichității, autor Violeta Ionescu;
Oameni în memoria Galațiului. Aniversări 2008;
Buletinul Fundației Urechia nr.10

Loc de desfășurare: Sediul central - Sala de lectură „Mihai Eminescu”, etaj I

Ora 12:00

Vineri, 13 noiembrie

Ora Ideea Europeană
Revista *Contemporanul* la 120 de ani.
Prezintă: *Aura Christii*, redactor șef al Revistei *Contemporanul*.

Reviste ale exilului românesc
Banchetul poemelor - recital liric.
Prezintă: *Mihaela Albu* (redactor șef al Revistei *Lumină Lină* din New York) și *Dan Angheliescu* (Director fondator al Revistei *Carmina Balcanica*).
Loc de desfășurare: Sediul central - Sala de lectură „Mihai Eminescu”, etaj I.

Ora 14:00

Scriitori basarabeni în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia” - expoziție de carte
Biblioteca „V.A. Urechia” poartă culturală spre Basarabia - montaj literar-artistice
Participă: elevi ai Grupului școlar Industrial de Marină profesor Adriana-Nicoleta Ilie.
Loc de desfășurare: Filiala nr. 4 „Grigore Vieru”.

Ora 10:00

Duminică, 15 noiembrie

V.A. Urechia - o permanentă în viața Galațiului - omagiu
Loc de desfășurare: Sediul central - lângă bustul lui V.A. Urechia, pe aleea de la intrarea în biblioteca centrală.

Pe toată perioada desfășurării manifestărilor dedicate Zilelor Bibliotecii „V.A. Urechia” vor fi organizate standuri de carte cu vânzare

Zilele Bibliotecii „V.A. Urechia“

În perioada 9 – 15 noiembrie 2009, în lăcașul în care pulsează cel mai puternic inima culturală a orașului și județului nostru, **Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați**, s-a desfășurat o întreagă gamă de activități și manifestări, dedicate **Zilelor Bibliotecii**, manifestări cuprinse în amplul program local - „**Zilele Galațiului**”. Și în acest al 119-lea an de existență al instituției noastre, cu prilejul deschiderii oficiale a manifestărilor dedicate Zilelor Bibliotecii, ne-au onorat cu prezența autoritățile locale, domnul Eugen Chebac, Președinte al Consiliului Județului Galați, ne-a transmis un mesaj plin de optimism referitor la posibilitățile de realizare a indicatorilor noștri de performanță, domnul Primar, ing. Dumitru Nicolae, colegi din instituțiile de cultură gălățene, scriitori, alți prieteni ai bibliotecii.

Directorul Bibliotecii, domnul Zanfir Ilie, în alocuțiunea de deschidere a acestor manifestări, a menționat acest spațiu generos de popas pentru gălățenii iubitori de studiu, lectură și frumos, Biblioteca „V.A. Urechia”, care este, precum spune și marele critic literar Nicolae Manolescu, „nu doar un loc de depozitare a câtorva mii de volume, ci și un lucru viu, cald și familiar”. Nicolae Manolescu știe să ne introducă atât de frumos în lumea cărților și a lecturii: „E destul să privești cu atenție rafturile care acoperă pereții, ca să-ți dai seama că emană din ele fluide liniștitoare. Nu te simți niciodată singur printre cărți. Nu există prezențe mai prietenoase, lucruri mai în stare să-ți țină tovărășie, și nu un ceas sau două de călătorie, ci o întreagă viață. Nu ne pretind în schimb decât să ne facem la rândul nostru, timp de ele... Sunt, în rafturi, cărți necitite de mult, dar care nu se plictisesc așteptând, căci știu că o mână expertă le va adăposti într-un târziu, le va răsfoi sau le va muta pe noptieră. Răbdarea cărților e infinit mai mare decât a oamenilor. Ele s-au obișnuit să vadă chiar și secolele scurgându-se unele după altele”.

Inaugurată oficial la **11 noiembrie 1890**, în prezența prefectului și a primarului orașului precum și a reprezentantului Ministerului Cultelor

și Instrucțiunii Publice, „Biblioteca Publică „V.A. Urechia” bucurându-se și la acest moment aniversar, de prezența înaltelor oficialități gălățene de azi, precum și a reprezentanților instituțiilor județene și municipale cu care avem relații de colaborare și parteneriate, oameni de știință și cultură, cercetători și iubitori ai cuvântului scris.

La acel moment inaugural, patronul nostru spiritual, academicianul Vasile Alexandrescu Urechia, încredea biblioteca personală comunității locale, îndemnând la „conservarea și înmulțirea ei”. Acest lucru s-a adeverit de-a lungul timpului și dacă Biblioteca se prezintă astăzi sub o nouă și modernă înfățișare atât sub aspectul dotărilor materiale, al informatizării, dar și al dezvoltării colecțiilor și serviciilor, acest lucru se datorează în bună măsură receptării generoase și pline de solicitudine pe care a manifestat-o administrația locală. Dovadă că este

așa stau mărturie faptele. În plină criză financiară și economică mondială și națională Biblioteca și-a putut continua proiectele din 2008, la care s-au adăugat altele noi astfel încât la bilanțul acestui an, an al sărbătoririi celei de-a 175-a aniversări a nașterii fondatorului Bibliotecii, colectivul poate răspunde cu onoare îndemnurilor adresate de marele

patriot V.A. Urechia.

Editarea unei noi **reviste trimestriale de cultură „Axis Libri”**, reluarea după o întrerupere de 11 ani a „**Buletinului Fundației Urechia**”, precum și continuarea publicării buletinului informativ „**Asociația**”, organizarea pentru prima dată la Galați, în perioada 27-30 iunie, a **Târgului și Festivalului Național de Carte „Axis Libri”** la care au participat 83 de edituri cu o ofertă generoasă de peste 3000 de titluri acoperind o gamă impresionantă de teme și domenii, „**Salonul literar Axis Libri**” cuprinzând lansări de carte, recitaluri de poezie, dezbateri literare, înființarea unei **edituri proprii** sub aceeași denumire, au făcut din „**Axis Libri**” un **brand** recunoscut în comunitatea locală și nu numai.

Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia“

O altă realizare notabilă a bibliotecii este aceea că în data de **15 iunie** a acestui an și-a deschis porțile, pentru cititorii gălățeni, dar și pentru cei aflați în tranzit, **o nouă filială a Bibliotecii**, în Gara Călători, filială ce poartă numele marelui poet național de peste Prut, **Grigore Vieru**. Obiectiv prioritar în proiectul de management, apropierea optimă a serviciilor de beneficiarii lecturii și studiului prin înființarea de noi filiale va continua cu organizarea în această toamnă a **Filialei „Paul Păltănea”** în cartierul Aeroport.

Sunt acestea motive de satisfacție și, totodată, prilej de a exprima mulțumirile noastre autorităților locale, care printr-o politică de ierarhizare înțeleaptă a priorităților, în care chibzuința și eficiența desemnează cadrul de gestiune financiară, a susținut proiectele și acțiunile noastre.

În săptămâna dedicată Zilelor Bibliotecii din acest an am avut bucuria să avem printre noi reprezentanți ai unor edituri importante, printre aceștia numărându-se *Aurel Ștefanachi*, reprezentant al Editurii *Tipo Moldova* Iași și prietenul Bibliotecii, *Valentin Ajder*, reprezentant al Editurii *Eikon* ș.a. Standurile de carte prezente în holul

Cotidianul.

În prima zi a manifestărilor am avut bucuria să îl avem printre noi pe renumitul istoric și cercetător *Gheorghe Buzatu* care a lansat două volume din seria „Românii în arhivele străine : Studii și documente”.

instituție i-au atras pe cei care au pășit în aceste zile pragul Bibliotecii și care au avut ocazia să participe la vernisarea unor expoziții de documente inedite: „Vasile Alexandrescu Urechia – O viață închinată cărților” care pune în relief activitatea complexă de peste 50 de ani a istoricului și profesorului

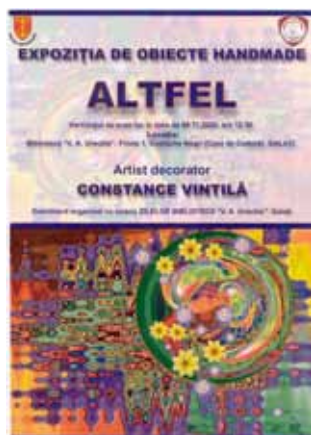
Cu acest prilej, *Gheorghe Buzatu* ne-a purtat într-o călătorie prin biblioteci și arhive străine, ținându-ne o lecție de istorie vie descoperită în paginile documentelor studiate.

În același timp, trebuie să menționăm și activitățile care s-au derulat la celelalte două filiale ale Bibliotecii: astfel, la **Filiala 1 „Costache Negri”**, au fost vernisate două expoziții ale artiștii

Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia“

Constance Vintilă, sugestiv intitulată „Altfel” (expoziție handmade) și „Vintage” (expoziție de obiecte vechi și antichități) care au fost deosebit de apreciate de persoanele care le-au vizitat, printre acestea numărându-se și elevi de la Colegiul Tehnic „Traian Vuia” Galați. La Filiala 4 „Grigore Vieru” a avut loc o expoziție de carte intitulată „Scriitori basarabeni în colecțiile Bibliotecii V.A. Urechia”, dar și un montaj literar-artistic „Biblioteca V.A. Urechia, poartă culturală spre Basarabia” la care a participat un grup de elevi, de peste Prut, de la Grupul Școlar Industrial de Marină coordonați de profesor Adriana-Nicoleta Ilie.

La aceste manifestări, Mihaela Albu, redactor șef al Revistei „Lumină Lină” din New York și Dan Anghelescu, director fondator al Revistei „Carmina Balcanica” ne-au introdus în lumea exilului literar românesc, iar Aura Christi, redactor șef al revistei *Contemporanul* ne-a vorbit despre cei 120 de ani trecuți de la apariția revistei și ne-a delectat cu un superb recital de poezie.

Colocviul de comunicări profesionale sub titulatura „Profesionalism, tradiție și inovare în asigurarea liberului acces la cunoaștere” a pus accentul pe caracterul profesional al muncii de bibliotecă și s-a bucurat de prezența unor colegi din bibliotecile din țară și din unitățile de învățământ din municipiul Galați.

La această sărbătoare a cărților și a culturii au contribuit și colegile noastre bibliotecare de la bibliotecile comunale; astfel, „Împletind dansul cu teatrul reușim să păstrăm vie tradiția” - un montaj de dansuri și obiceiuri românești - în interpretarea Ansamblului de dansuri „Sălcioara” din comuna Independența a fost coordonat de Mirela Cozloschi,

bibliotecar la Biblioteca Comunală Independența și Mariana Andronachi, bibliotecar la Biblioteca Comunală Braniștea. La această activitate, a participat un grup de elevi de la Școala Generală Braniștea. Montajul literar-artistic „Comuna Vânători, păstrătoare și continuatoare a valorilor culturale și tradiționale românești” a fost coordonat de Cornelia Munteanu, bibliotecar la Biblioteca Comunală Vânători; această activitate nu putea fi realizată fără contribuția și participarea copiilor de la Grădinița „Odaia Manolache” coordonați de educatoarea Ecaterina

Hulea și doamna director a Școlii Generale din Odaia Manolache profesor Fița Manolache, dar

Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia“

și a elevilor de la Școala Generală Vânători coordonați de învățătorii Vasilica Ioniță și Lenuța Feraru și institutorul Iuliana Călin. Această manifestare a beneficiat de ajutorul concret acordat de doamna Primar al Comunei Vânători, doamna Sicuța Murgu, prezentă la acțiune.

Ziua de joi a reprezentat un moment deosebit în ansamblul evenimentelor dedicate Zilelor Bibliotecii, fiind lansată Editura „Axis Libri”, care alături de revista și târgul de carte cu același nume, au devenit pentru Galați un adevărat brand cultural. Lansarea a avut loc în cadrul Salonului Literar „Axis Libri” prin minunata carte a Violetei Ionescu, „Sărbătorile Antichității”.

Din acest an, 2009, Biblioteca „V.A. Urechia” are și editură proprie: **AXIS LIBRI**

Sărbătoarea Bibliotecii s-a încheiat, bineînțeles, cu obișnuitul omagiu adus patronului spiritual al instituției, marele om de cultură Vasile Alexandrescu Urechia, omagiu adus în fața bustului fondatorului nostru. La acest eveniment au participat numeroși invitați, oameni de cultură gălățeni, bibliotecari, dar și alți prieteni ai bibliotecii din afara localității, unde au fost rostite alocuțiuni adecvate manifestării.

Bunele rezultate, ca și sprijinul de care ne

bucurăm din partea forului administrativ tutelar ne îndreptățesc să privim cu optimism viitorul, chiar criză, pentru durabile, exigență și

realizarea indicatorilor de performanță specifici activității noastre.

și în aceste vremuri de că se pot face lucruri de calitate, cu un colectiv dăruit profesiei, cu responsabilitate, cu dragoste pentru misiunea și

Redacția **AXIS LIBRI**

Salonul literar - extensie culturală a brandului AXIS LIBRI

Silvia Matei

Pe data de 9 septembrie 2009, Biblioteca „V.A. Urechia” a inaugurat **Salonul literar Axis Libri**. Această manifestare cultural-artistică își propune ca în fiecare zi de joi a săptămânii, la ora 17:00, să realizeze lansări de carte, dezbateri literare, recitaluri de muzică și poezie într-un cadru

prietenos și o atmosferă caldă, creată la inițiativa directorului general al Bibliotecii „V.A. Urechia”, dl Zanfir Ilie.

Salonul literar *Axis Libri* este o extensie culturală a brandului *Axis Libri* creat în ultimii doi ani și care a debutat cu revista și editura și a continuat cu Festivalul și târgul național de carte organizat în perioada 27 – 30 iunie, în premieră la Galați.

Gândit inițial ca un loc de întâlnire pentru scriitorii gălățeni, salonul și-a deschis porțile și pentru scriitorii de pe alte meleaguri ale țării care și-au dorit să se lanseze în ambientul primitor

creat de Biblioteca „V.A. Urechia”, instituție centenară.

Prima ediție a salonului a fost dedicată comemorării a 20 de ani de la tragica dispariție a 215 persoane în naufragiul vasului Mogoșoaia și a debutat cu lansarea cărții scriitorului *Aurel Rău*, „Mogoșoaia – istoria unei tragedii”. Sala Mihai Eminescu, devenită neîncăpătoare pentru cele aproximativ 100 de persoane prezente la eveniment, și-a primit oaspeții în format nou. Albastrul, culoarea care îmbie la visare și este simbolul infinitului, a devenit și culoarea salonului literar. Volumul

prezentat, o reeditare revăzută și adăugită a celui publicat în 1999, a incitat publicul la discuții aprinse pe marginea tragicului incident petrecut la Galați.

Ce-a de-a doua ediție (17 septembrie) l-a avut în centrul atenției pe scriitorul *Constantin Vremuleț* și romanul său „Zodia maimuțelor”, apărut la editura Saga, în 2009.

Au urmat apoi (24 septembrie) lansările a doi cunoscuți scriitori din peisajul cultural gălățean. Este vorba de *Dan Cheșcu* cu lucrarea „Antidot” și *Viorel Chiurtu* cu volumul „Premierele de le miezul nopții”.

Luna octombrie a

Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia“

ediție a salonului literar a stat sub semnul cifrei 5. Au fost aduse în atenția publicului nu mai puțin de cinci lucrări: „Un marinar, domn în Țara Românească” și „Pâine și film”, autor fiind scriitorul și omul de televiziune *Maximilian Popescu*, „Șah la poezie”, autor - *Anton Stanciu*, „Sulina, atacuri însângerate”, autor - *Tudose Tatu* și nu în ultimul rând romanul scriitoarei *Aura Christi*, „Casa din întuneric”. Redactor șef la revista culturală *Contemporanul*. *Ideea europeană* și director al editurii *Ideea europeană*, *Aura Christi* este cea care împreună cu *Nicolae Breban* lansează în circuitul mass

deschis seria întâlnirilor cu prezența unui oaspete de seamă și un vechi prieten al bibliotecii gălățene. Este vorba de scriitorul *Vasile Andru* și al său volum „În căutarea raiului promis”. Prozator, teoretician și eseist român, autor de cărți sapiențiale, *Vasile Andru* cercetează începând din anii '70 procedeul filocalic *oratio mentis*. Din 1990, coordonează Centrul de Practică Isihastică și Studiul Filocaliei. Cartea prezentată publicului gălățean a apărut la editura *Eikon*, sub îngrijirea lui *Valentin Ajder*. La manifestare au fost prezenți: *Marius Mitrof*, consilier din partea Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Galați, *Zanfir Ilie* director general al Bibliotecii „V.A. Urechia”, oameni de litere din județul Galați, reprezentanți ai mass media gălățeană și un numeros public avizat.

Ziua de 8 octombrie și ce-a de-a cincea

media un **Apel pentru salvarea culturii române vii**, semnat de circa 900 de personalități din România, Israel, Irlanda, SUA, Franța și Germania. Manifestul condamnă, într-un limbaj radical și nuanțat atitudinea de nepăsare crasă a tuturor guvernelor care s-au perindat după Revoluția din 1989 față de cultura română (Sursa: http://ro.wikipedia.org/wiki/Aura_Christi).

„Casa din întuneric”, apărută la Editura *Europress Group*, este un straniu roman erotic, după cum ne avertizează autoarea, pe care l-a scris în circa trei luni, cu sentimentul de a fi fost „prinsă în curenții puternici ai unei imposibile plutiri dezlănțuite”.

În ediția din 15 octombrie a salonului Axis Libri, *Viorel Rotilă* lansează două lucrări filozofice „Tragicul în filozofia existențialistă franceză” și „Heidegger și rostirea ființei”, ambele apărute la editura

Lumen.

„Tot ce pot promite este încercarea de a reda un înțeles propriu legat de forma în care filosoful german exprima ființa, sperând ca el să coincidă cu alte perspective“ (Heidegger și rostirea ființei, p. 13).

Au întâmpinat cărțile și au dezvoltat opinii pe teme tratate Ivan Ivlampie, Sergiu Tofan, Ion Cordoneanu, Th. Parapiru, Aurel Stancu, Mirel Floriciță.

A șaptea ediție (22 octombrie) i-a avut ca protagoniști pe scriitorul tecucean Grigore Postelnicu și volumul său „Zile și nopți la șes” și pe scriitorul și ziaristul Dan Plăeșu. Cel din urmă, aflat la ceas aniversar a susținut un recital de fabule spre încântarea celor prezenți.

Lansarea cărții lui Cătălin Negoită (29 octombrie) „Între stânga și dreapta – comunism, iredentism și legionarism în Cadrilater (1913-1940)” însoțită de prezentarea unui scurt metraj documentar despre istoria Cadrilaterului și interpretarea scenică a tinerilor actori care au surprins atmosfera comunistă din perioada anilor '39 – '40 a avut un impact deosebit asupra publicului prezent în număr mare la acest eveniment cultural.

Edițiile din 5 și 12 noiembrie au fost dedicate lansărilor celor mai recente lucrări apărute la tânăra editură Axis Libri. Scriitorul și jurnalistul A.G. Secară, a lansat primul volum din antologia „Scriitori gălățeni pe înțelesul tuturor”, iar Violeta Ionescu aduce în lucrarea „Sărbătorile Antichității” „un alt model de regăsire a noastră cu trecutul, cel ce aparține intervalului dintre două catastrofe istorice, perioadei de răgaz, de viețuire pașnică”(Ivan Ivampie).

Ca o încununare a întregii activități de cercetare desfășurată în cadrul Bibliotecii „V.A. Urechia” se remarcă volumul „Oameni de seamă în memoria Galațiului” lansat, la ceas aniversar, în săptămâna dedicată Zilelor Bibliotecii V.A. Urechia”. Ideea acestei lucrări, întocmită în cadrul Biroului de informare bibliografică al Bibliotecii „V. A. Urechia”, a pornit din pasiunea bibliotecarilor pentru descoperirea și valorificarea prețioaselor documente și informații existente în tezaurul cultural al bibliotecii gălățene. Volumul cuprinde date biobibliografice ale personalităților culturale aniversate în cadrul bibliotecii, pe parcursul anului 2008. Se regăsesc aici profesori, compozitori, scriitori, istorici, artiști plastici și ingineri, oameni care au făcut performanță în domeniul lor de activitate. Acest proiect privind personalitățile gălățene se va constitui pe viitor într-un anuar al instituției noastre.

În consecință, salonul literar Axis Libri, inițiat și patronat de directorul general al Bibliotecii „V.A. Urechia” și moderat de scriitorul și jurnalistul Theodor Parapiru, a devenit un solid punct de reper în viața culturală a gălățenilor iubitori de frumos, iar Biblioteca „V.A. Urechia”, cu certitudine, sufletul

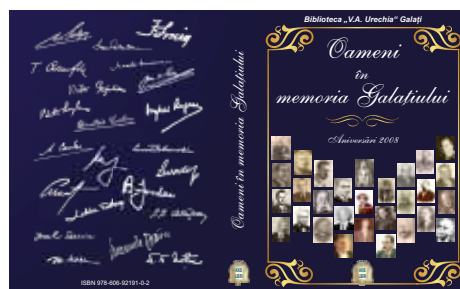

culturii și locul de întâlnire al elitei intelectuale locale și nu numai.

Programul salonului pentru perioada următoare va cuprinde:

- 19 noiembrie
Arthur Tuluș - *Dunărea maritimă*
Constantin Ardeleanu - *O istorie a românilor*
Cristian Nicolae Apetrei - *Reședințele boierești din Țara Românească și Moldova în secolele XIV - XVI*
- 26 noiembrie
Dezbatere culturală:
- *Cine suntem?*
- *De ce scriem?*
- 03 decembrie
Dan Plăeșu - *Consulting & Love*
Iulian Bostan-Gohor - *Iubirea fulgului de nea*
- 10 decembrie
Viorel Dinescu - *Zidul cu privighetori*
Viorel Dinescu - *Dialoguri socratice*
Iagan Ameih - *Loli*
- 17 decembrie
Nae Leonard - *Final de stagiune.*

Deschiderea noii stagiunii din anul 2010, a Salonului literar Axis Libri va fi reluată cu dezbaterile: 14 ianuarie - *Mihai Eminescu*, 21 ianuarie - *Al. Ioan Cuza* - *Unirea Principatelor*, 28 ianuarie - *I.L. Caragiale*; totodată pentru această lună și-au exprimat deja intenția de a-și lansa volumele următorii scriitori: Aurel Stancu cu un volum de poezii, Adrian Georgescu și Anatolie Gondiu (Republica Moldova) cu proză și respectiv teatru.

Attila F. Balázs

Înca atunci, când prietenii mei Mircea Petean și poeta Angela Baciuc au participat în turneul organizat de mine în Slovacia, Cehia și Ungaria, a venit vorba de turnee realizate în România pentru popularizarea poeziei, pentru realizarea unor contacte directe cu iubitorii de literatură, pentru testarea publicului și instituțiilor din meleagurile vizitate în legătură cu interesul lor față de literatură. Experiența noastră e mai mult ca pozitivă, primirea caldă, prietenoasă, interesul publicului sincer și matur, eforturile conducătorilor de instituții și a prietenilor noștri implicați în organizarea evenimentelor a fost mult peste așteptările noastre. Mulțumim și pe această cale tuturor prietenilor noștri mai vechi și mai noi din Moldova și Dobrogea.

Și vremea a fost prielnică peste tot, în afară de Constanța, unde ploua toată ziua ca din găleată. Între Cluj și Piatra Neamț și drumul și vremea a fost bună. După ce am ajuns în Moldova, în munți a început să ningă și a continuat în timp ce noi am străbătut distanța dintre Piatra Neamț și Constanța, cu opriri la Galați și Brăila.

La Piatra Neamț am fost primiți de bunul și generosul nostru prieten Adrian Alui Gheorghe, un om și poet deosebit de valoros. În cel mai mare colegiu din oraș am fost așteptați de sute de elevi, profesori, scriitori din județ și ziariști. La masa festivă au luat loc și scriitorii locali, între care Vasile Baghiu și Emil Nicolae, care au exprimat părerea lor

Turneul poeziei

în legătură cu traductibilitatea poeziilor, a viitorului literaturii și acordarea premiului Nobel. Sala mare a colegiului a rămas plină și după ce elevii navetiști au plecat. Inițial manifestarea a fost plănuită de o oră jumătate, interesul publicului însă a fost atât de mare, încât dezbaterile au ținut trei ore.

La masa boierească oferită de conducerea instituției am ajuns cu întârziere, deoarece excepționalul poet Emil Nicolae a făcut un reportaj TV cu noi, de aproape 50 de minute. Am primit și am dăruit cărți dedicate. Am de tradus pentru mai mulți ani atâtea cărți valoroase, atâția poeți valoroși, care merită să fie prezentați publicului maghiar.

Seara am fost invitații marelui poet (și ca statură) Adrian Alui Gheorghe și a dulcii sale soții. La masă am servit pe lângă țuica de prin părțile locului și pălincă de Maramureș adusă de poet din Sighet, unde a participat la Festivalul Internațional

de Poezie. Bineînțeles pe lângă discuții despre oraș, despre politică și despre viața literară s-a încheiat și un contract între poet și Editura Limes.

A doua zi - vizită la Biblioteca Județeană, apoi goana spre Galați unde ne aștepta Angela Baciuc, care ne-a invitat imediat în studioul televiziunii locale pentru înregistrarea emisiunii "Atelierele poetei Angela Baciuc". Transpiram

toți, dar nu din cauza întrebărilor Angelei, spațiul pare a fi prea mic pentru personalități atât de „mari”. Apoi iară goana spre Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”, unde ne-a primit prietenosul și generosul director Ilie Zanfir, cu un zâmbet etern pe buze, rar în zilele noastre. Dumnealui scoate o revistă frumoasă și valoroasă, numită „Axis Libri”, și cărți interesante. Biblioteca cumpără din cărțile scoase de noi mai multe exemplare chiar și din cărțile în limba maghiară a poezilor români.

De această dată, publicul a fost „matur”, adică nu au fost invitați elevi, sala festivă a biblio-

Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia“

tecii, cu Eminescu pe peretele din spatele mesei, era arhiplină de pasionații literaturii, de iubitorii de poezie. Pe lângă cărțile scoase de editurile noastre, adică de Editura Limes din Cluj, condusă de Mircea Petean, și Editura AB-ART, din Bratislava, condusă de mine, s-a făcut lansarea volumului bilingv *Poezii/Versek* a poetei Angela Baciu, tradusă în maghiară de Lórincz Maria și de mine. Volum scos prin coeditarea editurilor susamintite. Alina Beatrice Cheșcă a recitat foarte sensibil din poeziile noastre, poeta Vali Crăciun a avut o intervenție interesantă, plină de suflet și de lirism. A fost o adevărată sărbătoare a poeziei în lăcașul cu suflet al bibliotecii. O bibliotecă bine dotată, modernă, într-un lăcaș frumos în centrul orașului. Galațiul a fost mereu un oraș european multicultural. Tradițiile se păstrează și datorită personalităților orașului printre care domnul Zanfîr Ilie și Angela Baciu.

A fost o surpriză plăcută pentru mine, că, peste tot unde am cutreierat, publicul mi-a cerut să citesc o poezie în limba maghiară. Vroiau să simtă ritmul, muzica limbii în care scriu. Dealtfel, cred că acesta a fost primul turneu făcut de un poet maghiar prin meleagurile Moldovei și a Dobrogei. Sunt mândru de asta.

Seara, platou de pește în restaurantul - va-por „Malnaș“, în compania frumoaselor poete Angela Baciu și Alina Beatrice Cheșcă. Și vinul dobrogean e pe măsura serii.

La Brăila am plecat împreună cu Angela. Am fost întâmpinați de șefii bibliotecii județene și scriitorii din împrejurimi între care Gheorghe Neagu și Maria Cogălniceanu. Public primitor, iubitor de poezie. Întrebări multe, păreri, poezie și iară poezie. Ne simțim extraordinar în orașul lui Istrati. Primim diplome din partea bibliotecilor din Galați și Brăila, dedicăm, apoi luăm masa la familia Cogălniceanu - icre, pește, și ciorbă de pește. Doamna Maria este încântată să primescă în lăcașul lor pe editorul cărților ei împreună cu prietenul lui. Luăm rămas bun, doamna îmi șoptește că ar fi încântată să fie tradusă în maghiară. Îmi spune câteva fraze în limba maghiară, a făcut facultatea la Cluj, a învățat câteva.

Cu suflet îngreunat ne luăm rămas bun de la Angela și o luăm spre Constanța.

În sfârșit ne culcăm devreme, călătoria a fost foarte obositoare. Ziua următoare vizităm Biblioteca Universității Ovidius. Ioan Popișteanu, prietenul nostru ne servește cu o cafea turcească foarte bună, ne prezintă biblioteca în plină construcție, (o să poarte numele dumneavoastră, îi spun) editura lui, revista de o ținută ireproșabilă „Ex Ponto“. Facem o scurtă vizită la filiala Constanța aUSR și de data asta luăm masa pe plaja Mării Negre, lângă o statuie de Medrea. Mircea face o plimbare pe nisip trăgând adânc aerul sărat în piept. Domnul Popișteanu îmi povestește despre călătoriile făcute în lume de dumnealui.

După masă avem evenimentul cultural în sala mare a Bibliotecii Județene din Constanța, însă ne retragem în sala mică din cauza publicului mai restrâns din cauza ploii torențiale. Tematica convorbirilor cam aceeași ca în celălalte localități. Însă scriitorii de aici au mai multe experiențe și legături internaționale. Facem cunoștință cu poeții constănțeni, dedicăm cărți și răsflăm mulțumiți că am ajuns la sfârșitul turneului numai cu întâmplări și amintiri frumoase. În drum spre casă cumpărăm pește ca suvenir din Dunărea

de jos. Până ce ajungem să trecem Carpații spre Ardeal, zăpada se topește în munți și iese și soarele. Ne întoarcem acasă cu zile însorite și în sufletul nostru.

Peste tot unde am avut apariții, ziarele și emisiunile de televiziune locale au relatat evenimentul, publicul și bibliotecile au cumpărat din volumele prezentate, am realizat noi prietenii cu scriitori și cu oameni de cultură. Sufletul nostru s-a încărcat ca niște baterii, cu trăiri pozitive, cu convingerea că nu scriem în zadar, că în pofida internetului, cartea a păstrat farmecul. În criza asta economică, politică și morală, poezia e un leac încă pentru mulți.

Iar bibliotecile sunt instituții, care modernizându-se păstrează totuși, interesul față de carte, de literatură bună, și găsesc metodele de atragere a publicului, a popularizării literaturii și a culturii în general în rândul populației urbelor.

ZILELE COMUNITĂȚILOR ETNICE proiectul promovării diversității culturale multietnice din județul Galați

Laura Teodor,
coordonator
proiect CJ Galați

Societatea multiculturală românească promovează diversitatea etnică prin inițierea și dezvoltarea de programe menite să asigure păstrarea, exprimarea, promovarea și dezvoltarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale, să combată rasismul și xenofobia și să stimuleze

dialogul dintre majoritate și minorități naționale.

Din aceste considerente, Consiliul Județului Galați și Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați au demarat în cursul acestui an proiectul județean „ZILELE COMUNITĂȚILOR ETNICE”, antrenând, ca partener, fiecare comunitate etnică din județ.

Proiectul a luat naștere în luna septembrie a anului trecut, când în aceeași structură partenerială s-a organizat masa rotundă intitulată „Dialogul intercultural - Tradiție și modernitate în cadrul comunităților din Galați” și unde fiecare formațiune etnică a evocat realizările marcante ale înaintașilor, a elogiat multe dintre personalitățile etniei sale și a adus dovezi de patrimoniu pe care strămoșii lor le-au lăsat pe pământ românesc.

Modelul gălățean de bună conviețuire interetnică și de colaborare dintre administrația publică locală și organizațiile minorităților naționale are o particularitate aparte, ceea ce ne-a dat asigurări în reușita acțiunilor.

În zilele de 11-14 iunie 2009, în Sala „Mihai Eminescu” a Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” din Galați s-a desfășurat manifestarea „Zilele Comunității Italiene din Galați”, prin care am reușit să promovăm diversitatea multiculturală a etnicilor italieni, să creștem gradul de cunoaștere și de acceptare a diferențelor culturale și religioase ale acestei etnii din județul Galați.

Specialiștii din cadrul Bibliotecii „V.A.

Urechia” au pregătit în Sala „Mihai Eminescu” expoziția „Bella Italia”, expoziție ce a cuprins cărți scrise de călători italieni despre țările românești, gravuri, vechi și prețioase tipărituri realizate în Italia, incunabule, dicționare din secolele trecute. Comunitatea „Casa Italia” Galați a pregătit standuri de prezentare de fotografie veche reprezentând etnici italieni din Galații secolului al XIX-lea, o colecție de reviste în limba italiană, proiecții cu imagini din viața comunității și materiale video despre Italia. Simpozioane, colocvii, prezentări de carte și spectacole susținute de corul de copii „Suono di primavera” au venit să completeze imaginea asupra etniei și să transmită mesajul de prietenie, dragoste și bună înțelegere. Pe fundalul sonor al muzicii italiene s-au purtat discuții libere între membrii comunității și între reprezentanții celorlalte minorități gălățene, între oamenii de cultură și numerosul public constituit în special din elevi și studenți și bineînțeles, din etnici italieni.

Uniunea Democrată Turcă din România – filiala Galați, condusă de neobosita președintă Gülten Nazare Abdula, a organizat la mijlocul lunii august a anului 2009, manifestarea „Decada culturii turce la Galați”. Acțiunea s-a desfășurat în Sala „Mihai Eminescu” a bibliotecii gălățene, în sala marelui poet român care a sprijinit ca ziarist păstrarea limbii materne turcești în Dobrogea, după unirea cu Regatul României.

Colocviul intitulat „Civilizația și cultura turcă la Dunărea de Jos” a reunit intelectuali gălățeni și invitați speciali de rang înalt, deputați și diplomați, care au spus lucruri interesante despre istoria comună româno-turcă. La manifestări au participat: domnul Fikret Cafti, viceconsulul la Consulatul Turciei în Constanța; domnul Mihail Formuzal, Bașcanul (președintele) Unității Teritorial-Autonomie Găgăuzia; domnul Samir Malikli, Secretarul de Presă și Afaceri Culturale al Ambasadei Azerbaidjanului în România; domnul deputat Amet Aledin al Uniunii Democratice a Tătarilor Turco-Musulmani din România și domnul deputat Ibram Iusein al Uniunii Democratice Turce din România.

Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia“

Asistența a fost constituită din foarte mulți tineri turci din mai multe țări ce participau în acele zile la Festivalul Internațional de Folclor „Doina Covurluiului”, organizat de Centrul Cultural „Dunărea de Jos” din Galați.

Zilele ”Comunității Armene din Galați” s-au derulat în intervalul 3-6 septembrie 2009. Specialiștii din cadrul Bibliotecii „V.A. Urechia”, împreună cu membrii Uniunii Armenilor din România – filiala Galați, au pregătit în Sala „Mihai Eminescu” Expoziția „Armenia Milenară” care a

cuprins: documente privind atestarea comunității armene din Galați încă de la începutul secolului XX, un fond de carte armenesc vechi, valoros, extras atât din biblioteca proprie a Comunității armene Galați, cât și din Secția Colecții Speciale a bibliotecii județene, dar și o serie de vechi desene care prezintă portul armenesc tradițional. Concomitent, au fost inaugurate Expoziția personală de gravură „Pavel Botezatu” și Expoziția de diplome și medalii „Portretul alergătorului de cursă lungă: Mihai Drăghici”, un veteran sportiv gălățean, de etnie armeană care continuă să obțină medalii la concursurile internaționale de atletism. Câteva panouri documentare create de membrii comunității au prezentat date de interes public din

istoria poporului armean și a comunității armene din România. Prin prezentarea unor aspecte din istoria comunității armene locale și a istoricului și conținutului cultului Bisericii Apostolice Armene, în fața asistenței a fost adusă figura armeanului iubitor de pace, armonie și bucurie pe care Nicolae Iorga îi introducea în categoria „oameni care își îndeplinesc datoria față de patria adoptivă”. Mici istorioare ale familiilor de armeni gălățeni, uneori adevărate drame trăite de etnicii armeni, au completat tabloul diversității interetnice care a rămas pe retinele noastre în urma vizionării proiecției filmului „STRUNGA”, un emoționant documentar prin care s-a prezentat firul unor evenimente desfășurate în România între anii 1921-1924.

În același spațiu cultural a avut loc o întâlnire cu doi oaspeți de seamă ai Comunității Armene din Galați: domnul Varujan Pambuccian, deputatul armenilor în Parlamentul României și domnul Mihai Ștefan-Cazazian, redactorul șef al ziarului ARARAT - publicație lunară a Uniunii Armenilor din România, care au vorbit despre tradiția și valorile poporului armean.

Pentru **„Zilele Comunității Germane din Galați”** care s-au desfășurat în perioada 9 -11 octombrie 2009, am realizat o fructuoasă colaborare cu Forumul German din România – filiala Galați. Expoziția „Carte germană veche în colecțiile Bibliotecii V.A. Urechia Galați” care a fost deschisă în prima zi a manifestărilor, a prezentat publicului documente privind atestarea comunității

germane din Galați, încă de la începutul secolului XIX, un fond de carte german vechi, valoros, extras din Secția Colecții Speciale a bibliotecii județene, o serie de vechi dicționare și cărți tehnice germane. Prezentarea, „Începuturile comunității germane pe teritoriul României”, a descris originile etniei germane în orașul Galați, relațiile economice și

Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia“

comerciale ale orașului Galați cu statul austriac în perioada secolelor XVIII-XX, a evocat figuri marcante de oameni politici, de cultură și culte austrieci sau germani. Fotomontajul „Începuturile comunității germane pe teritoriul României” a fost elementul vizual prin care s-au expus pagini din istoria și cultura acestei etnii, în strânsă legătură cu istoria orașului Galați.

Impresionante au fost și mărturiile membrilor comunității care, cu dureroasă aducere aminte, au rememorat momente ale prigonirii lor, în timpul conflagrațiilor mondiale.

Uniunea Ucrainenilor din România – Filiala Galați a legat simbolic „Zilele Comunității Ucrainene” de un eveniment istoric și anume,

trecerea a 300 de ani de la moartea hatmanului Ivan Stepanovici Mazepa. Fostul conducător al cazacilor zaporozjeni, rămâne una din cele mai importante personalități istorice ale Ucrainei, iar orașul Galați este singurul din România care păstrează de-a lungul timpului elemente privind memoria fostului conducător ucrainean. Fiind un moment de rememorare a unui episod din istoria europeană, manifestarea a fost tratată la nivel național și internațional, cu sprijinul Ambasadei Ucrainei în România și al organizației centrale Uniunea Ucrainenilor din România București, alături de filialele din Tulcea și Bucovina.

La acțiune au fost invitați, și au participat, membrii comunității ucrainene, membrii altor comunități etnice din județul Galați, cercetători științifici, dar și oficialități la nivel înalt. Printre oaspeții de seamă s-au numărat: domnul Viorel Kotyk, ministru-consilier în cadrul Ambasadei Ucrainei la București; domnul Teofil Rendiuk, consilier din partea Ministerului de Afaceri Externe al Ucrainei, autor al cărții „Hatmanul Ucrainei Ivan Mazepa – România și Moldova”; domnul Valeriu

Karbașevschi, deputat de Cernăuți, reprezentantul Organizației Internaționale a Căzăcimii; domnul Constantin Rezachievi, profesor universitar, doctor în istorie și cercetător științific la Academia Română; domnul Ioan Robciuc, cercetător științific principal al Academiei Române, directorul Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan”; doamna Iaroslava Colotelo, consilier în cadrul Ministerului Culturii, Cultelor și Patrimoniul Național Serviciul Cultura Minorităților și vicepreședinte al Uniunii Ucrainenilor din România; domnul Carol Kőnig, director adjunct al Centrului de Pregătire Profesională în Cultură și consilier în cadrul Ministerului Culturii, Cultelor și Patrimoniul Național; preotul Lucian Petroaia, consilier cultural în cadrul Arhiepiscopiei „Dunărea de Jos”; domnul Mihai Traistă, scriitor și ziarist, secretar de redacție la publicațiile Uniunii Ucrainenilor din România; Ion Bodnar, președintele Uniunii Ucrainenilor din România – filiala Bucovina, domnul Dumitru Cernenco, președintele filialei Tulcea a Uniunii Ucrainenilor din România.

Manifestarea a debutat în prima parte a zilei de 22 octombrie 2009, prin acțiunea de comemorare a 300 de ani de la moartea hatmanului Ivan Stepanovici Mazepa, la statuia amplasată în Parcul Libertății din Galați. Statuia, inaugurată la Galați la data 6 mai 2004 la inițiativa Ambasadei Ucrainei în România, a fost locul de întâlnire a tuturor invitaților unde s-au rostit scurte alocuțiuni. Această statuie, este unicul monument al hatmanului care există în afara granițelor Ucrainei. Statuia și chiar menținerea vie a numelui hatmanului ucrainean se justifică, întrucât osemintele hatmanului Ivan Mazepa au fost înhumate la Galați, în fosta mănăstire „Sf. Gheorghe”. De altfel, două cartiere din oraș poartă denumirea Mazepa. S-au adus mulțumiri autorităților locale pentru înțelegerea de care au dat dovadă, pentru conjugarea eforturilor și sprijinul acordat la ridicarea monumentului, pentru organizarea și întreținerea parcului.

Prin alocuțiunile rostite s-a omagiat nu numai figura hatmanului Mazepa, ci s-au menționat și bunele relații dintre România și Ucraina, concretizate, inclusiv, prin dezvoltarea relațiilor în cadrul Euroregiunii „Dunărea de Jos”.

Acțiunea a continuat în spațiile generoase ale Bibliotecii Județene „V.A. Urechia Galați” unde în centrul atenției a fost comunitatea ucraineană din Galați. Prin simpozionul „Hatmanul Ivan Mazepa, eroul Ucrainei - evocări”, a fost prezentată figura

unui om de o viziune politică avangardistă, bun strateg, vorbitor a opt limbi europene, comandant de oști.

Domnul Rendiuk a subliniat faptul că anul 2009 marchează trecerea a 370 de ani de la nașterea lui Ivan Mazepa și 300 de ani de la moartea sa (la 2 octombrie 1709). În acest an, în întreaga lume, s-au dedicat lui Mazepa 3755 de manifestări, iar manifestarea de la Galați se va adăuga acestei cifre.

Manifestarea a fost completată de o expoziție de carte veche, documente și carte ucraineană contemporană, realizată de specialiștii de la Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”, precum și de expoziția de fotografie a artistului Alexandru Gherbănescu, etnic ucrainean gălățean, nelipsit nu numai la evenimentele tuturor etniilor gălățene, dar și la evenimente culturale, în general.

Cadrul a fost completat de prezentarea diaporamei realizată de Alexandru Gherbănescu, cu imagini de-a lungul timpului, din cadrul evenimentelor desfășurate împreună sau pentru minoritățile naționale din județul Galați.

Amintim și participarea ansamblurilor artistice ale etnicilor ucraineni „Zorea” din București și „Zadunaiska Sici” din Tulcea, care, cu mult patos, au susținut miniconcerte de muzică populară ucraineană.

„Săptămâna Comunității Elene din

Galați” a fost marcată de comunitatea gălățeană prin acțiuni culturale și spirituale pentru a marca faptul că, familiile de greci din Galați păstrează, peste veacuri, tradiția și cultura elenă. Uniți cu populația majoritară în puterea credinței ortodoxe, grecii din Galați au deschis manifestările dedicate comunității printr-o slujbă religioasă, care a avut loc în dimineața zilei de 25 octombrie 2009, în biserica ce poartă hramul sărbătorii „Schimbarea la față a Domnului”, cunoscută în Galați sub numele

de Biserica Greacă.

Acțiunile au continuat atingând apogeul în ziua de 28 octombrie 2009, într-o zi de mare importanță istorică pentru poporul grec: Ziua Marelui NU (OHI în limba greacă). Este ziua în care, în anul 1940, Primul-Ministru al Greciei, Ioannis Metaxa, s-a opus ocupării de către Armata Fascistă Italiană. Momentul a fost comemorat prin redarea înregistrării Comunicatului de declarare a stării de război cu Italia, difuzat în ziua de 28 octombrie 1940, la Postul de Radio Atena.

Momentul istoric a fost evocat de domnul deputat al Comunității Elene din România, Gabriel-Dragoș Zisopol care a transmis audienței Mesajul Comunității Elene din România față de acest eveniment, mesaj citit, de altfel, și în plenul reunit al Parlamentului României. Momentul este tratat ca o epopee a poporului elen, care îmbină istoria antică cu istoria modernă.

Domnul Zamfiropol Dimitrios, președintele Comunității Elene Galați și vicepreședinte al Comunității Elene din România, a realizat o prezentare documentată despre comunitatea greacă din Galați sub aspect organizatoric, social, cultural, administrativ și religios. Au fost evocate numele ale mai multor greci care au trăit și militat pentru dezvoltarea orașului nostru.

Prin prezentarea expoziției de postere și carte elenă s-a demonstrat că dragostea de carte și religia comună au unit totdeauna cele două popoare - român și grec. Biblioteca județeană deține nu mai puțin de 1600 de titluri de carte românească tipărită în limba greacă.

Programul evenimentului a fost completat de prezentarea video „Grecia cu tradițiile și obiceiurile ei”, dar și prin susținerea unui scurt moment artistic de către dansatorii Ansamblului artistic „OLYMPUS” al Comunității Elene Galați.

Proiectul nostru va continua să prezinte și celelalte comunități ale etnicilor evrei, ruși lipoveni, maghiari și romi din județul Galați. Mesajul pe care îl transmite este că promovarea diversității culturale între toate etniile conlocuitoare este un mijloc incomparabil de înțelegere, în serviciul păcii în zonă și în întreaga lume. Învățarea de timpuriu a fenomenului intercultural ajută individul să înțeleagă și să-i înțeleagă pe ceilalți, să devină tolerant, îl învață să se împrietenească, să-și schimbe unul altuia obiceiurile, să devină sensibil, să-și declare dragostea și solidaritatea pentru frații din România.

Pr. Eugen Drăgoi

Spațiul misionar al Eparhiei Dunării de Jos

„Dunărea de Jos“, ca spațiu geografic în istorie, desemnează, de regulă, în mod generic, arealul ultimului parcurs al Dunării înainte de vărsarea în Marea Neagră fără a avea o delimitare clară. Sub aspect bisericesc, această sintagmă și-a precizat confiniile de-abia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, mai precis în anul 1864, când la 17 noiembrie a fost înființată, prin Decretul lui Alexandru Ioan Cuza, Episcopia Dunării de Jos, având în jurisdicție județele: *Ismail, Bolgrad și Domenii, Covurlui și Brăila*, adică sudul Basarabiei (Ismail și Bolgrad cu zona coloniilor numită *Domenii*), sudul Moldovei (Covurlui, aproximativ teritoriul județului Galați de astăzi) și estul Munteniei (Brăila).

Înainte de această dată, ținutul Covurluiului, a aparținut bisericește de Episcopia Romanului până în anul 1852, când a fost înglobat în jurisdicția Episcopiei Hușilor.

Județul Brăila s-a aflat în administrarea canonică a Episcopiei Buzăului, înființată în primul deceniu al secolului al XVI-lea, iar după cucerirea orașului de către turci, în 1538, intră în jurisdicția Mitropoliei Proilaviei (înființată înainte de anul 1590) care-și va stabili sediul chiar în Brăila. După anul 1828, când revine Țării Românești, Brăila va reintra în jurisdicția Episcopiei Buzăului.

După Războiul Crimeii din 1853-1856 (confruntarea între Rusia și Turcia încheiată cu

înfrângerea celei dintâi și semnarea Tratatului de pace de la Paris, 18/30 martie 1856), pentru o scurtă perioadă de timp (1857-1864) teritoriul cedat de Rusia (județele Cahul, Bolgrad și Ismail, Delta Dunării și Insula Șerpilor) anexate Principatului Moldovei sub suzeranitatea Sublimei Porți, vor intra din punct de vedere administrativ bisericesc, sub jurisdicția Mitropoliei Moldovei. Datorită distanței prea mari față de Iași, centrul mitropolitan, care administra acest nou spațiu ecleziastic, Mitropolitul Sofronie Miclescu (1851-1861) înființează, la începutul anului 1857, *Duhovnicescul Consistoriu de Ismail*, organizație bisericească subordonată Mitropoliei Moldovei care se ocupa de problemele curente ale zonei amintite. Activitatea Consistoriului va înceta în 1864 când, așa cum am arătat, s-a înființat Episcopia Dunării de Jos, eparhie considerată a fi continuatoarea Mitropoliei Proilaviei.

După încheierea Războiului de Independență (1878), România a fost obligată, prin Tratatul de la Berlin (iunie - iulie 1878), să cedeze Rusiei județele Cahul, Bolgrad și Ismail. În aceste condiții, Episcopia Dunării de Jos își mută sediul de la Ismail la Galați și rămâne numai cu județele Covurlui și Brăila, cărora, li se adaugă, din martie 1879, județele Tulcea și Constanța (mai

întâi provizoriu, iar din 1881, definitiv).

Al doilea Război balcanic, izbucnit la 17 iunie 1913, aduce României la încheierea sa prin Conferința de Pace de la București, ținutul sud-dobrogean *Cadrilater*, împărțit în două județe: *Durostor și Caliacra*. Acestea vor fi încorporate

Episcopiei Dunării de Jos; județul Brăila trece acum la Episcopia Buzăului. Situația va rămâne neschimbată până în martie 1923 când, înființându-se Episcopia Constanței, județele din sudul Dobrogei vor intra în componența noii eparhii, iar Episcopia Dunării de Jos rămâne numai cu județele *Covurlui* și *Tulcea*.

Schimbarea regimului în România, după abdicarea silită a regelui Mihai I, va conduce la noi modificări în structurile bisericești din Patriarhia Română. Astfel, în februarie 1949, se înființează *Episcopia Galaților*, cu sediul la Galați, sufragana a Mitropoliei Moldovei și Sucevei, cuprinzând județele *Covurlui*, *Tutova*, *Tecuci* și *Putna*. Județul Tulcea trece acum la Episcopia Constanței. Un an mai târziu, în confruntarea dintre regimul comunist ateu și Patriarhul Justinian, privind ocuparea scaunelor eparhiale vacante, Episcopia Galaților este contopită cu Episcopia Constanței (februarie 1950) formând o singură eparhie cu denumirea *Episcopia Dunării de Jos*, cu sediul în Galați. De la 1 ianuarie 1951 această eparhie va avea în jurisdicție regiunile *Galați* și *Constanța*.

Reforma administrativă, din anul 1968, aduce modificări și în componența jurisdicțională a Episcopiei Dunării de Jos, administrând viața bisericească din județele *Galați*, *Constanța* și *Tulcea*.

La 9 noiembrie 1975 avea loc în Catedrala Sfinții Apostoli Petru și Pavel din Constanța ceremonia ridicării Episcopiei Dunării de Jos la rangul de Arhiepiscopie, cu titulatura *Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos*, și a titularului ei de atunci, episcopul Antim Nica, la demnitatea de arhiepiscop, fără a se opera modificări jurisdicționale. Se înființează, cu acest prilej, un sediu pentru episcopul-vicar al acestei arhiepiscopii în municipiul Constanța.

Situația aceasta a rămas neschimbată până în anul 1990. Prin reînființarea Arhiepiscopiei Tomisului, cu sediul la Constanța (februarie 1990),

cele două județe dobrogene – Constanța și Tulcea – intră în componența acestei arhiepiscopii, iar Episcopia Dunării de Jos va administra *județul Galați* primind în jurisdicție, de la Episcopia Buzăului și *județul Brăila*.

În ziua de 27 septembrie 2009, în Catedrala Sf. Ierarh Nicolae și Sf. Apostol Andrei din Galați a avut loc ceremonia de ridicare a Episcopiei Dunării de Jos la rangul de arhiepiscopie, cu titulatura *Arhiepiscopia Dunării de Jos*, și a titularului acesteia, episcopul Casian Crăciun, la demnitatea de arhiepiscop. Jurisdicția canonică a noii arhiepiscopii a rămas neschimbată, administrând în continuare viața bisericească din județele *Galați* și *Brăila*.

Eparhia Dunării de Jos a avut în fruntea sa următorii ierarhi: *Melchisedec Ștefănescu* (1864-1879), *Iosif Gheorghian* (1879-1886), *Partenie Clinceni* (1886-1902), *Pimen Georgescu* (1902-1909), *Meletie Dobrescu* (loțiitor de episcop, 1909), *Nifon Niculescu* (1909-1921), *Platon Cosu* (loțiitor de episcop, 1922-1923), *Iacov Antonovici* (1923-1924), *Platon Ciosu* (loțiitor de episcop, 1924), *Cozma Petrovici* (1924-1947), *Antim Nica* (loțiitor de episcop, 1947-1950), *Chesarie Păunescu* (1950-1973), *Antim Nica* (1973-1994, din 9 noiembrie 1975 arhiepiscop), *Casian Crăciun* (loțiitor de episcop, mai-iulie 1994, episcop titular, 24 iulie 1994 - 27 septembrie 2009, apoi arhiepiscop).

Așadar, în decursul istoriei, eparhia Dunării de Jos a avut un câmp misionar foarte mare, pe care l-a administrat cu mijloacele și posibilitățile bisericești ale vremii, îngrijindu-se

de ridicarea, repararea și împodobirea sfintelor biserici și mănăstiri, de pastorația urbană și rurală, de lucrarea preoților, de viața duhovnicească a credincioșilor, de promovarea culturii și a învățământului religios, de activitatea filantropică, fiind o eparhie importantă a Bisericii Ortodoxe Române.

Liceul de Artă DIMITRIE CUCLIN din Galați

Ioan Tudor
Director

Liceul de Artă din Galați poartă numele marelui compozitor și muzicolog Dimitrie Cuclin. Acesta s-a născut la 24 martie 1885, în Galați. După școala primară, Dimitrie Cuclin urmează, între 1896 - 1903, cele șapte clase ale Liceului „Vasile Alecsandri”, din perioada când datează primele sale încercări componistice și literare (dramă „Ad majorem feminae gloriam”). Se va înscrie, în 1904, la teorie și armonie, putând studia în continuare și vioara. După trei ani de studiu la Academia Regală de Muzică, Cuclin obține o bursă de la ministrul Spiru Haret, pentru studii de muzică în Franța. Cuclin se grăbește să plece la „Schola Cantorum” a lui Vincent d’Indy unde va sta până în 1914. La Paris este amic cu George Enescu și Constantin Brâncuși.

Întors în țară, este mobilizat în război, pe care-l va trece refugiat la Iași și cântând în orchestra lui George Enescu. Sărăcia îl va persecuta în continuare pe tânărul compozitor până în 1919, când devine profesor de istoria muzicii și estetică muzicală la Academia Regală de Muzică. De estetică muzicală nu auzise nimeni în România și chiar în Europa, tratatele de gen erau rarități. Era o materie ce trebuia clădită din temelii ceea ce va face D. Cuclin, pentru prima dată, în spațiul nostru cultural. Acesta este punctul de început al eforturilor sale de constituire a unei gândiri proprii. Acum începe să-și elaboreze propriul sistem filosofic, sarcină împlinită prin anii 1931-1933. Acest sistem îl va preocupa pe Cuclin toată viața. Îl va rescrie, în mai multe tratate, îl va lustrui și comprima, până când va putea fi expus în 33 de maxime. Dimitrie Cuclin pleacă în 1922 în America, unde devine profesor de vioară și teoria muzicii la City Conservatory of Music și la Brooklin College of Music din New York. Mânat de dorul de țară, Cuclin se întoarce în aulele Conservatorului bucureștean în 1930, pentru a fi până în 1948, un foarte iubit profesor de armonie, contrapunct și compoziție.

În perioada Statului Național-Legionar, Cuclin deține funcția de Director al Conservatorului, fără să fi fost vreodată legionar. După executarea, la vârsta de 65 de ani, a doi ani de muncă silnică la Canal, compozitorul trăiește retras o viață închinată creației,

dedicându-se construcției unui sistem simfonic - 20 de simfonii, dintre care unele de proporții enorme și rescriindu-și de mai multe ori sistemul, în întregime sau pe părți. Este respectat, dar ostracizat, nefiind niciodată în juriul festivalului Enescu, al cărui prim premiant fusese. La 90 de ani se propune primirea lui în Academie ca membru corespondent; se opune, însă, Mihai Beniuc, sub pretextul că Cuclin merita ori să fie membru plin, ori să nu fie deloc. În schimb, se bucură până în clipa morții de devotamentul discipolului său, Constantin Masala. Moare în 7 februarie 1978, la 5 ani după soție, în urma unor complicații ale unei boli cardiace contractată la Canal. Dimitrie Cuclin a realizat un vast sistem simfonic cuprinzând 20 de simfonii, fiind un susținător al monumentalului în simfonie. Unele simfonii ale sale, de pildă, durează cât un întreg concert simfonic (simfonia a XII-a, cea mai lungă, durează 6 ore). Cuclin a compus, de asemenea, și 6 opere: „Soria” (1911), „Ad majorem feminae gloriam” (1915), „Traian și Dochia (1921)”, „Agamemnon” (1922), „Bellerophon” (1925), „Meleagridele” (1958). Este autorul baletului, „Tragedie în pădure” (1962). În afara acestora, Cuclin a compus sonate, sonatine, cvartete, madrigale, valsuri, piese corale, concerte pentru vioară, pian, melodii de inspirație folclorică etc. Ca și compozitor, Cuclin, este un exponent al școlii franceze pe linia lui César Franck și Vincent d’Indy.

Câteva date despre liceu.

Și-a deschis porțile la 1 septembrie 1956 în localul vechi (corpul B) ca Școală Generală de Muzică având 2 secții: muzică și artă plastică, urmând ca în anul 1966 să ia denumirea de „Liceul de Muzică și Arte Plastice” care de la început s-a impus ca o școală de prestigiu în municipiul Galați. A fost desființat între anii 1979-1990 și nu a mai funcționat ca liceu, ci numai cu clasele I-VIII - grupe de artă. În toamna anului 1990, este transformat în liceu de artă sub denumirea de - Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin”. Primul director al liceului a fost Constantin Costică profesor de violoncel. A urmat o serie

de conducători ai instituției care s-au remarcat prin profesionalism și deosebită dăruire față de activitatea de formare a unor generații de viitori artiști. Vor rămâne în amintirea tuturor personalități precum Ionel Nistor, Atanasiu Ștefan, Grigoraș Dumitru, Mihăilescu Dinu. La secția de arte plastice, absolvenții care au terminat liceul pînă în 1979, anul vremelnice sale desființări, au fost îndrumați de inegalabili dascăli, dintre care

amintim pe Mihai Dăscălescu, Emilia Iacob, Nicolae Spirescu, Vedeș Vasile, Constantin Dimofte, Neagu Vasile, Angela Tomaselli. Dragostea față de artă pe care aceștia au inoculat-o elevilor, a rămas în inimile acestora. Este grăitor faptul că, în ultimii doi ani, la Facultatea de Artă din Galați s-au înscris și absolvenți ai liceului de artă din promoțiile anilor 1977, 1979, ceea ce dovedește că pasiunea pentru frumos nu dispare niciodată. Pictori și sculptori de renume pe plan național și internațional au absolvit liceul nostru de artă.

Unitatea și-a diversificat programul prin includerea în planul de învățământ a unor clase de coregrafie, arhitectură și teatru. În prezent, liceul are un număr de 670 de elevi distribuiți în 27 de clase de la clasa I la a XII-a cu următoarele specializări:

- Muzică
- Arte plastice și arhitectură
- Coregrafie
- Teatru

Din inițiativa și prin eforturile domnului director Grigoraș Dumitru, în anul 2002, s-au inaugurat două noi corpuri de clădire, unul conceput special studiului orelor de instrument, care mai conține și două ateliere de pictură și o nouă sală de balet, iar al doilea, o modernă sală de spectacole. În prezent, este în curs de executare o amplă lucrare de mansardare a noului local care va crea noi ateliere de lucru. Această ultimă investiție este în valoare de peste 3 miliarde și jumătate de lei vechi. Baza materială a unității cuprinde 14 săli de clasă, 2 laboratoare, 8 ateliere de arte plastice, 22 săli de studiu pentru muzică, 2 săli de balet. Liceul nostru este bine cunoscut pentru organizarea a numeroase concursuri naționale și internaționale de profil, din care amintim concursul internațional de interpretare „Miniatura romantică”, Concursul Internațional de Pictură „Camil Rescu”, Concursul Național „Miniatură Românească” etc.

Unitatea are 102 cadre de cultură generală și de specialitate. Din acestea 3 sunt cu doctorat, 34 sunt cu gradul didactic I, 20 cu gradul didactic II, iar 17 definitiv în învățământ. Liceul de Artă este recunoscut în plan național prin numeroasele premii pe care elevii le-au obținut la concursurile naționale și internaționale. Nume de prestigiu ale culturii române și internaționale și-au făcut ucenicia în liceul nostru. Printre aceștia se numără: muzicianul Eugen Sârbu care și-a continuat studiile în SUA, devenit un adevărat globe-trotter muzical, solist de renume, studiind cu mari personalități ca Yehudi Menuhin, Galamian, stabilit în momentul de față în Londra; Ansamblul Voces, unul din cele mai reputele cvartete din Europa, cuprinde în alcătuirea sa 3 instrumentiști creșcuți la Școala muzicală gălățeană: Bujor Prelipcean, Constantin Stănciu și Dan Prelipcean; Dan Atanasiu, șef de catedră de pian la Conservatorul din Toronto, având, de asemenea, și o activitate concertistică; doi violonceliști foarte activi, atât în Europa, cât

și în USA: George Atanasiu (SUA) și Constantin Negoită (Elveția), ambii susținând cursuri de Master-Class și cursuri de vară în Italia; Ruth Vainberg pianistă, organistă, clavecinistă, având și o activitate muzicologică paralelă în SUA; participă anul acesta cu recitaluri pentru a două oară în cadrul Festivalului Enescu. Îi mai amintesc și pe Adrian Nichiteanu, profesor la Conservatorul din Zurich Elveția, pe Liviu Cășleanu concertmaistru la Filarmonica din Munchen și Cezar Rucher, concertmaistru la Filarmonica din Gotha (Thuringia Germania). Dintre cei mai tineri, îi menționez pe: Gabriel Croitoru și Florin Croitoru, violoniști, concertiști, dar și cu activitate didactică, Gabriel Croitoru fiind profesor la catedra de Vioară a Academiei de Muzică din București. De asemenea, o carieră de răsădit internațional face și Remus Azoitei stabilit actualmente la Londra și plasticieni precum Mircea Enache, Cucu Aurel, Atena Simionescu, Pervolovici Romelo, Mitrofan Nicolae, Ion Chiriac și mulți alții care reprezintă cu cinste școala artistică gălățeană și România. Meritul acestui bilanț artistic este desigur al dragostei tuturor pentru muzică și artă plastică, al dăruirii celor care le-au fost profesori în anii de studii.

De menționat ar fi că, aproape toți profesorii de specialitate, care predau astăzi în unitatea noastră, sunt absolvenți ai Liceului de Artă.

Liceul de Artă se află într-o bună colaborare cu Teatrul Muzical „N. Leonard”, Biblioteca „V.A. Urechia”, Teatrul Dramatic, Universitatea „Dunărea de Jos”, Centrul Cultural, Casa Corpului Didactic și cu alte școli din județ și din țară.

Manuscrise muzicale cuclinienne în fondul documentar al Bibliotecii „V.A. Urechia”

**Adina Marta
Șuşnea**

Un loc aparte în rândul valorilor documentare deținute de Biblioteca „V.A.Urechia” din Galați, este rezervat manuscriselor cuclinienne. Acestea, 45 la număr, au fost achiziționate în 1983 prin intermediul profesorului Vladimir Constantin Mașală și expuse publicului în 1985, în cadrul manifestărilor „Zilele muzicale Dimitrie Cuclin”

organizate la Galați, cu ocazia centenarului nașterii compozitorului.

Varietatea conținutului acestor materiale documentare relevă vastitatea preocupărilor pe care le-a avut Dimitrie Cuclin, concretizate într-o practică artistică îndelungată, în sensul vocației universale a muzicii românești și în contextul ideilor estetico-filozofice de esență umanistă, afirmate de-a lungul timpului. Compozitor de operă și oratoriu, de muzică simfonică și camerală, vocală și instrumentală, muzicolog și etnomuzicolog, filozof și estetician, autor dramatic și traducător, prozator și poet, toate aceste laturi ale personalității artistice cuclinienne se regăsesc în rândul documentelor aflate în păstrarea Bibliotecii gălățene. În ansamblul acestei moșteniri artistice ce cuprinde librete în proză și versuri, opere, traduceri, există numai trei titluri de lucrări muzicale, și anume operele **Soria** și **Bellerophon** și simfonia a IV, **Făgețeană**.

Cele două opere amintite fac parte dintr-o impresionantă creație destinată genului scenic, rod al preocupărilor literare deosebite manifestate de Dimitrie Cuclin. Ne gândim, în acest sens, atât la lucrările dramatice care sunt însoțite de muzică, Cuclin fiind propriul său libretist, cât și la piesele de teatru care sunt fie în proză sau în versuri. Denumirile acestora diferă, sugerând forma și conținutul lor: opera madrigal, spectacol tragic, poem dramatic, fantezie dramatică, tragedie muzicală.

Cunoscând titlurile lucrărilor destinate genului scenic¹, vom reține că numai șase dintre acestea reprezintă creația de operă: **Soria**, **Ad majorem feminae gloriam**, **Traian și Dochia**, **Agamemnon**, **Bellerophon** și **Meleagridele**. La biblioteca gălățeană se află în păstrare patru dintre lucrările enumerate, dintre care doar două în forma completă: **Soria** și **Bellerophon**. Celelalte două sunt „Ad majorem feminae gloriam”, spectacol tragic în versuri

1 **Soria**, opera madrigal în 5 acte; **Ad majorem feminae gloriam**, spectacol tragic în 2 acte, în versuri cu un prolog; **Ereticul**, drama în 3 acte, în proză; **Traian și Dochia**, poem dramatic în 3 acte, în versuri; **Agamemnon**, spectacol tragic în două părți; **Dușmanul**, drama în 3 acte, în proză; **Înălțarea**, dramă în 3 acte; **Zefira**, fantezie dramatică; **Stroe Leordeanu**, tragedie în 4 acte în versuri; **Bellerophon**, tragedie muzicală în 5 acte; **Meleagridele**, tragedie muzicală în 3 acte.

și „Agamemnon”, spectacol tragic după Eschylos, la care lipsesc notele muzicale. Fondul de inspirație a lucrărilor de operă este, în general, cel legendar, relevând preocuparea compozitorului pentru viața strămoșilor noștri, pentru mitologia traco-getă.

Valoarea lucrărilor dramatice ale autorului, ca de altfel a celor mai multe dintre creațiile cuclinienne, rămâne însă, deocamdată, ferecată în paginile manuscriselor. Dintre titlurile destinate genului scenic au fost redade publicului, prin intermediul tiparului, prin forțe proprii, doar două, și anume opera **Agamemnon** și tragedia în versuri **Sofonisba**, editate în 1944; de asemeni, singura lucrare cunoscută prin montarea scenică este opera **Traian și Dochia**.

Opera madrigal **Soria** deschide seria lucrărilor dramatice, fiind scrisă în timpul studiilor la Paris, în intervalul „iulie 1990 – august 1911”, așa cum reiese din însemnarea făcută pe foaia finală a manuscrisului. În această perioadă, potrivit mărturisirii autorului², într-o lună a fost scris libretul iar restul timpului a fost consacrat muzicii. Împreună cu **Traian și Dochia** și **Meleagridele** formează o trilogie cu caracter unic, iar conținutul său este desprins dintr-o lume fantastică, de basm.

Subiectul, „unic și cu desăvârșire extraordinar”³, cum îl consideră Dimitrie Cuclin, este o metaforă care simbolizează aspirația omului spre împlinirea spirituală și sufletească, ideal posibil numai în schimbul unui sacrificiu suprem.

În spiritul acestui mesaj de dăruire pentru o cauză nobilă și elevată, Cuclin notează pe pagina de titlu a manuscrisului, următoarea dedicație:

„Închin
Prosperității sufletului
Țării mele,
Cărora mi-au bine făcut”.

Din punct de vedere muzical, realizarea acestei lucrări „extrem de complexă”⁴, așa cum a apreciat-o Enescu, urmărește evidențierea celor două planuri ale acțiunii, aspirația spre lumină, pe de o parte, și prăbușirea în întuneric și moarte, pe de altă parte. Aceste fațete contrastante sunt exprimate sonor prin modulații realizate la mare distanță în sensul cvintelor superioare și în sensul cvintelor inferioare, cele două câmpuri tonale opuse reunindu-se în scena finală într-un punct de enarmonie. Alături de aspectele amintite care reflectă concepția armonică a compozitorului, există în rândul elementelor de limbaj folosite și puncte nevralgice, care l-au determinat pe Cuclin să-și definească lucrarea ca fiind „mai mult o încercare, un experiment”. Punctele sensibile ale realizării muzicale, după aprecierea

2 Bârsan, Ion. Convorbiri cu Dimitrie Cuclin. Galați: Editura Por-to-Franco, 1995, pag.27

3 Bârsan, Ion. Convorbiri cu Dimitrie Cuclin, pag.27

4 Bârsan, Ion. Convorbiri cu Dimitrie Cuclin, pag.28

Localia - Localia - Localia - Localia

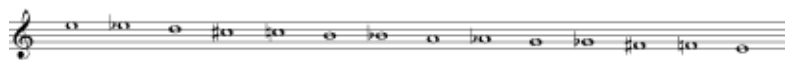
muzicologului Octavian Lazăr Cosma⁵, sunt legate de „lipsa de varietate, orchestrația încărcată, stilul declamativ preponderent și lipsit de cantabilitate”⁶.

Cea de a doua operă cucliniană, aflată în fondul de manuscrise al Bibliotecii „V.A.Urechia”, este **Bellerophon**, lucrare subintitulată „dialogie muzicală”. Biblioteca deține atât partitura generală a operei, cât și reducția pentru pian și voce, ambele cu libretul bilingv, realizat și tradus de compozitor.

Lucrarea este compusă în 1925 și este de dimensiuni grandioase, ca de altfel fiecare opus cuclinian: cinci acte desfășurate pe parcursul a 483 de pagini în partitură generală și 194 de pagini în reducție, subiectul operei fiind desprins din mitologie.

Din rândul lucrărilor simfonice cucliniene, la Biblioteca „V.A.Urechia” se află simfonia a IV-a „**Făgețeana**”, manuscrisul partiturii generale și știmizele pentru orchestră. De pe prima pagină a lucrării aflăm, din înscrisul compozitorului, că simfonia a fost dedicată Conservatorului de Muzică și Artă Dramatică din Iași și că a fost scrisă și începută în localitatea Făget, Severin la 27 aprilie 1944. Tot autorul notează, pe pagina finală a fiecărei mișcări, data la care acestea au fost terminate, respectiv 17 mai, 13 iunie, 24 iunie, 26 iulie. Din simpla înșiruire a datelor amintite se poate reține o concluzie valabilă pentru întreaga creație a compozitorului, și anume, ușurinta și eficiența elaborării actului componistic. În acest sens, concludentă este și apariția într-un singur an, 1948, a trei simfonii (a VI-a, a VII-a și a VIII-a, cu caracter pastoral). Dacă ne gândim și la numărul impresionant de 20 de lucrări realizate în acest gen muzical pe parcursul a 40 de ani (1932 – 1972), se poate spune, pe drept cuvânt, că Dimitrie Cuclin reprezintă un caz singular în ansamblul componisticii românești.

Din totalul simfoniilor, primele 14, din care face parte și „**Făgețeana**”, sunt considerate a fi unitare în ceea ce privește sensul expresiv și, totodată, rodul unei concepții originale legate de înlănțuirea tonalităților. Aceste simfonii parcurg toate punctele de pe o scară cromatică, într-un arc ce debutează și sfârșește în **mi minor**, existând două lucrări care repetă enarmonic același punct pe scara cromatică:

Iată succesiunea tonalităților pentru primele 14 simfonii ale lui Dimitrie Cuclin: mi minor (prima), re minor (a II-a), Do major (a III-a), Si major (a IV-a), La minor (a V-a), Sol bemol major (a VI-a), Fa diez major (a VII-a), Mi bemol (a VIII-a), Do diez minor (a IX-a), Si bemol major (a X-a), La bemol major (a XI-a), Sol major (a XII-a), Fa major (a XIII-a), Mi minor (a XIV-a).

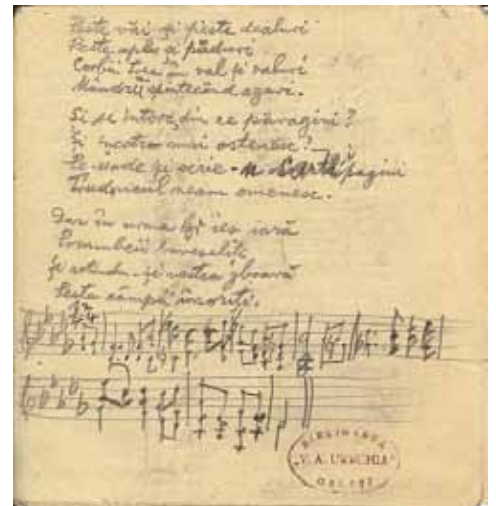
În ceea ce privește conținutul simfoniei „**Făgețeana**”, acesta este impregnat de o idee comună primelor simfonii, și anume, înclăștarea dintre forțele binelui și ale răului. Ciclul simfonic cuclinian este întotdeauna alcătuit din patru mișcări care exprimă momentele acestei lupte dialectice: „I Acțiune; II Reacțiune;

III Meditație; IV Triumful acțiunii asupra reacțiunii”⁷. Un alt aspect caracteristic simfoniilor lui Cuclin este legat de succesiunea părților, în care *Scherzo*-ul, aproape în toate lucrările, se află pe poziția mișcării secunde.

În **Simfonia a IV-a – Allegro molto vivace – Scherzo Prestissimo – Andante – Allegro vivo** – contrastul dintre forțele antagonice este subliniat și tonal. Astfel, părțile extreme care reflectă bucuria de a trăi și izbânda omului pentru progres, realizate în **Si major**, încadrează două tonalități minor, **si minor** și **do minor**, acestea exprimând forțele potrivnice.

Ca dimensiuni, simfonia a IV-a se încadrează în rândul celor de o întindere

n o r m a l ă (prima, a VI-a), dacă avem în vedere comparativ numărul său de pagini, 317, față de cel al simfoniilor a V-a sau a XII-a, respectiv 880 și 1235 de pagini.

Ea este însă grandioasă, ca de altfel toate simfoniile lui Cuclin, prin profunzimea conținutului și prin complexitatea mijloacelor armonice și polifonice cu care realizează acest conținut. Iată, de exemplu, pentru a ilustra ideea dorită, Cuclin a recurs la tehnica scriiturii polifone care predomină în această simfonie, realizând în *Scherzo* (Trio) și în mișcarea finală două impresionante fugi. Atracția pentru scriitura contrapunctică este explicată de Cuclin în volumul său în limba franceză „*Mes Symphonies*”, din care Vasile Tomescu traduce și citează⁸: „[...] *acest abuz de contrapunct nu este numai consecința mai mult sau mai puțin inconstientă sau orgolioasă a unei oarecare abilități în materie. Ar fi într-adevăr un lucru prea meschin. Adevărul este că cu cât îți dai mai bine seama de rostul vieții, cu atât te simți mai apt a descoperi, explora și înțelege muzica adevărată, pentru care contrapunctul este unul din cele mai fundamentale și eficiente mijloace de realizare. Și în acest sens nu s-ar putea abuza niciodată.*”

Din prezentarea făcută manuscriselor muzicii cucliniene, existente la Biblioteca „V.A.Urechia” din Galați, vom reține, ca idee concludivă, înalta valoare artistică și muzicologică a acestora, fapt ce atrage considerarea lor și, în ansamblu, a „fondului Cuclin”, ca punct maxim de interes în rândul materialelor documentare ale instituției.

⁷ Cosma, Viorel. *Muzicieni din România. Lexicon. Vol 2.* București: Editura Muzicala, 1999, pag. 120

⁸ Tomescu, Vasile. *Drumul creator al lui Dimitrie Cuclin.* București 1956, pag. 86

⁵ Cosma, O.L.. *Opera românească. Vol.1, 2,* București: Editura Muzicală, 1962

⁶ Idem. Vol.1, pag.227

Teatrul de Păpuși GULLIVER

Stelian Stancu
Director

Teatrul pentru copii din Galați – Teatrul de Stat - a fost înființat la 1 octombrie 1952, la inițiativa Ministerului Culturii. Atunci, Nicolae Gavrilov, emigrant rus, fiul celebrului pictor Mihail Gavrilov, pasionat scenograf și profesor de mânăuire, la cererea ministerului a recrutat studenți ai Școlii de Artă din Iași și a înființat primul colectiv al teatrului format din: Ion

Anghel, Harry Marcovici, Mioara Mocanu, Rodica Ognef, Coca Roman, Marius Sifrilis. Primul director al trupei a fost actorul Ion Foțăneanu. Compozitorul și dirijorul Aurel Manolache a fost salariat al acestui teatru, transferându-se, în 1954, ca dirijor la Ansamblul de estradă, care a devenit apoi Teatrul Muzical Nae Leonard.

Primul spectacol a însemnat, pentru prima scenă profesionistă de teatru din Galați, și primul afiș color, descoperit cu bucurie atât de copii, cât și de ziaristii cotidianului „Viața Nouă”.

Teatrul pentru copii a primit, în 1954, numele de „Teatrul Vasilache”. Aici montează renumitul regizor Valeriu Moiescu, scenograful Mircea Nicolau și regizorul Traian Ghițulescu-Ciurea, dramaturgul George Genoiu, regizorul Eugen Todoran, care închipuie miracole cu păpuși și măști.

Primul succes internațional vine în 1967 cu „Prometeu”, prezentat la Festivalul PIF, de la Zagreb. Teatrul obține, apoi, prin Enache Anghel, în spectacolul „Cocoșul cu pene de aur”, Premiul pentru Interpretare, la Festivalul Internațional de la Varna. Cristian Pepino, cunoscut și apreciat regizor, reformator al teatrului de animație, intră în viața teatrului gălățean în 1981.

După 1990, teatrul primește un nou nume – „GULLIVER”, un personaj de poveste cunoscut de toți copiii. „Cine nu-l cunoaște pe Gulliver?” se întreba retoric Dan Ganea, într-un interviu acordat

ziaristei Katia Nanu, un dialog între doi oameni entuziași și pasionați de teatru, primii doi directori, după 1989, ai Teatrului „Gulliver”.

Urmează o perioadă de înflorire artistică, pentru ca, din 1995, „Gulliver” să devină, și datorită festivalului omonim, unul dintre cele mai valoroase colective din țară. Cu peste 30 de titluri noi puse în scenă după 1990, repertoriul teatrului acoperă o largă paletă dramatică: mituri esențiale, texte populare, basme din toată lumea, precum și dramatizări ale unor cunoscute opere epice.

Nume importante vin la Galați să pună în scenă titluri importante. Regizorii Ana Vlădescu, Atila Vizauer, Cristian Pepino, Daniel Stanciu, Bogdan Drăgulescu aduc în fața copiilor gălățeni piese care abordează marile teme ale literaturii juvenile, de la istoria lui Rama la călătoriile inițiatice ale lui Gulliver, de la snoava românească tradițională a lui Vasilache și a Mărioarei, la spectacole pentru adolescenți ca „Visul unei nopți de iarnă”, „City Sugar”, „Profesorul de franceză”. Desigur că, enumerarea ar putea continua, subliniind insolitul și îndrăzneala unui repertoriu adecvat copiilor de toate vârstele. Strategia managerială a impus nu doar exploatarea noului filon regizoral al teatrului de animație dar și utilizarea unor scenografi de frunte ai țării, care se află în avangarda inovării spațiului

scenic: Cristina Pepino, Daniela Drăgulescu Voicilă ori Mihai Pastramagi, ale căror creații au adus teatrului o faimă care a depășit hotarele țării. La saltul calitativ, înregistrat de spectacolele teatrului, au contribuit din plin și semnatarii coloanelor sonore. Ca urmare, „Gulliver” a primit numeroase

invitații de a participa la festivaluri din întreaga Europă, de la Est la Vest, din Turcia în Franța, de la Sud la Nord, din Italia în Danemarca. Reputația lui „Gulliver” a făcut din acest teatru un adevărat ambasador al României peste hotare.

Spectacolul „Tom Degețel” a fost primit cu entuziasm de copiii și oficialitățile din Eskişehir – Turcia.

Participarea la Festivalul Internațional de Teatru de la Avignon – Secțiunea Off 2008, cu spectacolul „Castelul din Carpați”, în regia lui Bogdan Drăgulescu și scenografia Daniei Drăgulescu,

a fost o realizare artistică importantă. Cronicile au fost elogioase, ziarul „Vaucluse” din Avignon a scris: „Acest spectacol românesc, prezentat de Teatrul Gulliver, a impresionat prin perfecțiunea sa reînnoită. Într-adevăr, toate spectacolele prezentate de către companie publicului tânăr, au ieșit în evidență prin ingeniozitatea și creativitatea lor debordante.” Iar ziarul La Marseillaise: „Adaptarea poveștii lui Jules Verne de către Teatrul Gulliver din Galați – România, este cu desăvârșire originală și ingenioasă. Regizorul Bogdan Drăgulescu, provenit din universul cinematografic, vede în teatru o reverie și antrenează efectiv publicul într-o lume onirică. Acest spectacol impresionează prin efecte speciale, datorită interesantelor jocuri de lumini, reflecții și fumigene.”

Dacă spui Teatrul „Gulliver”, nu poți să nu spui și Festivalul „Gulliver”! Fondat în 1990, festivalul a cunoscut doar două ediții până la mijlocul deceniului zece. După 1995, cel mai longeviv concurs teatral din țară a devenit piatră de încercare și element de etalonare a activității tuturor teatrelor românești de gen. Premiile acordate de juriu – a

cărui compoziție a fost întotdeauna prestigioasă – nu s-au rezumat doar la „regie”, „adaptare” sau „cel mai bun interpret”, ci au fost acordate distincții și pentru scenografie, muzică, debut etc. Această paletă de competiție teatrală permanentă face din Festivalul „Gulliver” competiția cea mai interesantă și puternică a teatrelor de animație românești.

Îmi face deosebită plăcere să citez un distins om al literelor, iubitor necondiționat al teatrului, îndrăgostit de noi - Dumitru Radu Popescu:

„La Galați, în fiecare toamnă, păpușari cu inima română vin să-și dea mână cu mână... Prilej de lacrimi și de bucurie. Cine mai dă astăzi două cepe degerate pe adevărații păpușari și pe adevăratele păpuși? Cine mai ia în seamă adevăratul teatru cu păpuși? Păpușarii cei mari – ce spectacole oferă, bre, peste tot! Așa că, fără un ecou adevărat, arta disprețuiților păpușari din teatrele cu buget de mizerie ar fi în zadar...Alte genuri de spectacole se pot pitula după tot felul de pretexte, argumentându-și sterilitatea! Arta păpușarilor n-are nici măcar o șansă minimă să-și truncheze existența! Nu poți da vina pe lipsa de experiență istorică a receptorilor, fiindcă din capul locului, nu poate fi vorba, în cazul poporului de copii, de o bogată experiență spirituală. Aproape în fiecare an, spre toamnă, mă afund în lumea paradisiacă a păpușilor, singurele făpturi în care sublimul nu s-a năruit încă. Festivalul, excelent chibzuit și garnisit, cu valori ne cheamă: Veniți la Galați, boieri dumneavoastră! Măcar o clipă să retrăiți geniul copilăriei! Haideti să vedeți cum se potcovesc purecii la Galați!”

Un teatru care se adresează copiilor are o importanță covârșitoare pentru orice colectivitate, mai ales în această perioadă a calculatorului și a filmului de animație de la televizor, care imobilizează copilul în fața ecranelor, într-o lume virtuală. Rostul teatrului este acela de a avea o ofertă artistică valoroasă, care să fie o provocare continuă pentru copii care, astfel, se vor desprinde de capcana virtualității și vor veni în sala teatrului, unde li se oferă, pe viu, informație, bucuria participării la actul creației, de fapt educație prin divertisment.

În perioada 26-30 octombrie s-a desfășurat cea de-a XVII-a ediție a Festivalului Internațional de Animație „Gulliver” - despre care vom vorbi în numărul următor al revistei.

Universitatea „Dunărea de Jos” Galați

Viorel Mînză
Rector
prof. univ. dr. ing.

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați este una dintre instituțiile de învățământ superior importante în România, cea mai mare din sud-estul țării. Cei peste 60 de ani de existență au contribuit din plin la crearea unui solid prestigiu național și internațional. Mulți dintre absolvenții

Universității s-au afirmat ca personalități de seamă - profesori și cercetători la mari universități din lume, membri ai organizațiilor de știință din diverse domenii, inventatori, politicieni etc. Generațiile de studenți și profesori care au trecut pragul acestei universități au reușit să o impună drept una dintre instituțiile de referință pentru societatea românească.

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați are 15 facultăți, 10 școli doctorale și oferă numeroase programe de studiu, la toate nivelurile și formele de pregătire universitară: 82 programe de licență, 48 programe de masterat, 11 programe în formă de învățământ deschis și la distanță, 27 programe de doctorat, multe programe de înalte studii postuniversitare, programe de reconversie profesională și de perfecționare. Toate programele oferite sunt acreditate sau autorizate. Diplomele acordate de Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați sunt recunoscute în majoritatea statelor lumii.

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați este unul dintre cele mai importante centre de cercetare științifică din țară, primind din partea autorităților acreditarea pe cercetare. Cele peste 20 de centre de cercetare științifică din cadrul universității lucrează cu centre similare din țară și din străinătate.

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

Localia - Localia - Localia - Localia

este integrată într-o amplă rețea de colaborare internațională, deținând acorduri de colaborare bilaterală cu peste 140 de universități, din 18 țări. Anual, sute de studenți ai Universității „Dunărea de Jos” din Galați efectuează stagii de formare sau de specializare în universități din Europa, S.U.A., Canada, Japonia, Australia, etc. Un număr important de profesori din universitate sunt invitați în străinătate pentru a susține cursuri și conferințe, în calitate de profesori asociați sau vizitatori, ori pentru stagii de cercetare și cooperare științifică. Mulți participă cu comunicări la congrese internaționale.

Universitatea a realizat un vast program de investiții, cuprinzând 12 corpuri de clădiri destinate învățământului (săli de curs, amfiteatre, laboratoare, biblioteci informatizate, săli de lectură), zece cămine, cu o capacitate de peste 3000 locuri, două cantine-restaurant, o bază sportivă complexă și un dispensar medical.

S-a extins și modernizat infrastructura prin implementarea aparaturii tehnologice avansate, cu laboratoare de calcul electronic de ultimă oră, rețea de internet și service pentru software, bibliotecă în întregime computerizată. Această bază oferă

personalului didactic și studenților cele mai recente informații în vaste domenii de cercetare.

Trebuie subliniate eforturile conducerii Universității de a dezvolta o strategie mult mai orientată spre student decât în anii precedenți. Astfel, un număr de aproximativ 450 studenți au beneficiat de mobilități Erasmus în diverse țări europene. Merită menționat, de asemenea, fluxul de studenți străini care au ales instituția noastră pentru

a studia în cadrul programului LLP Erasmus. În prezent, studiază la noi studenți spanioli, francezi, portughezi olandezi, germani, turci, belgieni etc.

Pentru prima oară în istoria învățământului superior gălățean, numărul bursei acordate studenților prin bugetul de stat este suplimentat cu 10% din fondurile proprii ale Universității.

A fost, de asemenea, încurajată dezvoltarea asociațiilor studențești (Liga Studenților, AIESEC, ASCOR) și a manifestărilor organizate de acestea: conferințe, târguri, burse, prezentări, festivaluri, expoziții de carte, fotografie etc.

Universitatea „Dunărea de Jos” este membru fondator al Parcului de Soft, unde lucrează, numeroși studenți, pentru unii conturându-se șansa de a fi angajați de firmele respective la terminarea studiilor.

Într-o bună tradiție francofonă, s-au dezvoltat filiere de predare în limba franceză (Facultatea de Științe, Facultatea de Inginerie Electrică și Electronică). Mai mult, Facultatea de Medicină și Farmacie a fost înființată și evoluat cu ajutorul nemijlocit al Universității de Medicină din Bordeaux, atât în ce privește perfecționarea personalului didactic, prin organizarea unor stagii de pregătire, dar și ca donații de carte și facilități.

În contextul reformei universitare și al procesului de integrare a României în Uniunea Europeană, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați a promovat și va promova în continuare introducerea dimensiunii europene, compatibilizarea curriculumelor, apropierea de standardele europene, promovarea criteriilor de performanță academică, recunoscute pe plan mondial, mobilitatea academică și recunoașterea studiilor și diplomelor.

Universitatea „Danubius” din Galați – un reper al culturii și civilizației la Dunărea de Jos –

Noua universitate, născută din inițiativa fondatorului ei, actualul Rector, profesorul universitar doctor Benone Pușcă, și-a făcut apariția în peisajul cultural al orașului în 1992, când primele serii de studenți au început să frecventeze cursurile Facultăților de Drept și Științe Economice, într-un spațiu de învățământ închiriat, dar satisfăcând nevoile de moment ale unei instituții de calitate, singura condiție a unei dăinuiri într-un timp extrem de bulversat în toate planurile vieții sociale. Cu eforturi semnificative s-a asigurat un corp profesoral, adus din alte centre universitare (București, Iași, Galați), tocmai pentru a acoperi necesarul de prestație didactică, la cote înalte de performanță. În paralel, s-a procedat la selecția tinerilor valoroși, proveniți dintre absolvenții facultăților existente deja, sau au fost cooptate cadre didactice tinere, dispuse să se consacre unei cariere didactice performante. Era evident, de la bun început, că soluția împrumutului de profesori era valabilă pentru anii de pionierat și, de aceea, politica de cadre s-a reorientat spre propriile resurse umane, strategie care și-a dovedit în timp eficiența.

Creșterea progresivă a numărului de studenți, concomitent cu cel al cadrelor didactice și cu nevoile de europenizare a învățământului superior, a impus găsirea unor soluții de dezvoltare care să permită comunității academice să-și desfășoare activitățile în condiții optime. Erau necesare noi spații de învățământ, noi facultăți, noi dotări și, mai presus de toate, un campus universitar cu toate facilitățile și cu atmosfera specifică unui astfel de ambient științific și cultural. Prin strădania fondatorului, s-a identificat un teren pe care s-a ridicat și s-a inaugurat, în 2001, un edificiu zvelt și funcțional în care s-au desfășurat activitățile didactice și cele conexe acestora. Cele 32 de săli de seminar și laboratoare și cele 3 amfiteatre de mari dimensiuni au asigurat condițiile pentru un învățământ superior performant, astfel încât ideea înființării de noi facultăți s-a impus de la sine.

În dorința de a asigura un optimum de condiții

necesare unui învățământ performant, de nivel european, în 2007, s-a demarat construcția unui al treilea corp, destinat activităților didactice și celor conexe actului instructiv-educativ. Sălile de curs și seminare, laboratoarele, birourile și o somptuoasă Aula Magna au îmbogățit zestrea noii universități situată la confluența Dunării cu Siretul. După 17 ani de existență, Universitatea „Danubius” din Galați mai amintește prea puțin de începuturile eroice din cealaltă extremitate a orașului. Mai mult chiar, spațiul limitrof orașului a început să fie acoperit cu clădiri comerciale și cu un ansamblu de locuințe, încât vechea cale de acces spre Universitate a devenit bulevard și își conturează un profil urban în concordanță cu spiritul începutului de mileniu. Dacă n-a putut fi edificată într-o zonă centrală a orașului, noua fizionomie urbană a spațiului, marcat de prezența Universității, conturează ideea unui centru care va uni, într-un viitor, apropiat cele două orașe condamnate să se reunească într-o mare aglomerație urbană care va număra aproape un milion de locuitori și va deveni fundamentul unei activități economice și sociale de anvergură europeană. Proximitatea fluviului care unește apusul cu răsăritul Europei este un stimulent pentru dezvoltarea zonei după coordonate și parametri specifici lumii moderne. Astfel, istoria văzută a Universității „Danubius” îl întâmpină pe călătorul care vine de la Brăila la Galați cu complexul de clădiri și facilități specifice unui campus, imediat ce a trecut podul de peste Siret, imaginea de ansamblu vorbindu-i despre o vocație culturală și științifică a orașului de la Dunăre.

La istoria văzută de oricine parcurge bulevardul Galați, se adaugă partea nevăzută a acesteia. O universitate este mai mult decât un ansamblu de clădiri cu dotări ultramoderne, ea existând și afirmându-se mai ales prin comunitatea academică a cadrelor didactice și a studenților care-i dau sens și energie ca să funcționeze la nivel de performanță și să privească cu încredere spre viitor. Cele câteva cadre didactice au depășit între timp suta, iar de la câteva (puține) sute de

studentii s-a ajuns la aproape 10.000. Dacă nucleul inițial de cadre didactice (titulari de curs) era format preponderent din profesori împrumutați de la alte universități, actualmente corpul profesoral este stabil și alcătuit din personalități științifice atașate Universității și aflate în plin proces de întinerire. Multe dintre acestea provin din foștii absolvenți care au ales cariera didactică în spațiul care i-a format inițial și pe care au înțeles să-l slujească, generând noi generații de specialiști în domeniile juridic, economic, comunicare, administrație și relații internaționale. Întărit cu specialiști veniți din alte domenii sau din alte universități, corpul profesoral propriu se consacră actului didactic și cercetării cu pasiunea și entuziasmul necesare funcționării instituției la nivel de performanță. Sesiunile și conferințele științifice, simpozioanele și coloctivile pe diferite teme de interes major se constituie în evenimente, cu periodicitate riguroasă respectată, prin care Universitatea „Danubius” își etalează forța științifică și atrage în actul dezbaterii intelectuale personalități și instituții din țară și străinătate. Cele patru ediții ale Conferinței Internaționale „Integrarea Europeană. Realități și Perspective”, prima Conferință Internațională a Centrului de Studii și Cercetări Danubiene – „Dunărea – axă a identității europene”, participarea prestigioasă a personalităților din țară și din universități străine (Franța, Belgia, Germania, S.U.A., Ucraina, Republica Moldova etc.) se constituie în argumente forte ale participării cercetării universitare din Danubius la efortul european și internațional de constituire a unei comunități a cercetării. În acest sens, Departamentul de Cercetare, Dezvoltare și Inovare coordonează activitatea a patru Centre de Cercetare, a căror tematică vizează domenii de vârf ale specializărilor universitare și cercetări aplicate pe specificul danubian. Volumele conferințelor internaționale, revistele de specialitate, unele dintre acestea cotate B+ și prezente deja în baze de date internaționale, valorifică rezultatele cercetării și le disipează în mediile interesate de acestea. Săli special afectate cercetării universitare permit reuniunea colectivelor de cercetare în dezbateri și aprofundări ale rezultatelor, în proiectarea pașilor de urmat, în mobilizarea unor forțe de cercetare din universități partenere.

O Editură Universitară profesionistă și o tipografie, care poate realiza de la simple multiplicări la albume de artă, se află în sprijinul activității didactice și al celei de cercetare. Multiplicarea de cursuri, editarea de lucrări științifice, inclusiv colecții de carte de specialitate, realizarea de materiale de popularizare vin în sprijinul activităților curente din Universitate. Promptitudinea și rigoarea științifică sunt comandamentele pe care Editura le obține curent prin colectivul special constituit în acest sens. În felul acesta, Universitatea își poate articula o imagine pozitivă în exterior, toate aceste materiale publicitare și modul exemplar de valorizare a cercetării științifice, inclusiv a celei de creație artistică, fiind complementare actului didactic.

O universitate este de neconceput fără o bibliotecă și de aceea, încă din perioada eroică a primilor ani de existență, constituirea unui fond de carte adecvat specializărilor s-a aflat în prim-planul preocupărilor sale. Nucleul inițial al bibliotecii s-a constituit în parte din achiziții, dar și din donațiile celor

care au înțeles că actul didactic este de neconceput fără carte. Între timp, biblioteca a ajuns să dețină peste 40.000 de volume, din care o parte se constituie într-un fond vechi extrem de valoros. Sumele alocate pentru achiziții de carte universitară sunt consistente, astfel încât se poate răspunde pozitiv solicitărilor cadrelor didactice și ale studenților. O sursă

importantă în completarea necesarului de carte universitară o reprezintă producția editorială proprie, prin care se asigură cursuri și lucrări de specialitate, editate profesional și în condiții estetice deosebite. Fondul de carte este organizat în funcție de profilele facultăților și este accesibil prin catalogul electronic existent, ceea ce facilitează servirea promptă, cu titlurile solicitate pentru lectura la sală sau pentru împrumut acasă. Cele 150 de locuri asigură condiții optime de confort și ambient specific pentru miile de studenți care frecventează sala de lectură.

Situată chiar pe malul bătrânului Danubiu, noua universitate gălățeană își afirmă din plin vocația europeană, propunându-și să fie, în zona de graniță comunitară, un stimul al democrației și al progresului economic, prin instrumente care îi stau la îndemână. Proiectele de cooperare transfrontalieră cu instituții din Ucraina și Republica Moldova, unele deja finalizate, altele în curs de derulare, au devenit de acum obișnuite. Relațiile internaționale s-au transformat între timp în relații interumane, astfel încât comunicarea internațională a devenit de mult un stimul al cooperării economice, culturale și administrative. Convențiile de colaborare cu universități europene și americane sunt, de asemenea, elemente stimulative ale europenității și mondializării. Ca efect al acestora se organizează conferințe în cotutelă, se generează mobilități de cadre didactice și de studenți, se editează publicații academice și se procedează la un schimb intens de experiență didactică și științifică.

La confluența Dunării cu Siretul, a granițelor dintre trei state (România, Ucraina și Republica Moldova) și la granița estică a Uniunii Europene, Universitatea „Danubius” din Galați își afirmă cu tot mai multă fermitate rolul de citadelă a învățământului și științei, constituindu-se, în același timp, într-un centru de polarizare a culturii și civilizației, într-o zonă cu largi disponibilități și cu un apetit de cunoaștere și colaborare cu totul remarcabil.

Biserica Fortificată „Precista” – Galați (I)

**Cristian-Dragoș
Căldăraru**

Dacă în Ardeal, Oltenia și Muntenia la începutul veacului al XVII-lea, bisericile fortificate nu erau o noutate, în Moldova ele vor fi ridicate în acea epocă considerată o „punte de legătură între arta medievală artistică a Movileștilor și cea de strălucire neasemuită a lui Vasile Lupu”, *epoca lui Miron Barnovschi*¹. Despre acest principe, Miron Costin scria că în trei ani de domnie a construit și reparat atâtea biserici și mănăstiri, cât alți domnitori au făcut în „40 sau 20 de ani de domnie”².

Miron Barnovschi va fi cel care va inaugura, în Moldova, șirul de biserici fortificate, începând cu anul 1626, la *Toporăuți*, biserica *Sfântul Ilie*, iar la Iași, în anul 1627, biserica *Sfântul Ioan Botezătorul*, „continuată de la ferestre în sus de Vasile Lupu, care o termină la 9 noiembrie 1635”.

Instabilitățile domniilor din Moldova, în primele decenii ale secolului al XVII-lea, precum și dese atacuri de pradă ale tătarilor, turcilor și polonezilor au făcut ca, în timpul domniei lui Vasile Lupu, să se înmulțească tipul de biserici fortificate. Realizarea unor astfel de sisteme de apărare va conduce către o „stabilizare și definitivare a unor modele de arhitectură defensivă” aplicate la „marile ansambluri monahale”, înscriindu-se în acest fel în fenomenul artistic general al epocii³. La Dunărea de Jos, aproape de vărsarea bătrânului fluviu în „Marea cea Mare”, s-a încheiat, în decursul istoriei, o așezare cunoscută astăzi sub numele de *Galați*, ca o peninsulă mărginită de trei ape – Dunărea, Siretul și Prutul⁴.

Printre primele ctitorii religioase gălățene din piatră și cărămidă se numărau bisericile: *Sfântul Dumitru*, zidită de Vasile Lupu, în 1641, ruinată și demolată la sfârșitul veacului trecut, *Precista*, ctitorie negustorească de la 1647, *Sfântul Gheorghe*, ctitorie negustorească de la 1664 și biserica *Mavromol*,

ctitorie domnească de la 1702, astăzi singura biserică domnească din Galați⁵. Dintre toate locașurile de cult zidite în Galați, la mijlocul veacului al XVII-lea, o deosebită importanță a avut-o biserica mănăstirii „*Precista*”, eco barnovschiian în plină epocă culturală a lui Vasile Lupu.

O remarcabilă sinteză de arhitectură moldo-vlaho-transilvăneană, biserica fortificată *Precista*, prezintă pe un plan triconc o „siluetă elansată accentuată de zvelțețea turlei de pe naos”⁶. Este firesc să întâlnim la această biserică simbioza elementelor arhitecturale religioase din Moldova, Țara Românească și Transilvania, având în vedere interferențele acestei arte în tot cursul secolului al XVII-lea. Cu particularități ce o deosebesc de celelalte biserici fortificate contemporane, biserica *Precista*, o construcție din cărămidă și piatră, cu ziduri groase până la 1,80 m, a avut inițial trei turle, după cum o descrie Paul de Alep în 1653, cu ocazia trecerii prin Galați în drumul său, alături de patriarhul Macarie al Antiohiei, spre Rusia. Iată ce scria Paul de Alep în jurnalul său de călătorie la 17 ianuarie 1653: „*În acest oraș, Galați, sunt opt biserici, cele mai multe de piatră: două închinat Maicii Domnului, două Sfântului Nicolae, două Sfântului Dumitru, una Sfântului Mihail și a opta Sfintei Parascheva. Cea mai mare dintre ele este închinată Maicii Domnului. Este toată din piatră fălăluită, cu trei turle înalte, în vârful cărora se află cruci mari aurite. Înăuntru curții este o clopotniță foarte mare și toate sânt cu metereze de luptă*”.

Din arhitectura religioasă moldovenească a fost preluată construcția turlei de pe naos, ridicată pe două baze suprapuse, prin intermediul a cinci arcuri în pentagon. Aceasta-i conferă bisericii asemănarea cu biserica *Golia* - Iași. În interiorul turlei Pantocratorului, pe urmele celor cinci arce, au fost realizate cinci mici contraforturi care preiau greutatea tamburului și a calotei turlei, repartizând-o pe pereții laterali ai absidelor.

Delimitarea naosului de pronaos este marcată de un arc susținut de doi stâlpi octogonali, zidiți din cărămidă. Pronaosul prezintă o boltă decorată cu un șir de „*dinți de ferăstrău*”, element decorativ întâlnit frecvent în arhitectura bizantină. Va fi preluat apoi de

1 Golimas, Aurel H. *Un Domnitor, o epocă*. București, 1980, p. 86-92.

2 Costin, Miron. *Letopisețul Țării Moldovei*. București, Ed. P. P. Panaitescu, 1963, p. 63.

3 Gheorghiu, Teodor O. *Arhitectura medievală de apărare din România*. București, 1985, p. 288.

4 Păltănea, Paul. *Istoria orașului Galați. De la origini până la 1918*. Vol. I. Galați, 1994, p. 30-36.

5 Copceac, Petru, Drăgoi, Eugen. *Biserica Mavromol din Galați*. Galați, 1987, p. 72.

6 Drăguț, Vasile. *Une forme representative de l'architecture vernaculaire: les fortifications populaires du moyen age*. În: „Revista Muzeelor și Monumentelor Istorice”, an XLVIV/1, 1979, p. 70.

constructorii edificiilor bisericesti din Transilvania, destul de rar, la monumentele romanice de secol XIII - absida mică (absidiola) din partea de sud a catedralei din *Alba Iulia* - apoi în Muntenia, la cornișa bisericii domnești din *Curtea de Argeș* (secolul al XIV-lea) și la biserica mănăstirii *Căluu*, comuna Odogă, Jud. Olt, ctitoria Buzeștilor (1588), la brâul median de pe fațada exterioară a bisericii. Din Țara Românească, acest element decorativ pătrunde, la sfârșitul secolului al XVI-lea și începutul secolului al XVII-lea în Moldova, fiind aplicat mai întâi la biserica *Aroneanu* - Iași (1594), clopotnița mănăstirii *Burdujeni* - Suceava (1597) și *Secu* (1602). Cupola pronaosului se oprește la nivelul median al bisericii, nestrăpungând acoperișul. Latura de nord a pronaosului și a pridvorului este îngroșată cu 0,90 m, pentru a crea spațiul necesar unei scări care să permită accesul în zona mediană fortificată a bisericii. Acest mod de realizare a scării, prin ziduri duble, se aseamănă foarte mult cu sistemul de construcție săsesc din Ardeal, fiind practicat și în Moldova la biserica *Sfântul Ilie* - Toporăuți și la *Sfântul Ioan Botezătorul* - Iași⁷, reprezentând „o cale de atac destul de neplăcută pentru invadatori, obligați să urce unul câte unul, până la apărătorii pe care trebuie să-i presupunem pregătiți pentru o primire convenabilă”⁸.

Dovedindu-și odată în plus ingeniozitatea, constructorii bisericii *Precista* au realizat la mijlocul traseului spre zona mediană, sub treptele scării, o capcană, astăzi de 7 m adâncime. În cazul în care asediatorii reușeau să pătrundă în acest culoar, trapele de deasupra capcanei erau trase cu un sistem de scripeți, făcând dificilă, dacă nu imposibilă, continuarea drumului spre apărătorii micii fortificații. Zona mediană interioară a bisericii, constituie sistemul de apărare propriu-zis. Deasupra altarului a fost concepută o încăpere, gen tainiță, folosită pentru adăpostirea obiectelor de preț a celor ce-și căutau salvarea în interiorul fortificației. O boltă în sfert de emisferă, realizată cu un singur rând de cărămidă, în retragere, acoperă tainița.

Prin zidurile duble, create de pereții bazei

turlei Pantocrator și zidul exterior al bisericii, au fost realizate două culoare, unul pe latura sudică, altul pe cea nordică, numite „*drumuri de strajă*”. Deasupra pronaosului, o boltă semisferică din cărămidă se oprește la nivelul median al bisericii; nu este exclus ca inițial acolo să fi existat cea de-a treia turlă a bisericii de care amintește Paul de Alep⁹.

Turnul dinspre apus, octogonal până în 1957, astăzi patrulater, are la nivelul întâi o încăpere unde se află vatra unui cuptor, și două intrânduri în grosimea de est a peretelui camerei. Tot aici sunt două deschideri de tragere pe laturile de sud și vest, mult mai mari decât în restul zonei mediene a bisericii. Accesul în foișorul bisericii se face printr-o ușă joasă, care inițial ar fi putut să fie tot o deschidere de tragere. La nivelul doi al turnului, de pe exonartex se ajunge, cu ajutorul unei scări din lemn, aplicată pe perețele

estic, în exteriorul turlei din zona mediană, adică deasupra pronaosului. Aici sunt patru metereze pe latura vestică și câte un meterez pe laturile de sud și nord. Deasupra lor sunt patru ferestre: două pe latura de vest și câte una pe laturile de sud și nord. În peretele exterior, nordic, al zidurilor duble din zona pronaosului și a turlei de pe exonartex mai există două metereze, una pe latura de nord, între arcurile trilobate de sub brâul median, și una la capătul scărilor de piatră, pe

latura de vest, mult alungită. Meterezele practicate pe tot parcursul zonei mediene, imediat sub cornișă, deasupra pronaosului, naosului și Sfântului Altar, au următoarea dispoziție: zece, pe latura sudică, din care două la absidă, zece pe latura nordică, din care două la absidă și cinci pe latura de est, la absida răsăriteană. Nu se știe care a fost deschiderea inițială, spre interior și nici unghiul de tragere al acestor metereze. Așa cum arată astăzi, după atâtea transformări, la fiecare meterez există câte un „punct mort”, care la nivelul solului înseamnă o distanță de 10-15 m de la zidurile exterioare bisericii. Evident că amenajarea defensivă din interiorul bisericii, reprezenta ultimul loc de apărare, după escaladarea zidurilor de incintă ale mănăstirii, ziduri pe care trebuie să ni le imaginăm ca având și ele amenajări defensive și de apărare, precum și turnuri de colț.

(continuarea în numărul viitor)

⁷ Balș, G. *Bisericile și mănăstirile din veacurile XVII-XVIII*. p. 154.

⁸ Năstase, Dumitru. *Tainițe și metereze în vechile biserici din Iași*. p. 92.

⁹ Balș, G. *Op.cit.*, p. 154.

Valentin Bodea

Constantin Ținc s-a născut la Giurgiu, în anul 1857¹. După studiile gimnaziale se înscrie ca elev în farmacia Friederich Brus din București, în anul 1876. Terminând elevatul depune examenul cerut de lege, după care obține diploma de asistent în farmacie. Cursurile Superioare le urmează la Universitatea din București, unde obține în anul 1883 titlul Academic de Licențiat în Farmacie. În anul 1886, obține concesiunea pentru orașul Galați, în urma unui concurs pentru concesiuni noi de farmacie².

A fost ales în mai multe rânduri consilier comunal al orașului Galați și senator de Covurlui în perioada 1907-1911³. Îl regăsim pe „Lista definitivă a alegătorilor colegiului Comunal din Urbea Galați pe anul 1897”, locuind pe strada Traian, quartalul IV și având un cens de 63 de lei⁴. Într-un articol din ziarul „Acțiunea” din anul 1934, intitulat „Primarii orașului Galați dela 1865 până astăzi”, farmacistul Constantin Ținc apare menționat de trei ori. Prima dată a fost primar din 7 martie 1898-noiembrie 1898, a doua oară în ultimele patru luni ale anului 1904 și a treia oară în perioada 20 martie 1914-17 octombrie 1917⁵. A fost membru în consiliul de igienă al orașului Galați, membru al Societății farmaciștilor din țară și ofițer al ordinului „Coroana României”⁶.

La 5 mai 1899, Constantin Ținc primea, din partea Serviciului Tehnic al Primăriei orașului Galați, autorizația de a construi o clădire cu parter și etaj pe strada Traian-Codreanu-Spitalului, care avea să servească drept farmacie⁷. În autorizație se mai menționa că zidăria trebuia executată din mortar de var și nisip⁸. Clădirea avea să fie folosită pe lângă local de farmacie, ca laborator și locuință. Oficina sa era una din cele mai bine aranjate, iar preparatele laboratorului său, au obținut la Expoziția de Științe din anul 1903, medalia de aur, de asemenea și la Expoziția Generală din anul 1906. Premii a mai primit și la Expoziția Universală de

1 Dimitrie Nicolau, *Farmacii noastre*, București: Tipografia „Speranța”, 1906, p.394.

2 *Ibidem*.

3 Cf. Muzeul de Istorie, secția Casa Colecțiilor.

4 Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați. *Fond Primăria Galați*. Dosar 223/1897, f. 16 și urm..

5 Primarii orașului Galați dela 1865 până astăzi. În „Acțiunea”. Anul V, Nr. 1153, 8 aprilie 1934, p. 7.

6 Dimitrie Nicolau, *Op.cit.*, p. 394.

7 Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați. *Fond Primăria Galați*. Dosar 148/1899, f. 48.

8 *Ibidem*.

Casa Constantin ȚINC

la Paris în anul 1869 și din partea Academiei Naționale de agricultură, manufactură și comerț în anul 1890⁹. Arhitectura clădirii este de influență vieneză, cu bogate decorații florale realizate în stuc, pe fațadă, îmbinate cu cărămidă aparentă. Aceste decorații florale în stuc se reiau în registrul superior, extrem de ornamentat, la brâul care desparte cele două nivele, ancadramentul ferestrelor și ușa principală sunt flancate de imitații de coloane¹⁰. În anul 1908 clădirea apare menționată într-un dosar de arhivă pe strada Codreanu, numărul 50 și pe strada Traian, numărul 36, proprietar fiind Constantin Ținc¹¹.

Ultimul proprietar al farmaciei a fost Wolf Stratman până în anul 1949 când clădirea a intrat în proprietatea statului în urma naționalizării. Imobilul a avut destinația de farmacie până în anul 1989, când o expertiză tehnică a dispus evacuarea din motive de siguranță¹². Astăzi se regăsește în lista monumentelor istorice pe anul 2004 din județul

Galați, pe strada Eroilor, numărul 64, anul construcției menționat fiind 1900¹³.

Restaurarea clădirii s-a desfășurat între anii 1994-2006, prin finanțarea Ministerului Culturii și Cultelor și a Consiliului Județului Galați. Lucrările au fost realizate de firma SC. Dedal Bahamat S.R.L., firmă specializată și atestată în restaurarea monumentelor istorice. În anul 2002, printr-un protocol, imobilul a fost transferat de la Consiliul Local Galați în administrarea Consiliului Județului Galați prin Muzeul de Istorie Galați. Tot atunci, se solicită de către Consiliul Județului Galați și se aprobă de către Ministerul Culturii și Cultelor schimbarea destinației monumentului istoric *Farmacia Ținc* din farmacie în *Muzeu al Colecțiilor*¹⁴.

9 Dimitrie Nicolau, *Op.cit.*, p.394.

10 Grigore, Lazarovici, Stanciu, Ștefan. *Galații: istorie și contemporaneitate*. Galați: Editura Alma, 2004, p. 143.

11 Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați. *Fond Primăria Galați*. Dosar 126/1908, f. 11, 30.

12 Cf. Muzeul de Istorie Galați, secția Casa Colecțiilor.

13 *Lista monumentelor istorice 2004. Județul Galați*, sub egida Ministerului Culturii și Cultelor. Institutul Național al Monumentelor Istoric, p. 13. Poziția 146, cod GL-II-m-B-03045.

14 Cf. Muzeul de Istorie Galați, secția Casa Colecțiilor.

Teatrul Muzical NAE LEONARD Galați

Florin Melinte
Director

În peisajul cultural al țării, Teatrul Muzical „Nae Leonard” Galați ocupă un loc aparte, prin faptul că, este singura instituție profesionistă din țară care abordează toate genurile spectacolului muzical, de la operă, operetă, concert simfonic până la revistă, comedie muzicală, spectacole pentru copii. Înființată la 15 mai 1956, instituția poartă numele marelui tenor român, Nae Leonard, originar din Galați, care, la începutul secolului XX, a dus faima artei vocale românești peste hotare.

Galațiul este un puternic centru industrial din sud-estul țării, oraș-port așezat la malul Dunării, care dispune de un trecut muzical, de o veritabilă tradiție în domeniul teatrului lirico-dramatic. A fost o vreme când deținea titlul de cel mai important centru cultural al României, când „Opera italiana” și orchestra de aici erau conduse de Iosif Ivanovici, creatorul de faimă europeană care a compus celebrul vals „Valurile Dunării”.

Dintre soliștii de marcă, reprezentativi pentru arta vocală românească, care și-au început cariera pe scena gălățeană, amintim pe: Vasile Martinoiu, Nicolae Urdăreanu, Dan Zancu, Lucia Țibuleac, Lucia Cicoara Drăgan, Liliana Nichiteanu, dar și soliștii instrumentiști: violoniștii: Eugen Sârbu, Liviu Cășleanu, pianiștii: Carmina Sârbu, Dan Atanasiu ș.a.

Teatrul Muzical a obținut numeroase premii și distincții la competițiile naționale de gen, în decursul existenței sale, înscriindu-se, în plan național, ca o instituție profesionistă de înalt nivel artistic.

De la înființare și până în prezent, teatrul a efectuat turnee în străinătate, în ultimii ani în Germania, cu spectacole în premieră europeană cum ar fi „La Rondine” de Puccini, în Grecia cu o serie de concerte simfonice, Italia și San Marino, cu „Tosca”, „Madame Butterfly”, „Rigoletto”, „Aida” și musicalul „Hello Dolly”, în Germania, Belgia, Elveția cu „Traviata”, „Nabucco”, la Linz, în Austria, cu spectacole muzicale de divertisment, în Spania cu opera „Rigoletto”, alături de soliști și formații celebre: Gianluca Zampieri, Giuliano di Filippo, Orfeo Zanetti, Vincenzo Sanso, Carlo Torriani, Aldo Vertolo, Claudio Barbieri, Jan Anderson, Andreea Griminelli și formația Jethro Tull, dirijorii Sergio Oliva, Diego Carnetti, Gianmarco Moncalieri.

În luna mai 2002, a avut loc un eveniment

deosebit, prezentarea în aer liber a superproducției cu opera „Nabucco” de Giuseppe Verdi, eveniment intens mediatizat și transmis pe internet, ce s-a bucurat de un real succes, atât pe plan local, cât și național. Succesul acestui proiect a determinat conducerea teatrului să organizeze în cadrul celei de a doua ediții a Festivalului Internațional „Leonard” în anul 2005, o reprezentație în aer liber cu opera „Aida” de G. Verdi. Până acum s-au organizat 5 ediții ale Festivalului Internațional Leonard și o ediție a Concursului Internațional de Canto „Dunărea albastră” care s-au bucurat de un deosebit ecou în țară și în străinătate.

Repertoriul teatrului gălățean cuprinde:

Opera

Verdi - *Traviata, Rigoletto, Trubadurul, Nabucco, Aida*
Puccini - *Madama Butterfly, Tosca, La Boheme, La Rondine*
Donizetti - *Elixirul dragostei*
Bizet - *Carmen*
Mascagni - *Cavalleria rusticana*
Leoncavallo - *Paiate*

Vocal -simfonic

Mozart - *Missa încoronării, Recviem*
Rossini - *Stabat Mater*
Faure - *Recviem*

Opereta

Lehar - *Văduva vesela, Țara surâsului*
Benatzki - *La calul Bălan*
Strauss - *Liliacul*
Loewe - *My fair Lady*
Kalman - *Silvia*
Friml - *Rose Marie*

Spectacole de balet

Ellinas - *Alexis Zorbas*
La fille mal gardee

Începând cu anul 2004, institutia noastră organizează Festivalul Internațional Muzical „Leonard” cu o largă participare a unor muzicieni și colective muzicale din Europa și alte state ale lumii. În cadrul programului de afirmare a tinerelor talente, Teatrul Muzical „Nae Leonard” a organizat anual, având în vedere strânsele relații cu studioul de Bel canto de la Viena, condus de distinsul profesor Toma Popescu, cursuri de master class internațional pentru tinerii cântăreți. În aceeași sferă de manifestări, se derulează un

proiect amplu, început în 2008, intitulat „Tineri pentru tineri” realizat în colaborarea cu Filarmonica „George Enescu” din București, în cadrul căruia, orchestra simfonică a teatrului susține 2 concerte pe scena Ateneului român.

Vica Blaga

Eveniment cultural

Grigore Hagiu din nou acasă

Începând din anul 1990, când a avut loc prima ediție a Festivalului Național de poezie „GRIGORE HAGIU”, ne-am obișnuit ca ziua de 27 septembrie să o asociem cu ziua poetului născut pe meleaguri bujorene, Grigore Hagiu, care anul acesta ar fi împlinit 76 ani.

Cu deosebit respect și cinstire, biblioteca ce îi poartă numele, împreună cu autoritățile locale au pregătit cu grijă, an de an, această comemorare.

Cu fiecare gest pe care îl facem, păstrăm și redăm imaginea lui, Grigore Hagiu, îi cinstim memoria, îi evocăm personalitatea, pentru că timpul nu a reușit să îi diminueze cu nimic amintirea, deoarece, așa cum spunea criticul literar Constantin Trandafir - „Grigore Hagiu face parte din categoria acelor creatori care, prin așa-numitul efect de rezonanță, participă la declanșarea unei serii istorice sau contribuie la o mutație a conștiinței estetice”.

Și anul acesta, într-o ambianță plăcută, generată de cele două expoziții existente în bibliotecă, una de icoane și cărți vechi bisericești și cealaltă de fotografii de familie și carte a poetului, în mijlocul unui public select, iubitor de cultură, format din grupul de bibliotecare, împreună cu cele două directoare adjuncte, d-le Geta Eftimie și Letiția Buruiană, cu dl. Dafinoiu Spiridon de la Biblioteca V.A.Urechia Galați, dl. Valentin Adjer, director al editurii clujene Eikon, sculptorul Sergiu Dumitrescu, directorul Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Galați, pictorul Benea Ioniță, profesori și elevi al Liceului G-ral Eremia Grigorescu și localnici, JOI, 24 SEPTEMBRIE, ora 11,00 a avut loc *dezvelirea bustului poetului Grigore Hagiu, donație proprie a prof. Ilie Zanfir, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia” Galați*, promisiune făcută la ediția trecută și onorată cu succes.

Noi, bujorenii, apreciem efortul d-lui prof.

Zanfir și putem spune că a dovedit încă o dată că este o personalitate marcantă, cu calități profesionale și etice excepționale, un luptător pe baricadele culturii, și considerăm gestul, în această perioadă de criză, a fi un îndemn la cultură, moralitate și demnitate.

Sculptura, copie a unui ghips aflat la biblioteca gălățeană, a fost realizată în timpul vieții poetului de către prietenul acestuia, marele sculptor și dascăl Paul Vasilescu, iar replicare a fost realizată de plasticianul gălățean Gheorghe Andreescu. Sculptorul Sergiu Dumitrescu, aflat în sală, a prezentat lucrarea ca pe „o operă de mare calitate artistică” și, totodată, i-a rugat pe bujoreni să facă tot posibilul „să-și toarne în bronz poetul.”

Primarul, Ștefan Arfire, a dezvelit bustul, iar în cuvântul său a arătat că: „Sufletul lui Grigore reușește an de an să ne adune.... El trăiește prin propria școală, se plimbă pe propria stradă și intră nestingherit, respectat și iubit în propria bibliotecă”.

În continuarea discursului său a mulțumit pentru donație, spunând că gestul făcut de dl. Zanfir este un semn de prețuire adus familiei Hagiu și mării familii bujorene.

D-na Iacomî Rodica, învățătoare pensionară, a evocat amintiri legate de copilăria poetului pe care familia și prietenii îl mai strigau și „Guță”. Își amintește că :„...era cuminte, foarte modest și scump la vorbă.

Învățătoarea sa îi scotea cuvintele cu cleștele din gură, dar nu și poezia”.

Părintele paroh, Dan Mihăiță Popoiu, de la parohia, „Adormirea Maicii Domnului”, a săvârșit o slujbă religioasă pentru sufletul poetului și, impresionat de gestul făcut de dl. prof Zanfir Ilie, i-a dăruit icoana sfântului Stelian. Apoi, într-o atmosferă destinsă, a urmat lansarea volumului de versuri „Alchimia durerii”, scris de poetul, prieten cu Grigore, Eugen Banța, un spectacol de poezie, cu elevii Liceului G-ral Eremia Grigorescu, pregătit de prof. Cecilia Baștea, iar, în final, dl. Boghici Mitică, solist al Casei de cultură Tg. Bujor, ne-a încântat cu muzică folk, pe versurile poetului.

Mesaj cordial la aniversarea Prof. univ. dr. VICTOR CRĂCIUN,

Președintele „Ligii Culturale Pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni“

În viziunea și aprecierea noastră, profesorul Victor Crăciun reprezintă o personalitate remarcabilă în Galeria oamenilor de știință și de cultură a națiunii noastre, opera sa fiind un model de „consacrare pe altarul spiritualității românești”, pentru promovarea și afirmarea valorilor noastre perene, inconfundabile și definitorii.

Profesorul Victor Crăciun a elaborat și publicat peste o sută de lucrări de valoare incontestabilă, apreciate obiectiv și laudativ de către specialiști, din domeniile literaturii, istoriei literare, criticii literare, socioliteraturii, artei, istoriei naționale și universale, multe dintre acestea devenind opere de referință, fiind recenzate și citate de autori de prestigiu, din țară și de peste hotare. La acestea se adaugă peste patru mii de studii și articole publicate în reviste de specialitate românești, din Europa și S.U.A.

Asupra operei sale au făcut aprecieri pozitive, chiar elogioase, personalități de mare reputație precum : Acad. Alexandru Dima, acad. Zoe Dumitrescu Bușulenga, Acad. Eugen Simion, Acad. Șerban Cioculescu, Acad. Constantin Ciopraga, Acad. Mihai Cimpoi, numeroși poeți și scriitori, printre care se numără Adrian Păunescu, Marin Preda, Nichita Stănescu, Nicolae Dabija ș.a.

În anii funcționalității sale la catedră, în cadrul Universității din Iași și apoi din Bacău, Victor Crăciun a fost apreciat ca fiind un pedagog cu deosebită vocație și har al comunicării cu studenții, un talentat și competent cercetător științific.

Această calitate, de interlocutor pasionat, se va etala cu prisosință și strălucire în activitatea sa, derulată o lungă perioadă în cadrul Televiziunii și Radioului de la București.

Pentru noi, colegii și colaboratorii apropiați, profesorul Victor Crăciun nu este numai un mare cărturar, pedagog, publicist, istoric și literat de prestigiu ci, totodată, un patriot învederat care s-a dăruit în ultimele două decenii, cu toată ființa sa, cu toată capacitatea sa, apărării Cauzei și Intereselor Naționale,

promovării idealurilor fundamentale ale „Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni”. În calitate de președinte al acesteia, a întreprins o activitate amplă, multivalentă, de valoare inestimabilă, vizând trezirea și dezvoltarea conștiinței naționale, a unității dintre toți românii, aflați în țară și deșărați, a datoriei supreme de apărare a integrității teritoriale și a suveranității României.

Din inițiativa Prof. Victor Crăciun, „Liga Culturală” a realizat cunoscutele „Poduri de flori” spre a simboliza dorința de comunicare și Unitate cu frații din Basarabia, instalarea a zeci de statui și plăci comemorative cu semnificație istorică, cultural-patriotică în toate zonele locuite de românii de peste hotare, organizarea a numeroase simpozioane, sesiuni științifice, publicarea a zeci și zeci de lucrări, studii și articole consacrate evocării valorilor istorice și culturale ale Neamului Românesc, continuitatea sa neîntreruptă în spațiul carpato-danubiano-pontic, lucrări de literatură, artă și folclor, reprezentând îndeosebi, opera marilor poeți, scriitori și artiști în frunte cu Mihai Eminescu și Constantin Brâncuși.

Profesorul Victor Crăciun are meritul nu numai de a fi reînființat și revigorat activitatea, tradițiile „Ligii Culturale”, ci mai ales de a fi pus bazele Congresului Spiritualității Românești ce se organizează anual, la Alba Iulia, și reunește sute de români patrioți din țară și de peste hotare, animați de sentimentul Unității Naționale, al afirmării valorilor spirituale ale românilor de pretutindeni.

Pornind de la modelul predecesorilor săi, academicienii V.A. Urechia și Nicolae Iorga, cei mai prestigioși președinți ai „Ligii Culturale Române”, Profesorul Victor Crăciun este mereu prezent în zonele, localitățile în care trăiesc cei peste 13 milioane de români deșărați, însuflându-le sentimentul demnității naționale și al mândriei de a fi români, alături de datoria sacră de a sluji Cauza Patriei de origine.

La acest moment aniversar, Departamentul Moldova al “Ligii Culturale” vă urează, Domnule Președinte, ani mulți și fericiți, împreună cu familia, o prestație cât mai rodnică, fructuoasă și eficientă la conducerea „Ligii” și a „Congresului Spiritualității Românești”, în sensul tradițiilor și al exigențelor actuale, îmbogățirea Operei Dvs. cu noi lucrări de valoare autentică, deplină sănătate, multă energie creatoare pentru cuprinderea și soluționarea marilor probleme ce se așteaptă a fi duse la îndeplinire de către noi „Ligiștii”, în actualele condiții, sui generis, ale globalizării, ale integrării României în Uniunea Europeană și mai ales ale trunchierii granițelor noastre tradiționale: **Vivat, Crescat, Floreat!**

Iași, 15 iulie 2009

Președinte Ligii Culturale - Moldova,
Acad. **Constantin Gh. Marinescu**

Călător prin bibliotecile lumii (I)

**Eduard Claudiu
Brăileanu**

De-a lungul ultimilor ani, soarta mi-a purtat pașii prin zone ale lumii pe care nu mi-aș fi închipuit că o să ajung să le văd vreodată, dar la care visam. Urmare a unei burse a Guvernului Franței, am devenit student în cadrul masteratului în managementul organizațiilor culturale al Universității Paris Dauphine. Un an întreg în capitala luminilor, ce ar putea visa un absolvent de litere, specializarea limba franceză? Un vis care mi-a permis să vizitez atât clasicele puncte de reper, prezente pe orice carte poștală pe care scrie „Paris”, dar și locurile mai puțin cunoscute.

Însă nu despre ele voi vorbi în acest material, ci despre cele mai importante biblioteci vizitate, înarmat cu o anumită curiozitate profesională și, de ce nu, cu o anume invidie pe dotările confrăților francezi.

1. Biblioteca Națională a Franței

Nucleul acesteia este format de cele 917 manuscrise ale bibliotecii personale deținute de Carol al V-lea. Supranumit *Cel înțelept*, își instalează biblioteca la Louvre, în turnul vânătorilor. În acele timpuri, ca și multă vreme apoi, colecțiile regale erau iremediabil împrăștiate la moartea proprietarilor. Abia începând cu Ludovic al XI-lea, rege între 1461 și 1483 și fondator al Bibliotecii Naționale, continuitatea acestor colecții este asigurată. Castelele regale de la Amboise și Blois au adăpostit, pe rând, colecțiile Bibliotecii.

Un rege luminat, François I, a avut ideea creării noii Librării (1522) și a unui Colegiu al cititorilor regali. De altfel, François I este considerat protectorul artelor și cel care i-a adus în Franța pe Leonardo Da Vinci și pe Benvenuto Cellini. Dar tot el a introdus în anul 1537, prin ordonanța din 28 decembrie, obligația librarilor și a editorilor de a depune la biblioteca din Castelul Blois orice document imprimat, pus în vânzare în regat. Era actul de înființare a depozitului legal, element fundamental în dezvoltarea ulterioară a viitoarei Biblioteci Naționale.

Mutată la Paris în cea de-a doua jumătate a

secolului al XVI-lea, biblioteca traversează, nu fără urmări, războaiele religioase.

Adevărata ei dezvoltare începe după 1666, când Jean Baptiste Colbert („ministru” de finanțe sub Ludovic XIV) își propune să facă din această structură un instrument de glorie pentru Regele Soare. Este perioada când Biblioteca este instalată în același cartier unde există până astăzi (arondismentul XII din actualul Paris). Ca orice altă instituție de acest tip, își sporește colecțiile prin achiziții permanente și donații din partea unor oameni de cultură parisieni și nu numai. Așa se face că, în câteva decenii, Biblioteca devine prima din Europa ca număr de documente deținute. Odată cu creșterea fondurilor, identificarea documentelor devine din ce în ce mai anevoioasă astfel încât era nevoie de o clasificare, o organizare a acestora după reguli științifice. Cel care a elaborat o astfel de clasificare este Nicolas Clément, bibliotecar regal

din 1670, după principiile păstrate, în linii mari, până astăzi. În secolul următor, abatele Bignon, bibliotecar regal din 1719, va imprima bibliotecii un avânt fără precedent, organizând-o pe 5 secțiuni: Manuscrise, Cărți imprimate, Genealogii, Planșe gravate și Culegeri de stampe, Medalii.

Istoria Bibliotecii Regale nu este marcată însă doar de perioade de dezvoltare continuă, ci urmează îndeaproape istoria țării, destinul

instituției fiind legat de frământările politice și sociale ale vremurilor. Tulburările Revoluției Franceze, de pildă, marchează profund Biblioteca. Cum tot ce avea legătură cu regalitatea era pus sub semnul îndoielii și chiar al distrugerii, instituția se vede amenințată, inclusiv prin suprimarea, timp de 3 ani, a depozitului legal. După acest moment, Biblioteca Regală, devenită Națională, își îmbogățește considerabil fondurile, grație confiscărilor practicate în Franța și în străinătate: bunuri ale clericului, bibliotecile emigraților, colecțiile particulare nobiliare. Bibliotecile private ale lui Ludovic XVI, Mariei Antoneta, doamnei Elisabeth (Elisabeth de France, sora lui Ludovic XVI, ghilotinată la 10 mai 1794) vin să sporească și ele colecțiile naționale.

Până în secolul al XX-lea, Biblioteca Națională a Franței (cunoscută și ca BNF) nu mai are momente de cotitură. Trebuie însă amintit marele proiect de dezvoltare a instituției, realizat între 1994 – 1998, la inițiativa președintelui François Mitterand și după planurile lui Dominique Perrault. Este vorba de un ansamblu grandios, organizat în jurul unui soclu și a 4 turnuri înalte de 79 metri. Acestea adăpostesc 7 etaje de birouri și 11 de depozite. Accesul pe esplanada se face pe marile trepte din fața Senei. Depozitele de carte se întind pe 395 kilometri lineari, cam cât distanța Galați-București.

A fost o încântare pentru mine să petrec câteva ore pe culoarele și în sălile acestei Biblioteci, ajungând și în locuri nevizitate de public, grație solidarității de breaslă.

Instituția nu a scăpat de criticile adversarilor. Se spune, de pildă, că prin structura arhitecturală actuală care, privită de sus arată ca o carte deschisă, precum și pentru că este din oțel și sticlă, căldura soarelui este atrasă prea mult, lucru dăunător pentru cărți (ceea ce este adevărat). Costul de realizare a edificiului, precum și costurile anuale de funcționare au stârnit și provoacă încă multe polemici în presa din Hexagon. De multe ori, doar simple ironii cu țintă politică, alteori semnalare a unor probleme reale, discuțiile din mass-media nu umbresc activitatea acestei instituții de prestigiu național și internațional.

BRAZILIA

2.1. Biblioteca Națională a Braziliei

Este considerată de UNESCO ca fiind a

opta bibliotecă națională din lume, după numărul de volume deținute, și cea mai mare din America Latină.

Momentul de început al Bibliotecii Naționale a Braziliei este legat de un episod decisiv al istoriei

țării. În 1808, Portugalia a fost invadată de Napoleon Bonaparte, fapt care a dus la refugiarea în colonia portugheză de atunci (Brasilia) a reginei Maria și a regelui Joao, principele regent, împreună cu toată curtea regală. Familia regală a adus cu ea mii de cărți, manuscrise, stampe, monede și medalii, care au constituit nucleul Bibliotecii Naționale.

Data de 28 octombrie 1810 este considerată data oficială a nașterii acestei Biblioteci. Ea își va deschide însă porțile pentru public abia 4 ani mai târziu. Actualul sediu a fost inaugurat la împlinirea a 100 de ani de la înființare (29 octombrie 1910). Integrată în arhitectura abia inaugurată Străzi Centrale, clădirea are un stil eclectic, în care se regăsesc elemente neoclasice. La deschiderea din 1910, noul sediu al Bibliotecii răspundea tuturor exigențelor tehnice: depozite mari, cu capacitate de până la 400.000 de volume, imense săli de lectură și tuburi pneumatice care transportau cărțile din depozite către sălile destinate publicului.

La fațada principală, edificiul posedă un portic cu șase coloane corintice ce susțin un frontispiciu ornat în bronz, având în centru imaginea Republicii, înconjurată de alegorii ale Tiparului, Bibliografiei, Paleografiei, Cartografiei, Iconografiei și Numismaticii. Chiar la intrarea în Bibliotecă, o statuie de bronz reprezentând Inteligența, îl întâmpină pe vizitator.

(continuarea în numărul viitor)

In memoriam

ȘTEFAN IORDACHE

Un om – mai multe vieți (mai bine de o sută)

(-Interviu-)

„Și pomul crește greu, darămite un actor”

Dana Vlad

Pe 14 septembrie s-a împlinit un an de la trecerea artistului la Domnul. În zi de Înălțarea Sfintei Cruci a plecat Ștefan Iordache, semn al crucificării sale pentru artă, dar și al învierii pentru eternitate. Era trist actorul când s-a despărțit de cele lumești, cărora le-a dăruit din preaplinul ființei sale! Nu mai înțelegea lumea așa cum e ea acum.

Graba în care am ajuns să trăim strică rosturile creației. Maestrul își făcuse o oază de liniște la casa de la țară. Acolo îl vizitau prietenii de suflet. Avea lângă el grădina, via, muzica, pisicile de care îi era tare dor când pleca în turneu, o avea alături de o viață întreagă pe draga lui soție, Mihaela Tonitza Iordache, nepoata pictorului Nicolae Tonitza și avea teatrul, iubirea vieții sale.

Actorul s-a aflat în câteva rânduri pe scena Teatrelor „Maria Filotti” din Brăila și „Fani Tardini” din Galați. Era o sărbătoare să stai de vorbă cu omul și artistul Ștefan Iordache. Spirit liniștit și luminos, un om extrem de simplu în complexitatea sa, și-a păstrat până la finalul călătoriei pământene, esența. Dacă în preajma domniei sale nu erai firesc, nu puteai comunica. Am avut bucuria să comunic cu artistul în câteva rânduri. După întâlnirile la acest nivel te îmbogățești.

- „Vă mulțumesc că ați renunțat la surprize-surprize, la nunți, botezuri și alte șprîțuri și ați venit să mă vedeți în Barrymore”, spunea Ștefan Iordache spectatorilor care l-au aplaudat minute în șir pentru prestația actoricească de mare clasă în spectacolul „Barrymore” de William Luce, regia Gelu Colceag. Acestea au fost cuvintele actorului după zeci de minute de aplauze la scenă deschisă la finalul celor aproximativ trei ore de regal actoricesc pe scena Teatrului „Maria Filotti” din Brăila în data de 21 octombrie 2001.

- Iordache mărturisea că, fiind de la Calafat, Dunărea e cea care îl leagă și de Galați.

S-a plimbat pe faleză. Și-a amintit de colegii săi actori de la Galați, mai ales de Mitică Iancu, „fie-i țărâna ușoară”, cel care a făcut o „Chiriță” memorabilă. (actorul s-a aflat la Galați în urmă cu câțiva ani, unde a interpretat, pe scena Casei de Cultură a Sindicatelor, rolul „Alex” din

piesa „Alex si Morris” de Michael Elkin, dându-i replică Mitică Popescu, regia spectacolului, Gelu Colceag.

„Mi-ar fi plăcut să pilotez un avion”

Pe când avea zece, unsprezece ani și fura lubenițe în joacă, travestit în femeie, bunica îi spunea că se va face „scamatoriu”. Bătrâna nu știa carte, nu știa nimic despre teatru, dar intuia harul pe care Dumnezeu îl oferise, din plin, nepotului.

Un interviu cu cel căruia nu-i plăceau cuvintele mari, dar care a fost numit „cel mai iubit dintre pământeni”.

Reporter: Crește greu un actor, domnule Ștefan Iordache?

Ștefan Iordache: Și pomul crește greu, darămite un actor... Trebuie crescut cu grijă, cu roluri importante, cu experimente.

R.: Ați abordat de-a lungul timpului roluri multe și diferite. Au venit rolurile către dumneavoastră sau ați tânjit după unele dintre ele?

Ș.I.: Șansa mea a fost că rolurile mi-au venit în întâmpinare. Nu am cerut absolut niciodată. Am jucat tot ce mi-aș fi dorit.

R.: Ce rol vă este cel mai drag?

Ș.I.: Toți cei care au ieșit din mine sunt copiii mei și atunci îi iubesc pe toți. Toate rolurile îmi sunt dragi.

- Un rege din cârpe și petice

R.: În spectacolul „Barrymore” al lui W. Luce, aveți o replică pe vorbele lui Shakespeare „actorul e un rege din cârpe și petice”. Care este condiția actorului în timp?

Ș.I.: Actorul a deranjat un pic societatea în care a trăit de când există meseria aceasta. Întotdeauna a fost așa.

R.: Cât timp mai păstrați în dumneavoastră personajul pe care îl jucați după ce luminile s-au stins și aplauzele au încetat?

Ș.I.: Cam două ceasuri și jumătate. Îl mai joc o dată în gând.

R.: Ați făcut un „Hamlet” memorabil. Îl mai jucați și acum?

Ș.I.: Îl mai joc și acum chiar la vârsta aceasta. Este un personaj care marchează existența unui actor. Am spus

la vremea respectivă că ar trebui să se joace Hamlet, în același timp, în mai multe teatre din țară; nu pentru comparație, ci pentru actori. Actorul crește foarte tare pe Shakespeare, pe Moliere.

R.: În ce piese jucați acum?

Ș.I.: În „Barrimore” și repet în două piese. Nu vă dezvălui decât una și anume „Lolita”, în regia Cătălinei Buzoianu, la Teatrul Mic.

R.: Sunteți vărsător. Se spune că vărsătorii știu azi ce va fi peste 50 de ani. Aveți premoniții?

Ș.I.: Am vise și coșmaruri. Dar de premoniții mă feresc.

R.: Credeți în reîncarnare? Ați mai fost actor în altă viață?

Ș.I.: Cred că am mai fost o pisicuță... Cred în reîncarnare, de fapt e o speranță că revii pe pământ.

R.: Toată lumea știe că iubiți pisicile. Ce fac pisicile dumneavoastră?

Ș.I.: Ce bine-mi pare că mă întrebi! Mi-e dor de ele! Am avut patru... unul s-a prăpădit... îl chema Kiki-Riki... avea 19 ani, maidanez. Țștia trăiesc mult, că știu să se descurce. Timofte e al doilea, în ordinea vârstei, Cascarache și Machedelea. Ultimele sunt fete. Una neagră și una gri, de-asta albastră de Prusia. De pe stradă le-am luat pe toate. Pisicile mele au mai fost cu siguranță în viața mea sau în alte vieți. Am niște relații speciale cu ele. Au mai bântuit cu siguranță prin viața mea și sub altă formă.

R.: Cum e cu bunica? Prevedea că o să fiți actor?

Ș.I.: Mă jucam și am speriat-o într-o seară. Furam lubenițe din curte și mă travestisem în femeie; eram mic, zece, unsprezece ani. Nu știa ea ce-nseamnă teatru, nu avea carte, dar știa povești multe. „Tu scamatoriu o să te faci!” Eu încă nu știu dacă am învățat meseria, că asta se învață permanent! Încă învăț! Sunt încă student conștiincios!

R.: Ce v-ar fi plăcut să fiți dacă nu era să ajungeți actor?

Ș.I.: Ospătar. Nu lucrezi tot cu oamenii? Nu aș fi luat bacșiș! Nu-mi place să stau cu pălăria întinsă! Îmi place atmosfera boemă din cârciumi. Asta face parte din viață. De asta-mi plac lăutarii!

R.: Ce nu ați făcut de-a lungul vieții și regretați?

Ș.I.: Mi-ar fi plăcut să pilotez un avion, deși mi-e frică de zborul cu avionul de mor! Regretul cel mai mare e că nu am copii!

R.: Aveți un principiu de viață? Un model? Tabieturi aveți?

Ș.I.: Nu am modele. Tabieturi am! Am multe, dar... unul dintre ele e să mă scol dimineața. Depinde când mă culc. De regulă mă culc foarte dimineața. Somn am puțin...

R.: Ce e mai aproape de sufletul dumneavoastră, teatrul sau filmul, pentru că ați făcut din ambele slavă Domnului?

Ș.I.: Teatrul. E mai viu, e mai cald. Ai privilegiul că se consumă de față cu spectatorii.

R.: Priviți vreodată spectatorii în ochi în timpul spectacolului?

Ș.I.: Nu. Privesc în zare. Și nici nu-mi place să-mi spună cineva ”vezi că sunt în sală”.

R.: Ce vă place să jucați mai mult, clasic sau modern?

Ș.I.: Tot. Tot ce e teatru, tot ce e dialog, tot ce e în mișcare, e viu.

R.: Sunteți credincios?

Ș.I.: Foarte.

R.: Vă faceți cruce înainte de spectacol?

Ș.I.: Cam multe.

R.: Câte femei ați iubit cu adevărat domnule Ștefan Iordache?

Ș.I.: Nu am stat să le număr, dar destul de multe. Fiecare iubire a însemnat o împlinire la

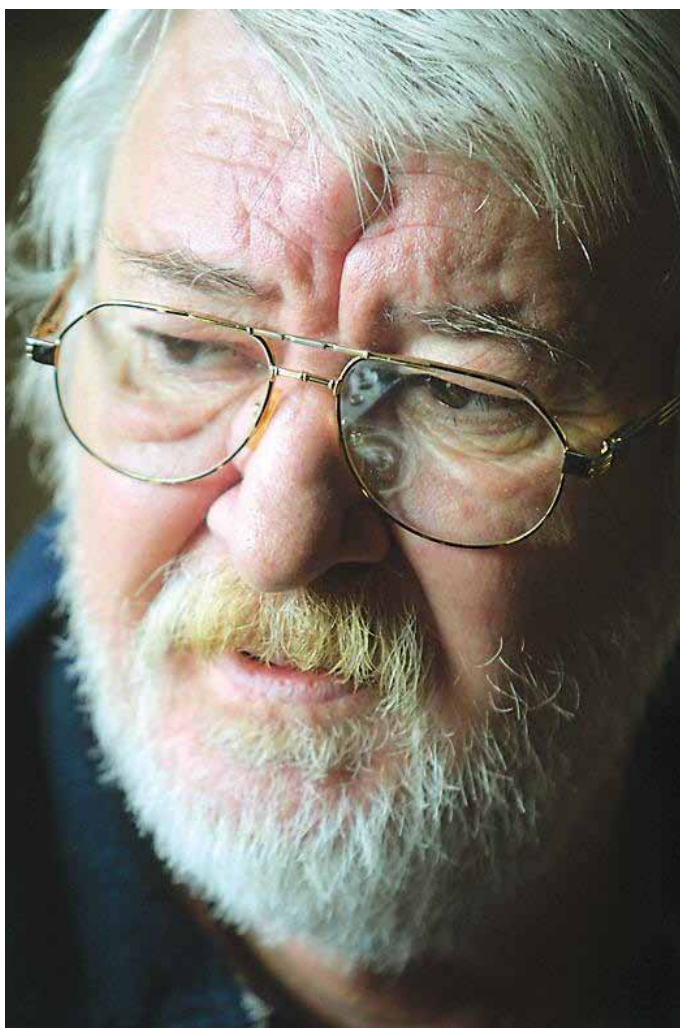
timpul ei.

R.: Acum iubiți?

Ș.I.: Da, sigur. E mai rău să iubești și să nu fii iubit. Dar și asta este bine. Suferința te pune pe gânduri....

„Când mă privesc în oglindă, mi-e dor de mine când eram mic pentru că atâția oameni au plecat din mine, vreo 60 în teatru, vreo 40 în film, vă dați seama, cam 100.....”

„Închid ușa, sting lumina, trag oblonul și încui magazinul meu de vise, nu mai vând nimănui”.

**Aura
Christi**

Omphalos

I

Istm de lumină și nervi,
dezvelit impudic între chiparoși,
între fantome vii de zei
și umbrele delfinilor lui Apollo:
tăcuți, copilăroși.
Sculptat din magma bolții,
întrucâtva pierdut,
cu fața spre natura lucrurilor
zvâcnind în centrul lumii:
O, Delphi, Delphi, Delphi –
pământ surpat din mit!

Bărbați, femei, copii,
în trecere pe-alături,
se uită gură-cască, şușotesc...
Apoi – cu un surâs nedefinit –
mândri și rușinați, te-ating,
ezită, și, iar și iar, te-ating.

Stau locului. Vine cândva
și clipa, spun. Pe urmă mă apropii.
Sunt la un pas, o respirație.
Și tremur. Tremur. Tremur.
În gând încep să număr.
Și nu-ntind mâna
spre înfrigurata sferă,
pe jumătate scursă-n lut
sau într-o altfel de lumină –
istm pierdut și ferm,
stând față către față
cu ceva de nevăzut.
Cu respirația tăiată stau și nu mișc.
În mine dorm un somn ciudat –
ce mesager stângaci,
trimis din secolul celălalt!

II

Sătul, prea sătul ca să fie atins
de mâinile oamenilor,
de ochii pe jumătate închiși ai pietrelor,
de planetele rotindu-se
în jurul osiei de aer a nimănu,
ca șerpilor care desenează cercuri
pe o stâncă mirosind a sfârșit.

Sătul, da, sătul să fie lins de câini și pisici,
de degetele flămânde ale oamenilor,
de lumina întunecată a astrilor,
de umbra coloanelor încolțite de lună,
de zidurile parnasiene, sprijinite de norii
care se înfruptă din răbdarea-i
de plumb, de milenii.

El stă acolo, în sine însuși înșurubat.
Și imită cumpătarea, așa cum soarele
își imită traseul perceput,
secundă de secundă, ca un dar.
Tăcerile ce-și fac un culcuș în marmoră
sau în ziduri l-au învățat nemișcarea,
iar statul pe loc l-a făcut să deprindă contemplarea.
O, sfânta contemplare, dând
amărăciune și har!

Din cale afară de lehametit
de exclamațiile emise
în toate limbile pământului,
el stă acolo: neclintit, mândru,
nepăsător și pierdut în egală măsură.
Omphalos, Omphalos –
planetă cât unghia unui zeu,
cât vârful sulitei mânuite
de frumoasa Artemis,
cât inelul mamei lui Apollo
cea urmărită – din porunca Herei –
de Python.

Da. El stă și tot stă acolo, sus,
printre chiparoșii nerușinați,
și taie în gând calea șerpilor de măslini
care s-au înfruptat cu vârf și îndesat
din amintirea uriașei reptile.
Între timp, au trecut secolii de aur,
milenii, războaie, prietenii legendare,
alianțe între îngeri și zei,
trădări, lașități, iubiri,
potopuri, incendii...
Iar el e același și altul,
clipă de clipă
– și asta tot timpul! –
așteptând cuvintele
unei limbi nevorbite
decât prin gura aceluia care...
Prin gura aceluia care...

III

El n-a dormit niciodată, dar absolut niciodată,
pentru că îi este străină frica de a se trezi în
altcineva.

Și chiar dacă ar adormi, el s-ar trezi înghesuit
în spaima de a fi atins de păsări,
de umbrele arborilor, de norii pierduți, de oameni.
Oriunde se-ntoarce el, lucrurile
își aduc aminte de ele însele,
de forma în care au fost așezate.
Spaima lui rotește sus planete.
În somnul ei ne cuibărim, trezindu-ne
în carcasa propriului trup uitat,
de care ne aducem aminte până când devenim
– unii dintre noi – movile de oseminte,
alții – grămăjoare de cuvinte.
Atunci cineva ne spune că am trecut
prin ceva care a semănat dureros
de puțin cu viața.

El rămâne treaz pentru noi toți laolaltă,
fiindcă știe că, în cazul în care ar adormi,
n-ar auzi verbul acela care,
oho, ne-ar salva pe noi,
nu pe el, căci el nu are nevoie
de salvare și probabil nici de noi!!
Cine să știe motivul adevărat
al treziei lui fără sfârșit?
Cine-i aude cântecele
de uriaș singuratic de piatră?
Nu se poate ca el să nu cânte;
și asta tot timpul aproape!

Dacă el, Omphalos, și-ar înceta cântecul,
noi am muri, pur și simplu,
cu toții, dintr-odată.
Absența cântecului, moarte înseamnă.
Tăcerile lui ne dezvăluie pe noi nouă înșine,
împingându-ne în ființă, între iad și eden.

IV

Să mergem la marele nostru patron, la Apollo.
Să ne urnim din vecinătatea pietrei divine.
Altfel, vom începe să-i știrbim, puțin câte puțin,
din perfecțiunea-i ce-și aruncă semințele în arbori,
coloane, rododendroni, în feline.

Înainte de toate, îi vom inventa o gură.
Altminteri cum s-o lăsăm să cânte
cu gura închisă?! Pe urmă, ah,
îi vom da alte limite și – înainte de toate – un trup,
vai, ca atâtea, tocmai bune de așezat în morminte!

Ah, și-atunci... mirosul ar împiedica-o
să fie ea însăși, din spaimă să crească
și să ne facă să ne naștem aidoma ei:

din uterul spaimei!
Iar mâinile ei ne-ar face s-o confundăm
cu un arbore sau o coloană,
cu o plantă sau o felină înceată.
În ochii ei și-ar face cuib vulturoaica,
măslinii și-ar arunca în grabă semințele,
tăindu-i vederea dumnezeiască.
Picioarele ar duce-o spre osia ruginită
a planetelor.
Și...

„Nu și nu!!” urlă ca din gură de șarpe
larii de mușchi ai pietrei. Să-i amânăm sfârșitul.
Da. Nu-i decât o piatră, un fel de sferă,
din care se vede doar jumătate!!
Adică mai puțin decât ne-am fi dorit.
Nici nu e de mâncare. În plus,
prin piatra asta cenușie
nu se vede nimic, absolut nimic!
Să lăsăm, așadar, piatra în legea ei.
Să mergem la Apollo cât de repede se poate.
Să mergem la patronul luminii și artelor.

Sau – și mai bine – să împingem antichitatea
în fața noastră, în viitor, undeva, departe!!
Să ne imaginăm că totul nu e decât un joc.
Da, nimic mai mult decât un joc sau un mit
găsit într-o carte uitată, cu copertile ude
– scrisă de o ierarhie de lari depășiți –
din care nimeni nu mai pricepe nimic
și nici nu vede felul în care Omphalos
ne-arată câtă eternitate în noi se ascunde.

V

Omphalos, piatră sublimă, pierdută printre temple!
Neatinsă decât cu o privire,
în care ți-ai găsit răgaz preț de o clipă,
și te-ai întors – fiară sau duh mușcat – în fire.

Nimic nu te-a strivit, distrus, atins,
decât poate de mult, iar noi nu vom afla.
Stai singură și dreaptă, nesfârșito.
Tremuri și plângi, aștepți în limba ta.

Încolăcită în tine însăși ești.
Poate c-ai fost cioplită din raza unui zeu
și cineva în tine trunchiul și-a uitat,
trăgându-și sufletul în duhul meu.

Sau poate te-ai ascuns în visul unei sfere
și ne-ai lăsat aici doar umbra ta de piatră.
Omphalos, astru cernit, nod de mistere,
polen eretic, fragment de magmă egolatră!!

Romane prezentate la Salonul literar *AXIS LIBRI*

„Dumnezeu iubește poveștile” și „vorbește nestingherit”...

a.g.secară

Când, într-o seară ploioasă de început de octombrie, la Tecuci, domnul **Grigore Postelnicu** mi-a dăruit romanul său, intitulat „*Zile și nopți la șes*” (Ed. Eleonora, Tecuci, 2009), mă așteptam, rob al prejudecăților, ca mare parte din acțiune să se desfășoare în dulcele târg al Tecucilor ori prin împrejurimile acestuia... Dar încă de la primul capitol suntem „teleportați” într-un hol alungit al unui bloc

de pe Splaiul Independenței, adică în plin buric al Bucureștilor, într-un fel de antecameră improvizată a unei televiziuni obscure, Impact TV... Și mai apoi vom nimeri nu chiar ca niște orbi chiar Lacu Sărat, pe lângă Brăila, unde vom asista la extraordinarele „aventuri” ale unui călător străin, pardon, turist, mai exact spaniol, don Vicente Ayala în stațiunea atât de cunoscută prin acest colț de țară (fie vorba între noi, eu încă n-am ajuns pe acolo, singura oară când mi-am propus cu un prieten să ajungem acolo, cam acum 20 de ani, fiind cât pe-acți să intrăm într-un copac cu mașina pe care prietenul nu o conducea de prea mult timp!)...

Așadar, romanul se desfășoară pe două planuri, unul fiind reprezentat de către agitata lume a televiziunilor de serie B (eroul fiind Lascăr Bădescu, într-o aproximativă ascensiune în cariera de moderator, alături de Simona nu mai știu cum, al cărei model poate fi sau Mihaela Rădulesca, Andreea Marin sau oricare altă stea de televiziune) iar celălalt de protipendada și de unii oameni mai puțini favorizați de soartă ai unei localități mai mult rurale, exceptând stațiunea, din Bărăganul cel veșnic... Cele două planuri nu prea ajung să se întretaie, chiar dacă o televiziune concurentă a Impactului, televiziune mult mai celebră (căreia nu-i fac publicitate gratuit din considerente, totuși, morale, dacă înțelegeți paradoxul!), ajunge să înceapă un serial care tinde să devină la fel de celebru ca și acela cu Elo..., de data aceasta cu primarul dispărut... Un primar care este un fel de Irod postmodernist, „un om de bine”, gata să-i facă dosar și Mântuitorului dacă El ar fi făcut greșeala să-i vină pe moșie pentru a propovădui o religie de acum veche de 2000 și ceva de ani... Un primar cu famelie care iubește însă o prea tânără Cosânzeană, având aproximativ 18 ani, pre numele ei Iulia Tulceanu, ai cărei părinți sunt plecați la lucru prin Spania și Italia... Dar până acolo mult mai este... Și, într-un fel, nici nu se mai ajunge, finalul textului fiind oarecum precipitat, parcă promițând, cândva, și o continuare...

Dramaturgul Grigore Postelnicu (de pe coperta a IV-a, de la Vasile Ghica, aflăm că este născut în anul

1952 și că a debutat în literatura română ca dramaturg în revista „Teatrul”, în noiembrie 1989, „sub girul lui Paul Tutungiu și la recomandările insistente ale lui Valentin Silvestru”, „*Zile și nopți la șes*” fiind debutul ca romancier) nu se dezmente, dialogurile romanului fiind în general o reușită, fiind dinamice, spumoase, firești, în text fiind relatată și reprezentată a unei piese de teatru, realizată după modelul din Hamlet, cu aluziile la situații reale din... realitatea romanului... Nițeluș textul te face să te gândești la „Între acte”, romanul neterminat al Virginiei Woolf dar și la unele dintre comediiile marelui Will (să nu uităm că autorul este profesor de limba engleză dar și, se pare, traducător inspirat: romanul se deschide cu două traduceri din Shakespeare și Robert Frost); imaginarul cinofil lasă și el urme asupra construcției personajelor: se fac aluzii la Uma Thurman (cu ea seamănă fetișcana ce visează să ajungă actriță), George Clooney dar și la Marcel Iureș (cu el seamănă, dacă am reținut bine, spaniolul) iar la unele scene, în general amoroase sau cu propuneri mai mult sau mai puțin decente sau obișnuite te gândești la Almodovar...

Dar fiindcă am ajuns la spaniol, de la el, de la construcția sa ca personaj, pornește toată fisura care zdruncină întreaga carte, credibilitatea ei... Pentru că, altfel, intenția a fost ambițioasă, generoasă, uneori este chiar seducătoare, într-un fel romanul fiind o reușită peste medie - are un suflu proaspăt domnul Postelnicu! -, dar știți cum este cu filmele în care vezi microfoanele! Da, chiar și „Dumnezeu iubește poveștile” dar urmașul lui Don Quijote știe (!) de Mandea și Tandea - deși este pentru prima oară în România, dacă nu greșesc -, face jocuri de cuvinte cu „mal” și „mall”, pare să înțeleagă mult prea bine limba română și multe dintre subtilitățile lumii interlope oficializate, instituționalizate la noi - deși, la un moment dat, pe la p.158, autorul sesizează capcana și intervine neconvingător, ca și în cazul subterfugiului cu traducătorul-personaj, interesant și el, care îi traduce din spaniolă lui Lascăr un text de pe un stick, un text vândut de către unul dintre personajele din Lacu Sărat nou-promovatului în televiziunea unde un Boss oarecare terorizează pe toată lumea pentru binele poporului. Un stick cu ajutorul căruia se spera să se dea o lovitură de presă dar care, din viziunea noastră, nu este decât un fâs... Adică, la urma urmelor, o complicată poveste de dragoste, mai mulți bărbați, printre care un primar și un spaniol îndrăgostindu-se platonice sau trăind realist the love story cu Iulia, cea numită de către spaniol Uma, simbol al unei anumite României, necăjite, părăsite, dar care mai speră. Nu prea mult, „discursul” Iuliei din momentul în care este surprinsă de către spaniol că s-a culcat cu primarul fiind elocvent în acest sens: Spaniolul, profesor universitar, cu doi copii mari în Spania și cu soția mai mult plecată prin străinătăți, la care lucra

mama fetei (sau la rudele lui, nu mai contează!) este îngrijorat: „ce-o să zică maică-ta când o afla...?”; fata răspunde: „-Spune-i tot, gemu ea, spune-i că asta sunt... spune-i să nu mai vină că nu ne mai e dor (ea avea grijă și de bătrânii bunici și de frații ei mai mici, nota noastră), n-avem acum timp de așa ceva... O ducem foarte bine aici, în România, se sforță ea să zâmbească, dar nu era zâmbetul ei. Noi suntem supermanii mileniului trei, n-avem nevoie de părinți...”. Desigur, în jurul poveștii acesteia se poate broda și descrie România quasirurală, mahalagească, manelistă, te poți răfui cu securiștii și urmașii lor (p.159), poți filosofa cultural și pe marginea istoriilor oficializate (p.194 și 253, la ultima, se putea?, spaniolul vizitând casa Poporului, poate fredonând „Dragostea din tei”), poți critica sistemul de învățământ (p. 205)...

„Torocănind în scris” (în sensul bun al expresiei), Grigore Postelnicu ne mai oferă câteva lovituri de teatru și de televiziune, à propos și de iubirile și de familia lui Lascăr, cea mai dătătoare de speranță într-o viață poate normală fiind nașterea fetiței care va fi botezată Uma Alesia... Alesia, de la numele fetei spaniolului, și ea „victimă unei alte povești de iubire”, abia schițate, într-un plan secund...

Într-un fel, romanul este scris sub „blagiana febră de noapte și zi” de care scrie Aura Christi în „Casa din întuneric” (la p. 378) dar dă și spiritului caragialesc ceea ce este al lui... Și, probabil, celui cioranian...

Mda... Aceasta ar fi soluția: transformarea spaniolului într-un mare admirator al lui Cioran, care ar avea aceeași origine și familie dar care ar fi fost, de la revoluție încoace, de mai multe ori în România, pentru a înțelege la ce bun trebuie să părăsești Coasta Boacii, ar fi știut bine limba română și așa n-ar mai fi necesar artificiiul cu traducătorul! Poate, pentru a păstra suspansul oricum aproximativ, stickul ori documentul ar trebui să fie codat și să fie necesar un informatician care să spargă codul... Munca de până acum a lui Grigore Postelnicu, talentul său, merită efortul pentru ca miza să fie ridicată!

***

În revista „Hyperion”, nr.7-8-9/2009, Geo Vasile, autor al unui soi de „Dicționar de literatură străină” („Lumea în 80 de cărți”), consideră că „dacă **Aura Christi** (n.1967, Chișinău) ar fi avut tăria să renunțe la cel mult 200 de pagini din cel mai recent roman al său, „*Casa din întuneric*” (Ed. EuroPress, 2008) subsemnatul – care va să zică Geo Vasile – ar fi putut spune că este cea mai bună carte din parabola sa narativă de până acum”. Subsemnatul Geo Secară n-ar fi neapărat împotriva celor demonstrate de către Geo Vasile dar este de părere că talentul Aurei Christi – dacă autoarea va continua să scrie proză cred că va fi imposibil să nu vadă lumina tiparului și un roman perfect; aceasta ținând cont și de vârsta autoarei, care devine ideală pentru acest gen literar – salvează cartea, pentru un începător în ale lecturii, precum niște liceeni de pildă, „Casa din întuneric” putând deveni un roman de referință, de care te-ai putea îndrăgosti; alta este situația în cazul lectorilor profesioniști, care nu mai pot fi așa de ușor impresionați.

Într-un fel, așa cum spune unul dintre personaje (Semion Ruda), „...nimeni nu e în stare să descrie ce se

petrece cu adevărat.” Deși, fie vorba între noi, ar fi ideal să facem, noi, toți scriitorii, aceasta... În cazul Aurei Christi vă dați seama ce interesant ar fi să citim experiența sa de viață, transpusă într-un roman autobiografic! Chiar dacă putem bănui unele influențe ale autobiograficului în cărțile sale care au ca temă relația maestru-discipol.

Arta poetică care este sugerată în roman (p.289-290) este respectată, cât a fost posibil, chiar de către Aura Christi: „frază curge ba în ritmurile unui râu de câmpie, lin, încet, ondulându-se melodios, cristalin, ocolind păduri și case, menținând în raza atenției și-a oglinzilor vii arborii de pe malurile abrupte ce au grijă ca echilibrul să nu fie afectat, clătinat de intruziuni neașteptate, ba totul se derulează imitând respirația sacadată, năvalnică, necontrolată a unui năvălaș râu de munte. Frază imită ritmurile interioare.”

Cunoscută de către mine doar pentru minunata sa poezie, **Aura Christi** se dovedește, cel puțin prin acest

roman, „Casa...” (tetralogia „Vulturi de noapte”, ca și cărțile de eseuri, așteaptă lectura noastră), o prozatoare demnă de urmărit, în virtutea celor afirmate mai sus.

„Da, onorabilă asistență, doamne păsări și domnilor arbori, domnișoare buburuze” (după cum se adresează eroul, Matei Naidin (de la „Naidi!”, „Găsește!” în slavă), un adolescent întârziat, „poporului” viețuitor în „știntirimul” din Mogoșoaia, localitatea unde este plasată în mare acțiunea, un știntirim care este un personaj în sine), Aura Christi a scris o carte rubensiană, cu forme pline, rotunjite... Aceasta à propos și de coperta cărții, care reproduce o pictură de-a lui Rubens, „Daniel în groapa cu lei”, la care, la paginile 372-373, se face indirect trimitere, Matei fiind văzut ca un astfel de tânăr „aruncat” la fiare, datorită crizei sale de adaptare...

Rubensiană, dar cartea mai este și beethoven-nietzscheeană și așa mai putea adăuga atribute: clasic-goetheană (nu numai pentru că moto-ul cărții este din „Elegiile romane” ale titanului de la Weimar), filosoficeseistă (și pentru că este, probabil, continuată, teoria dintr-una dintre cărțile de eseuri, „Religia viului”, apărută în 2007), elitistă, calofilă, lirică (nu lipsește poezia de calitate; de pildă, paragraful doi de la p. 379: „Ai văzut vreodată cum se iubesc umbrele? Le-ai văzut disperarea luminoasă, caldă, felul în care se lipesc una de alta până la imposibilitatea de a le distinge cu claritate, de a le despărți? Felul lor senin, copilăros, melancolic întrucâtva de a se juca, fugărindu-se reciproc până când

Cultură - Cultură - Cultură - Cultură - Cultură

se prăbușesc în neant sau într-un paradis clar-obscur, plutitor ș.a.m.d.), dostoevskiană (Matei este, se sugerează pe undeva, ca tipologie, între idiotul „de” Mișkin și omul din subterană, înainte de ratare), brebaniană, rilkeniană, schopenhaueriană, thomasmanniană, fantastic-onirică (tatăl eroului află cum și că va muri dintr-un vis dar nu face nimic pentru a se împotrivi, ceea ce face ca moartea să-i fie oarecum sinucidere), (aproape?) mistică...

Este un bildungsroman dar și o carte despre Moarte, Iubire, spaime, Boală, despre eternitatea „ascunsă în noi”... Bref, o familie nu prea unită, marcată și nu prea de moartea –amintită mai sus - soțului, fiului, tatălui (fiindcă avem de-a face și cu o văduvă, și cu un bunic și în primul rând cu Matei, fiul) se mută din Ardeal în vecinătatea Bucureștilor... Aici Matei se îndrăgostește, se formează, având norocul să-l aibă alături pe bunicul Grig (a cărei moarte ocupă un loc important în economia cărții) dar și să-și descopere un magistrul formidabil, pe Semion Ruda (Semion se numea și tatăl Aureliei Potlog, acum Aura Christi), un istoric al mentalităților, care-l pregătește pentru a doua sa admitere, la filosofie... Dar mai ales pentru viață...

Memorabilă este figura Erikăi, „târfa de lux”, care „o făcea” practic din plăcere, alegându-și clienții-amantii, printre care și Semion Ruda, căreia i se rezervă două capitole (din cele nouă ale cărții: urâsc pe cei care numără capitolele!) pentru „monologuri” literare excelente, într-unul găsind un imn adresat bărbaților ce ar face corectă concurența cărtărescienelor texte din „De ce iubim...” iar în altul fragmente demne de „Așa grăit-a Zarathustra...”... Erika, femeia-fată cu care Matei se iubește nebunește și romantic în țintirim. Erika, care este, probabil, până la o nouă lectură, cel mai reușit personaj, poate și pentru că creionarea sa îi este „încredințată” chiar personajului, la persoana I. Iată câteva fragmente care ne fac o idee despre zănatica vie care dansa în cimitir (destul de incredibil, nu-i așa?): „Îmi lipsește organul numit moralitate”; „Eu mă nasc din eroare.

Și îmi place asta.

Îmi place la nebunie, pentru că eroarea e bună, e caldă.”; „Nu vreau să fiu înregimentată. Sub nici o formă. Sunt un om viu; sunt vie, vie, vie și refuz să intru în căsuța tipar pregătită de alții. Mai bine mor decât să completez armatele nevestelor leșinate care spală plozi căcați la cur și acceptă să fie înșelate numai ca să-și crească progeniturile” (p. 370).

Monologurile eroinei, amintind și de cel al personajului feminin din „Ulise” al lui Joyce (deși mesajul pare a fi diferit), sunt, ca și „romanul-istorie al lui Pavel” scris de Matei, pline „de contradicții ce conțin în germene promisiunea *viului*”.

Dar poate cele mai importante în carte sunt zidurile... Ale țintirimului, ale vechii Elade la care cei doi, maestrul și discipolul (iată că tema revine!), ajung în final... Acolo, la Phaetriades, cei doi „plutesc”: „Totul e pur, înalt și fierbinte. Totul se întâmplă ca pentru ultima dată (...). Probabil că ei doi nu sunt decât niște sfere de lut și aer, de îndărătnicie și har. Dansează pe muchia realității, supti, încetul cu încetul, de mirarea de a fi” (p. 472).

Așa și Aura Christi, poate și ea crezând că „viața adevărată se mută în text, impunându-și legile smulse

din aburul cărnii” sale „de spirit” (p. 306).

Și această carte parcă promite o continuare... Mai ales în ceea ce privește relația dintre Erika și Matei, el - om al contrariilor iar ea om al extremelor. Legat de începuturile acestei Iubiri - oare putem să-i spunem astfel? - avem de-a face cu o cutremurătoare definiție a Veșniciei (p.106) „având în epicentrul său încins, de eter dens, o față crudă și vie, o sălbăticiune” dansând. Așa este viziunea și tot de prin acea parte a cărții mai aflăm că „frumusețea e violentă” (p.104). Da, uneori și cartea Aurei Christi este violentă (să ne gândim doar la moartea teribilă a puștiului din vecini, ars de viu într-o mașină, episod asupra căruia nu se insită de parcă n-ar fi decât un coșmar), dar aici, și evident că nu ne referim doar la frumusețea violenței, nu mai este valabilă afirmația aceluiași Semion: „Niciodată nu se știe cine pe cine seduce”. În cazul relației cititor-scriitor, întotdeauna seducătorul scrie...

În articolul aceluiași Geo Vasile întâlneam o listă cu anumite „erori” pe care eu le-aș considera mai degrabă „basarabenisme”, forme ale limbii pe care un cunoscător al moldovenilor de dincolo de Prut nu le-ar vedea „greșeli de limba română”. La această din urmă categorie aș semnala doar formula „marea majoritate” pe care o găsim de trei ori și, undeva, „prețuri prohibite” în loc de „prohibitive”... Totuși, un fel de lipsă a intrigii sau, mai degrabă o părăsire rapidă a intrigilor schițate, pot fi reproșate, în ultimă instanță. Solipsistic, se ajunge să se declare: „Real, adevărat e ceea ce răsare și crește și prinde viață în lăuntru tău, izolându-te și mai tare, ferecându-te în lumea ta, făcând-o suficientă sieși.

Restul e fantasmă.

Fantasmă.

Și rătăcire.”

În altă parte se declară animist-panteist că „Totul e suflet” iar referitor la moarte, după moartea bunicului, se spune: „Acum știi că moartea e vie, e necesară, e un noroc pentru cei care posedă arta de a o folosi ca pe un *instrument*.”

Cam acestea ar fi coordonatele acestei cărți. Referitor la arta romanului, la care pare să aspire cu întreaga sa ființă autoarea, personajul alter-ego al Aurei Christi declară: „Romanul, așadar, e totul, totul, totul... e aidoma unui rechîn-înger.” Și à propos de un citat din Brodsky, evident tot din carte, pe care eram aproape să-l uit („Dacă am fi fost mai puțini obraznici,/ nimeni nu ne-ar fi primit./ Să căutăm puterile obscure/ și ceilalți ne vor iubi.”) nu putem spune decât că trebuie și mai multă obrăznicie și putere de a spune adevărul. Aceasta dacă este să ne gândim la Herta Müller... Și poate apropierea nu va fi deloc exagerată peste vreo 15-20 de ani, fiindcă, da, „totul e un joc”, chiar și Nobelul (astăzi am chef să fiu quasiridicol), și zeii sunt peste tot și „existența rămâne a fi, în esențele ei tari, ascunse, înfiorătoare și fantastică” (p.120): mai ales, nu-i așa?, existența scriitorilor. Acum, precum Matei, să căutăm „Distanța”, „Liniștea”... Și curajul de a ne îndepărta atât cât trebuie de maeștri... Necazul cel mare, vorba bunicului Grig, nu poate fi decât „pierderea omului drag inimii tale”...

Da, „Dumnezeu vorbește nestingherit, dă semne discrete că există”, se scrie de mai multe ori această frază... Noi încheiem cu ea: „Dumnezeu vorbește nestingherit, dă semne discrete că există”...

Expresii celebre

Arhipelagul Gulag

Th. Parapiru

Termenul de gulag a apărut prin compunere din abrevierea selectivă a numelui Direcției pentru rețeaua de lagăre și colonii de muncă forțată din Uniunea Sovietică (Glavnoe

Upravlenie Ispravitelno-Trudovâh Lagherei, „lagăre de munci corecționale” înlocuind „lagărele de concentrare”, odată cu amplificarea sistemului, din 1930). Funcționarea teroristă și criminală a acestui sistem concentraționar devine treptat una dintre cele mai sinistre forme de represiune din istoria omenirii. Extrapolarea sensului la întregul teritoriu al URSS (cum procedează Soljenițan în cartea „Arhipelagul Gulag”) lipsește de specific gulagul propriu-zis, ca loc de exterminare sistematică și de exploatare sălbatică. Nicolas Werth consemnează documentar originea acestei realități terifiante: „Pornind de la aceste mici insule din Marea Albă (...) a început să se structureze, la sfârșitul anilor douăzeci, Arhipelagul Gulag.” (Rapoaarte secrete sovietice).

Colectivizarea, industrializarea, eliminarea dușmanilor de clasă, epurările ideologice, proletarizarea țăranilor, foametea contribuie la aprovizionarea cu victime a teritoriului morții, desfășurat în regiuni inospitaliere și în condiții de lipsuri înspăimântătoare. Etapele se succed rapid: de la câteva zeci de mii de deținuți, la preluarea puterii de către bolșevici (1918), Gulagul ajunge la sute de mii de internați și apoi, la milioane, când deportările de popoare (coreeni, germani, calmuci, ceceni-inguși, turci, greci, armeni...), în Siberia, în Kazahstan, în Uzbekistan, în Kirghizia, și de țărani avuți (culaci) intră în procedură de urgență sub pretextul luptei de clasă. Obiectivele economice agravează condițiile de supraviețuire, bolile fac ravagii, iar GPU (fosta temută CEKA) și NKVD (Comisariatul poporului pentru Afacerile Interne) desăvârșesc teroarea. În Gulag, moartea este un fapt banal, iar supraviețuirea - o formă de eroism cotidian. Războiul mondial impune o dinamică

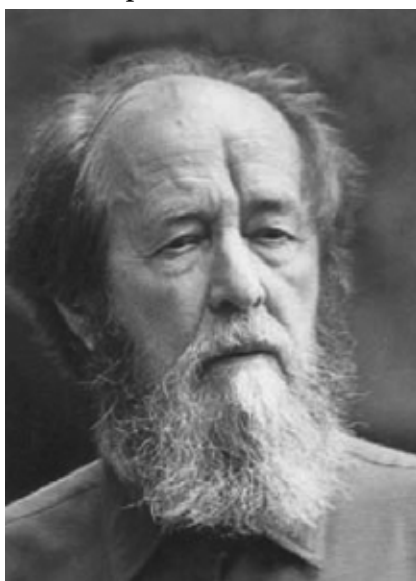
nouă. Din perimetrul morții sunt recrutați soldați și deținuți pentru munci foarte grele (construcții de șosele, căi ferate, aerodromuri, defrișări, în minerit și în industria metalurgică). După conflict (1946), represiunea revine în forță. Gulagul se umple din nou cu prizonieri de război, cu deportați, cu persoane acuzate de colaborare cu fasciștii, sau de activitate antisovietică. Muncile umilitoare și epuizante, mortale, sunt determinante pentru construirea de orașe noi, pentru săparea de canale, pentru construcția de căi ferate, de combinate, de exploatare miniere, de drumuri etc.

În spațiul de Infern al Gulagulului, chiar dacă paza și delatațiunea acționează diabolic, rezistența înregistrează evadări, greve ale foamei, revolte încheiate tragic. După moartea lui Stalin (5 martie 1953), lichidarea Gulagulului se produce în anii de „dezgheț” care au urmat, păstrând o atribuție distinctă: „El avea o funcție esențial penitenciară, dublată de un rol politic represiv, care nu mai viza masa populației, ci o pătură restrânsă de dizidenți și de suspecți de naționalism.” (Jean Jacques Marie, Gulagul).

În 1973, apare, la Paris, cartea „Arhipelagul Gulag” a lui Alexandr Soljenițan și lumea se cutremură de copleșitoarea mărturie a scriitorului disident: „El a demonstrat că, împotriva tezei hrușcioviste potrivit căreia represiunea stalinistă era o abatere de la viziunea leninistă a socialismului, în realitate, încă de la începuturile sale, așadar încă din timpul lui Lenin, regimul sovietic a avut o natură represivă și că originile Gulagulului urcau în faza de început a puterii sovietice.”

(Florin Constantiniu, Postfață la „Gulagul” de J. J. Marie). Deși unele cifre ale numărului de victime ale Gulagulului sunt controversate în estimările unor analize, ele rămân halucinante, de ordinul zecilor de milioane.

„Arhipelagul Gulag” este nume metaforic în definirea unui spațiu al recluziunii, al suferinței copleșitoare, al terorii permanente și al exterminării sistematice, în care drepturile omului sunt noțiuni inexistente.

Al. Soljenițan

Cronică de carte

Violeta Ionescu: Sărbătorile Antichității

Galați, Editura AXIS LIBRI, 2009

VIRTUȚILE PĂCII

Ivan Ivlampie

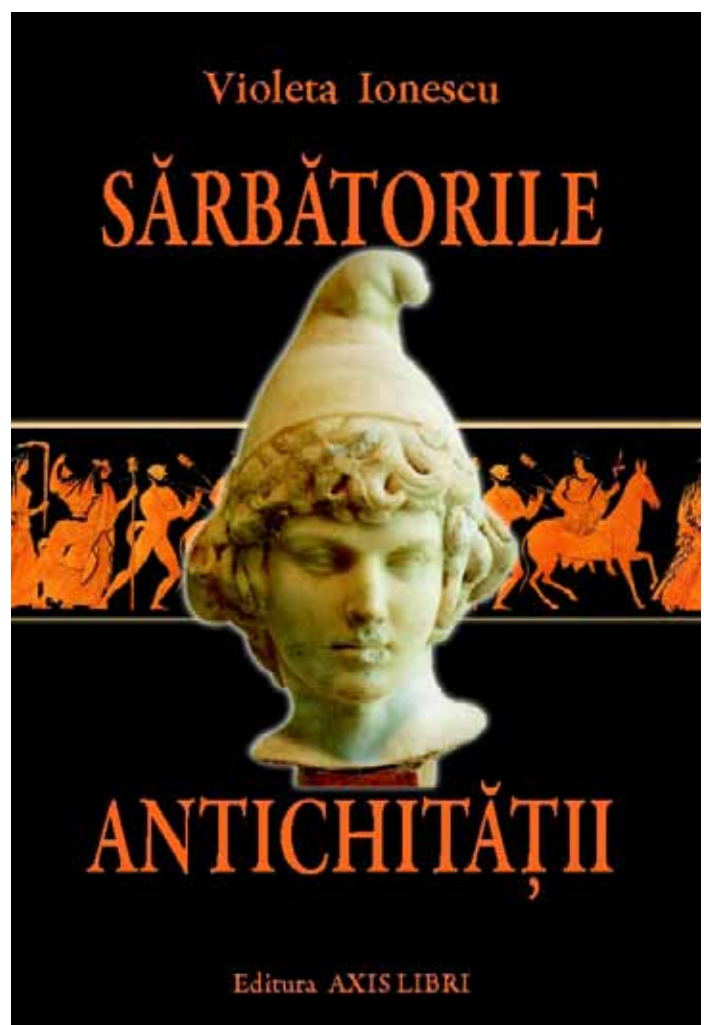
„Dacă nu ar fi, nu s-ar povesti“ - iată, în aparență, o expresie de basm, dar de o filosofie înaltă, deoarece ea traduce relația care există între ceea ce s-a întâmplat și ceea ce s-a scris în Istorie. Istorie ca memorie a umanității, pe multiplele sale paliere. Însă, regăsirea omului cu memoria sa este o altă istorie. Putem da aici ca modele ale unor momente de astfel de regăsiri gestul generos al unui tiran de a transpune în scris Iliada și Odiseea, munca editorilor de a perpetua operele vrednice în formarea caracterelor și demne de transmis posterității, migala restauratorilor în re-facerea unui univers din așchiile sale, care au avut tăria rezistenței în timp.

Cartea Violetei Ionescu aparține acestui din urmă registru al istoriei. Cea mai accesibilă formă de regăsire cu memoria noastră a fost prin evocarea catastrofelor, a conflictelor politice, pe valul cărora se înălțau personalități biruitoare și tragice. Acest gen de drame a lăsat cele mai adânci urme în conștiința umanității, fiind înregistrate în Cronici sau în cărți veritabile de istorie. Violeta Ionescu vine cu un alt model de regăsire a noastră cu trecutul, cel ce aparține intervalului dintre două catastrofe istorice, perioadei de răgaz, de viețuire pașnică.

Dacă umanitatea, în orice fază a contemporaneității, cunoaște mai bine evenimentele războinice, nu este nicidecum de mirare. Această „mai bună cunoaștere“ este un semn nu tocmai onorant pentru ea și aceasta deoarece în spatele cunoașterii se ascunde o uitare a virtuților păcii. Esența acestor virtuți se poate rezuma la cuvântul sărbătoare.

Sărbătorile Antichității. Sanctuare. Oracole. Preziceri celebre - iată o **carte mai**

neobișnuită de Istorie. Titlul ei sugerează că vom zăbovi în intervalul cronologic dintre părăsirea primitivității și integrarea în ciudatul Ev Mediu. Este doar o aparență, deoarece autoarea se raportează europocentrist și din perspectiva biruinței valorilor europene asupra lumii contemporane, reconstituind de pe o astfel de platformă „antichitatea”. Vom înțelege, așadar, de ce în miezul antichității se află lumea romană: o adevărată curea de transmisie a experienței culturale mediteraneene spre lumea globalizată de astăzi. Cartea, în miza ei finală, reușește să ne ofere o imagine a rădăcinilor noastre adânci în construirea sentimentului de bucurie a vieții, în ordonarea și călăuzirea sănătoasă a vieții, în formarea demnității și a sensului vieții.

Oamenii antichității nu erau, în câmpul și structura conștiinței lor, prea diferiți de noi, cei de astăzi. Țineau la lustrație, cum ținem noi azi la CV sau la cazier, își sacrificau bunurile de preț așa cum și noi aducem astăzi ofrande mai-marilor noștri, se jucau atât de serios încât noi le-am preluat jocurile fără a le mai îmbălsăma în modesta ramură de măslin, aveau sacerdoțiul bine consacrat, așa cum și noi ne divinizăm VIP-urile, citeau în semnele celeștilor, cum ascultăm noi la radio horoscopul, în fine, aveau sanctuarele lor mărețe așa cum sunt băncile și bursele noastre financiare, studiourile de produs iluzii virtuale, hypermarketurile de oferte senzaționale.

Oamenii sunt aceiași, diferențele sunt de progres tehnologic. Încercând să citești prin această grilă diferențele de ordin cultural observi, ceea ce autoarea ne prezintă remarcabil, reacții felurite ale etniilor și epocilor istorice la provocări asemănătoare. Așa se explică de ce atenția ei se oprește, în spațiul civilizației antice mediteraneene, asupra culturii romane, etrusce, grecești, celtice, geto-dacice, iudaice, egiptene, asiro-babiloniene și, în sinteza finală, asupra culturii creștine.

Ca semn al progresului nostru tehnologic trebuie să remarcăm în secțiunea **Preziceri celebre** a acestei cărți înapoierea noastră spirituală. Ceea ce aduce Violeta Ionescu la suprafață din sensibilitatea intuitivă a anticilor atenți la destinul lor nu credem că mai are corespondent în realitatea contemporană. Stăpâniți de tehnică, noi am ucis magia lumii. Organizându-ne rațional, am pierdut farmecul riscului. Implicit, am devenit mai puțin, ori deloc, superstițioși.

Partea substanțială a acestei cărți poate fi considerată drept o fenomenologie a sărbătorii, al cărui reper îl constituie calendarul. *Calendarium*, derivat din *calendae*, ca prima zi a lunii în care preoții chemau poporul să-1 anunțe cu privire la sărbătorile ce-1 așteaptă în luna respectivă, apare ca o așezare socială într-o ordine pașnică, susceptibilă să asigure prosperitate și veselie, recunoștință (pietate) și întreprindere temerară. Constituirea calendarului în măsura în care pe baza observației reușești să te măsoari cu aștrii a însemnat o operă măreață pe linia nașterii unei civilizații durabile. Astfel, popoarele au rămas în istorie nu numai prin faptele lor războinice, cât mai ales prin capacitatea lor de a se proiecta în viitor, prin buna gestionare a timpului sacru și profan.

Sensul calendarului îl reprezintă sărbătorile,

Violeta Ionescu

zilele faste și nefaste, evocările faptelor și evenimentelor ieșite din comun. Violeta Ionescu ne oferă un tablou al calendarului sărbătorilor sacre consacrat de civilizațiile antice, pe fiecare lună în parte. Apoi, cu migală și măiestrie reconstituie în fața noastră originea, semnificația, simbolurile, manifestările acestor sărbători. Obişnuiți cu calendarul laic din zilele noastre, cel afişat pe peretele din fața biroului sau aflat pe masa lui, cel din agenda noastră de lucru, citind paginile acestei cărți ne dăm seama de secătuirea vieții noastre sufletești, de mecanizarea ei dictată de un orologiu structurat pe secunde, minute, ceasuri și... atâta tot.

Să citești această carte ai nevoie de timp liber, de vremuri de pace, căci despre aceste vremuri de pace se scrie în ea. Mulți dintre noi o putem savura cu nostalgia calendarelor de dinainte de revoluția din 1989, calendare ce își aveau tradiția lor în perioada interbelică și cu mult înainte, mergând până la scrierea lui Hesiod *Munci și zile*. Dacă ai timp liber pentru o carte ca aceasta, vei reuși să te smulgi din mecanica muncii tehnologizate a zilelor noastre, vei intra, prin calendarul atâtor popoare mai vechi și mai noi, în inestimabila dăruire spirituală căreia i s-a consacrat omul de-a lungul timpului.

POEZIE**Andrei
Parapiru*****Pâlpâire-n foc de stele***

Al Lui e Gândul Ce mă poartă,
A Lui sunt Dorul și Durerea,
A Lui e aria-mi de soartă,
A Lui sunt moartea și-nvierea.

Redat mi-e rândul ce întoarnă
Aleanul scufundării mele,
Un cor ce cântă blânda artă
A pâlpâirii-n foc de stele.

Arzând în splendori de petale

Și-adâncă privirea în verde
Prespațiul întins milenar,
Mi-e codrul verzind care pierde
Prin umbre poteci ce dispar.

Frumos îndesind, neatingeri
Se țes pentru om nepătruns,
În ochiuri de farmec - prelingeri,
Lumini jucăușe-n-ascuns.

Ca mușchiul de trunchi mă lipesc
Străvechii păduri mișcătoare,
Sunt lutul de vas omenesc
Olarului freamăt de Floare.

Fluidul cel verde se-ndeașă
Să-și strângă stropirile sale,
Pe când se preschimbă-n mireasă,
Arzând în splendori de petale.

Runele însevirii

În frunzișuri-adormișuri
Stau cunună ocolișuri,
Iar în râul plin de stele
Luna se cufundă-n ele.

Cercuri stelele se-nnuntă,
Aripi razele-și frământă,
Piscul norilor răsare
Străbătut în depărtare.

Forfotișuri de pădure
Curg prin tufele de mure,
Vântul murmură-n părere
Timpul scurs demult în ere.

Brazii se întind în sus
Pe un drum mereu apus,
Se înfoarfecă spre stele
Pe sub cetini grele, grele.

Sunetul pădurii crește,
Entul meu îl înfrunzește,
Limba ei învăț în rune
Care-mi curg să mă adune.

Printre notele din astre,
Sclipuind lumini albastre,
Mă întorc să pier mai mic,
Nelegat de vreun nimic.

S-aud frunza cum mă cade,
Suflu în frunziș de-arcade,
S-aud foaia înverzind,
Lumea nouă înnoind.

Îmi urmez apa pe vad,
Pe al undelor răsad,
Și mă pierd așa mereu,
Desfăcut de Dumnezeu:

Peste lumea ce-o trăiesc
Pe a lui s-o-nmuguresc,
Peste lumea ce nu sunt
Floare, fruct, sămânță, Cânt.

POEZIE

**Marius
Gramă**

DE NEPOVESTIT

1.
iartă-mă, Doamne
nu am toate cuvintele la mine
nu am toate desfătările și mângâierile întinse ca o
unsoare pe spate
picioarele îmi rămân ba în urmă
ba vor să plece amândouă deodată ca repezitele
am uitat într-unul din buzunarele pământului
și primul
și ultimul cuvânt pe care mi l-ai spus

2.
enigmele se nășteau întotdeauna pe stradă
fie printre roțile zgomotoase ale cărucioarelor
pentru copii
sau printre flecuri
fie în zborul de kamikaze al ziarelor sfâșiate
ea era studentă și locuia la etajul trei
acolo unde nu puteai să urci un pian
să tragi pe dreapta un motodeltaplan
sau să pui de-o sinucidere sigură

am urcat la trei o dată de două ori de o sută
și într-o zi
când călcăiele îmi cereau o altfel de legatură cu
fluierile picioarelor
iar pieptul îmi dădea o respirație în plus
i-am zis <auzi? Cât crezi că o să mai urc eu până la
trei?>

3.
ea era veselă ca o floare care nu-și știe ofilirea
nici nu stătea să mă asculte prea mult
era mulțumită să-mi dezbrace ochii de privire
și nasul de miros și mâinile de atingeri
și urechile de auz
în rest eram liber să trăncănesc vrute și nevrute
ea mă lăsa să alerg în jurul ei
și-mi spunea <tu esti haina mea cea mai de preț
te iubesc mai mult decât pe mine însămi>
cred și eu
cu mine nu o apucase niciodată dimineața prin oraș
și nu călcase vreo umbră uitată la colț de stradă
eram perfect ca o pagină albă
care și-a găsit scrierea

4.
în altă zi ea se urcase până la etajul patru
era prima dată când o vedeam nu mai avusese
curajul
și de acolo cânta precum un telefon mobil
i se umfla pieptul cu muzică
și își spărgea cântecul precum o pungă umflată cu
portative
cânta despre iubirea noastră
despre picioarele dezpielițate ale fluturilor
și despre reforma din agricultură
răsuna în tot orașul în toate orașele
și eu eram mândru că o ținusem de mână de câteva
ori
și poate își luase și de la mine ceva talent

acolo la etajul patru
mi-a cerut mai târziu să o duc să nască

5.
studenta mea îmi trezește un sentiment de revoltă
nu vrea să înțeleagă că și eu am un rost pentru mine
cum fiecare silabă își are rostul în cuvânt
cum fiecare anotimp își are locul în an
cum ea însăși își are sensul în camera ei de cămin
în botinele roșii cu toc decent
sau în șuvițele care-i brăzdează obraji

neastâmpărata îmi cere să-mi eliberez rostul
sau să îmi adorm câinii rațiunii
îmi împletește în cozi orice gând mai îndrăzneț
îmi înțeapă fiecare răsuflare cu un ac
și-o înfige îngrijit în insectar
vrea să știe că nu mă mai tem de zilele încețoșate
că pot să beau fără să mă uit la gradele de pe sticlă

ca și cum m-aș lăsa la voia întâmplării
într-un tramvai în care ne aflăm doar noi doi
și un vatman bisexual

6.
iubita mea are uneori gust de vin
nu că m-ar îmbăta că nu mă prea omor după alcool
dar îmi lasă pe limbă înțepături de struguri bătrâni
puțin acriți
îi spun <tu ai gust de vin, iubita mea>
<să nu mă lași să mă-nvechesc>, îmi răspunde
îi storc din buze fiecare boabă aromată
îi împletesc ciorchini în chip de sutien

deseori plimbările noastre prin oraș
aduc mai mult cu prașitul pe podgorie

10.
Dragostea
zboară deasupra mea ca un înger hotărât să mă
păzească

PROZĂ

„Vasile Roaită” de la autobază

Dan Plăeșu

Cică, fuseseră aduse în oraș mai multe sculpturi, achiziționate de Consiliul Culturii, de la artiști din țară. Scopul aducerii lor în urbe era decorarea unor spații libere ale acesteia, lucrările fiind doar de exterior. Orașul avea cartiere noi, era apreciat prin numărul mare de locuințe făcute pentru muncitorii combinatului și nu numai, de unde și înțelegerea faptului că noua ambianță urbanistică trebuia musai asortată artistic, măcar prin plasarea în zone inspirate a acestor lucrări monumentale. Numai că sculpturile – cele mai multe dintre ele – aveau nevoie de postamente pentru a putea fi așezate în locurile desemnate. Or, până la stabilirea amplasamentelor și turnarea soclurilor, operele de artă au fost depozitate „temporar” într-un loc mai ferit, la un colț de seră, aparținând unei întreprinderi comunale. Și, cum pregătirile pentru așezarea sculpturilor trenau, s-a întâmplat ca o altă operație, de modernizare a Grădinii Publice, să impună evacuarea serei unde fuseseră depozitate provizoriu lucrările plastice.

În acest punct se cam rupe filmul. Marele parc al orașului și-a schimbat fața, edilii au căzut în admirația noului său look, diriguitorii culturii s-au luat cu altele, nimeni de sus nu i-a mai întrebat de soarta sculpturilor, iar ele au fost date uitării. Ca aceasta să fie deplină, s-a schimbat și primul-secretar, apoi celui abia venit i-a luat altul locul. La fel s-a întâmplat și cu șefii spirituali ai orașului. Nu trebuie găsit neapărat un vinovat, deoarece – vorba cuiva – chiar și uitarea e scrisă-n legile omenești.

Sigur este că peste un timp, undeva, în mijlocul unei autobaze, putea fi admirată o maternitate – adică, o sculptură gen „mama cu pruncul”, având caracter laic evident. Mai mult, lucrarea era și funcțională, adică, șoferii locului montaseră prin puțulica puștiului o țevă cu apă, transformând opera artistică în cișmea. Evident, muncitorii treceau foarte des pe acolo din motive lesne de înțeles, oamenii fiind nevoiți – din cauza serviciului – să se spele pe mâini de câteva ori pe zi. Ori, poate, chiar le plăcea arta aplicată. O autobază vecină avea la intrare un „Vasile Roaită” impunător; sau poate o rudă de-a lui, oricum un ins cu origine muncitorească, tonic în accepția autorului, util în mintea celor care-l pusese acolo. Posibil că tipul revoltat plasat la intrare o fi contribuit la ceva, prezența lui se lega eventual de mersul activității din incinta pe care o „păzea”; este de presupus aceasta, deoarece rezista în post și nimeni nu se gândea să-l... concedieze. Deși, neamul lui de la Grivița anilor '30 îndemnase – după unele surse – la grevă.

Aceste apariții artistice sau pe aproape, în locuri nepotrivite pentru ele, au readus în memoria unora sculpturile trimise orașului cu mai bine de un deceniu (pe atunci) în urmă. Informații luate din om în om trimiteau către un loc din spatele autobazei, loc în care se zicea că

ar fi fost transportate lucrările, atunci când se decisese evacuarea serei, unde poposiseră ele întâi și întâi. Din „întâmplare” memoria unor inși responsabili nu voia să funcționeze, iar de vreo anchetă n-avea nimeni chef. Pentru efectuarea de investigații (și săpături!) în acel perimetru unde se presupunea că sunt îngropate sculpturile era nevoie de un ordin dat de către cineva interesat în aflarea adevărului. Și dacă ele nu erau acolo? Sau, dimpotrivă, dacă erau găsite la locul bănuț? Ce se putea întâmpla? Cei responsabili eventual de comiterea acestui gest de impietate asupra artei trăiau încă, tot în funcții, ca atare nimeni de la vârf nu avea vreun interes să stârnească scandal. Nici măcar presa vremii (locală sau centrală), deși câteva ziare fuseseră înștiințate. Și Consiliul Culturii tăcea – neștiind probabil nimic despre soarta acelor sculpturi trimise cândva orașului. Cât despre autorii lucrărilor, ei își primiseră banii când operele le fuseseră achiziționate, iar altceva probabil nu-i mai interesa. Mai mult, pentru ca totul să fie îngropat definitiv – la propriu! – se zice că deasupra locului unde ar fi fost depozitate lucrările s-a turnat beton pentru amenajarea unei noi stații de alimentare cu carburanți. Acolo, sub fundația acesteia, poate chiar amestecate cu betonul temeliei, mai zac poate și acum misterioasele sculpturi.

Cred că un eventual lamento vizavi de cazul evocat mai sus chiar nu-și are locul, de vreme ce nu există certitudini legate de valoarea artistică a respectivelor opere. Poate că Dumnezeuul plasticienilor a decis că e mai bine să se întâmple așa, decât să se fi umplut orașul de cine știe ce monstruoziități? Totuși...

Drama Exemplului Pozitiv

L-am scris cu inițială majusculă, pentru că este vorba despre un personaj care a însoțit destinele multor gazetari în cealaltă vreme – bănuți care. Un personaj de coșmar. Pentru că nu era puțin lucru ca, mai în fiecare zi, să te faci luntre și punte pentru a găsi ceva pozitiv de dat la ziar. Săracii secretari de partid din fabrici și uzine – un fel de purtători de cuvânt ai timpului – îngălbeneau când vedeau intrând pe ușă vreun ziarist. Știau că nu vor scăpa de el până nu-i vor oferi ceva pozitiv. Uneori găseau, alteori nu. Iar atunci gazetarul insista până când primea ce dorea, vreun nene de la atelierul cutare care făcuse vreo chestie, din care să reiasă ceva... învățăminte. Era taman pe dos decât astăzi, când nu mai poți trăi de câte rele află că sunt în jur. Evident, supralicitarea Exemplului Pozitiv nu făcea lumea aceea mai bună, nici nu contribuia la îmbunătățirea existenței noastre. Poate eroul sau eroii acelor însemnări și rudele lor mai apropiate să fi alergat după ziarele cu pricina...

Am făcut această introducere mai acidă – nu-i frumos să râzi de propria viață, iar anii acelei vremi fac parte din existența unora dintre noi – pentru a ajunge la un Exemplu Pozitiv care mi-a dat peste cap toată teoria. Când am intrat în biroul secretarului de partid, n-am apucat să deschid bine gura, că omul mi-a și arătat o telegramă caldă primită de la conducerea unui minister, prin care șantierul naval era felicitat pentru finalul fericit al unei întâmplări

unice: salvarea de la pieire (naufragiu, distrugere) a platformei de foraj marin nr. 2, „Orizont”. Am citit hârtia, am simțit că este vorba de un subiect de subiect, cum am zice astăzi, și am cerut amănunte. Le-am primit chiar de la unul dintre inginerii navalști, care reușiseră să evite o catastrofă. Îl văd și acum: un tip comun, matur, pleșuv, cam scârbit de viață. Nu avea nimic eroic în el, nici nu dorea să fie implicat în povestea aceea mai mult decât fusese prin natura sarcinilor de serviciu.

Iată însă ce se întâmplase atunci, parcă spre finele anilor '70. După ce platforma „Orizont” fusese tractată de la Galați la Constanța (colosul de vreo 5000 de tone nu avea propulsie proprie, trebuia musai să fie deplasat cu ajutorul remorcherelor), mai rămânea de efectuat doar ultima operație: amplasarea în mare, pe punctul de locație. Pe platformă se afla echipajul ei și câțiva oameni ai șantierului, specialiști care, la fiecare ieșire pentru probe în larg, însoțeau navele; cu atât mai mult trebuiau să fie prezenți cu acea ocazie, când nu era vorba de un vas, ci de o mică insulă destinată prospecției și exploatarei țiteiului marin. Insula asta avea turlă de foraj, tot ceea ce era necesar pentru funcționarea ei și pentru viața echipajului care se schimba la un anumit interval. Inclusiv heliport. Platforma lucra deasupra apei, sprijinindu-se pe patru piloni telescopici de circa 150 de metri fiecare, astfel încât furtunile n-o puteau nicidecum afecta. Ar mai fi de zis că oțelul din care era construită, îndeosebi cel destinat „picioarelor” avea licență americană, fiind obținut – cu destulă greutate – la combinat. Instalația în ansamblul ei era, în bună parte, sub patent străin, iar pentru construcția ei s-a muncit mult și din greu.

Așadar, în acea duminică dimineață, platforma se afla la Constanța și urma să plece, pe mare, remorcată, către punctul de locație. Vremea se anunța bună – asta era o condiție esențială – iar cele trei remorchere se aflau pregătite pentru misiunea dificilă. Până către prânz, cursa a mers ca la carte. Însă după-amiază marea s-a montat, anunțând furtuna. De așa ceva nu era deloc nevoie; dimpotrivă, vremea rea putea compromite total drumul „insulei de oțel” până la punctul destinat amplasării. Dacă o navă se poate lupta prin manevrele proprii cu furtuna, platforma aflată în cursă pe mare, încă neașezată pe piloni, la punctul de lucru, nu avea cum se apăra. Fără propulsie proprie, era, pur și simplu, condamnată. S-a luat decizia întoarcerii acesteia către țarm, dar operația nu s-a putut face din cauza furtunii care continua să crească în intensitate, valurile ajungând la zece metri. Colosul de 5000 de tone era urcat pe val și coborât cu valul, fără ca remorcherele să-i mai poată stăpâni mersul. Pe rând, parâmele remorcherelor au cedat, platforma rămânând singură în voia furtunii. Evident, țarmul fusese anunțat în legătură cu noua situație. Se apropia seara când s-a luat hotărârea de a se trimite o navă de mare tonaj – care putea înfrunta furtuna – pentru a remorca platforma și a-i stăpâni astfel mersul. Vasul maritim a ajuns în apropierea „insulei”, a aruncat bandula de care era prinsă parâma, cei de pe platformă au prins legătura salvatoare, dar la prima mișcare cu valul a colosului parâma de oțel s-a rupt ca o biată ață. „Și era cât mâna mea de groasă”, a încercat să-mi argumenteze inginerul. Noua decizie care s-a luat a fost de evacuare a oamenilor de pe platformă, la post rămânând doar comandantul și câțiva lucrători de la instalații, alături de specialiștii șantierului. Se intrase serios în noapte, iar cei de la țarm anunțaseră la București evenimentul, situația îndreptându-se în ritm accelerat către catastrofă. Furtuna

mâna platforma spre mal. Imensul bolovan de oțel părea că nu mai are nici o șansă de a se salva. Odată lovită de țarm, platforma urma să fie pur și simplu distrusă.

Cel care mi-a povestit dramatica întâmplare n-a putut să-mi precizeze cui i-a venit mai întâi ideea de a se încerca o manevră ieșită din comun, prin care să se poată opri naufragiul. Iar ideea consta în coborârea pilonilor care, sprijinindu-se pe fundul mării, să poată ridica platforma deasupra valurilor. Însă operația asta se face în mod normal pe mare calmă, nicidecum pe furtună. Cei care au decis soluția au riscat evident. Iar inginerul care refuza să aibă statut de erou răspundea chiar de partea de hidraulică, „picioarele” colosului fiind acționate astfel. Au început să le coboare, nevoind să ia în calcul și riscul de a se rupe vreun pilon din cauza lovirii de fundul apei. Reculul provocat de contactul cu solul marin crea emoții mari la fiecare coborâre a platformei cu valul. Oricând această cădere putea fi ultima... Dar Dumnezeu sau Neptun a dorit ca insula de oțel să reziste. Către dimineață lucrurile erau sub control, adică platforma reușise să se ridice pe propriile picioare deasupra furtunii. Înfruntând-o. Iar asta dovedea, dincolo de oricare alt certificat, calitatea lucrării.

Am reprodus întâmplarea foarte pe scurt, încercând să nu cad în patetic. Evident, nimeni de la țarm (și nici de la București) nu se aștepta ca platforma să se poată salva singură. Cu atât mai mare a fost bucuria tuturor, inclusiv a ministerului care s-a grăbit să trimită șantierului telegrama de felicitare. Apoi a venit rândul gazetarilor. Ei trebuiau să spună poporului, lumii că un produs complex și deosebit, pe deasupra și foarte scump, creat la șantierul din Galați, a rezistat foarte bine la o încercare excepțională. Ce alt Exemplu Pozitiv mai puteam primi decât ceea ce se întâmplase cu platforma „Orizont”? Poate credeți că s-a tras vreo ediție specială pe chestia asta? Nu s-a tras. O știre a Agerpres parcă s-a difuzat. Plus mici relatări pe ici, pe colo. Ziarul nr. 1 al partidului s-a ținut însă tare. Da, povestea era frumoasă, pilduitoare, dar mai bine ar fi fost să nu se fi întâmplat – cam așa a fost răspunsul oficiosului C.C., după ce probabil fusese consultat „sponsorul” politic... („Nu de catastrofe evitate pe ultima sută de metri are nevoie presa!”) Pur și simplu, toată drama trăită de acei oameni, care și-au riscat viața, timp de o zi, o noapte și încă o zi, nu trebuia să fi existat pentru restul planetei. De acord, dar ea s-a întâmplat, iar modul cum au lucrat meșterii șantierului (și nu numai ei) a făcut ca platforma să scape practic nevătămată. Nu știu dacă specialistul în hidraulică, aflat acolo, în vreme de furtună, încercând și reușind să-i ofere platformei șansa de a proba că a fost bine construită, s-a supărat pentru că nu și-a văzut numele în ziarul cel mare și tare. Poate că nu. Dar gazetarul care a avut în mână un Exemplu Pozitiv – cu inițială majusculă – refuzat de la apariție, sigur n-a înțeles cum e (cum era...) uneori cu viața și cu presa asta.

(Din cartea „*Umbrele orașului – viața în infraroșu*”, fișe de roman)

* Faptele din textele de față nu au nicio legătură cu realitatea; doar cu fantezia autorului. Orice potriveală este, așadar, pur și simplu întâmplătoare.

MIRCEA NEDELCIU. Monografie

Teză de doctorat (Rezumat)

Onorica Tofan

Deși *Mircea Nedelciu* este „liderul incontestabil” al optzeciștilor și despre el s-a scris destul de mult din momentul debutului și până în prezent – au trecut 30 de ani –, totuși nu există o monografie despre acest autor care ar fi meritat-o pe deplin. E drept că Al. Th. Ionescu a publicat o micromonografie la Editura Aula, Brașov, iar prietenul său, Gheorghe Crăciun, le-a dedicat lui și lui Radu Petrescu *Doi într-o carte (fără a-l mai socoti și pe autorul ei)*, dar scriitorul ar fi meritat mult mai mult. A reușit să se impună fără ostentație și fără compromisuri în peisajul noii literaturi din ultimele două decade ale secolului trecut.

Concepută pe trei coordonate – omul, scriitorul și publicistul Mircea Nedelciu – lucrarea de față a reprezentat o posibilitate de a elucidă, pe cât posibil, biografia, opera și publicistica „liderului” generației optzeciste.

Destinul lui Mircea Nedelciu stă sub semnul propriilor premoniții, al coincidențelor, al presiunii și al înălțărilor. Cu toate acestea, el nu este un om al angoaselor, ba dimpotrivă, jovialitatea, generozitatea, râsul homeric fac din el un tip veșnic pus pe glume, cu zâmbetul pe buze, gata să lanseze o torpilă ironică, dar binevoitoare, care și-a pus existența sub semnul *cultului prieteniei*. Și-a asumat conștient rolul de scriitor, experimentând formule noi cărora le-a dat concretețe în opera sa, în care transpar o serie de elemente biografice, de la portretul tinerilor, la istoria familiei sale și a oamenilor din satul natal, de la anii de studenție, la activitatea de ghid ONT.

Ludicul este, alături de parodic, intertextualitate, limbaj, autoreferențialitate, una din „forțele auctoriale convocate în operațiunea de

dedublare a cititorului”, devenit „un nou personaj principal”, în viziunea lui Mircea Nedelciu.

Folosindu-se de procedee intertextuale, Mircea Nedelciu reușește un dialog cu balada populară, căreia îi redă ritmul versului și savoarea discursului epic, producând o nouă „resurrecție a baladei” prin deliricizare. Eludând principiul omniscienței naratoriale, radiografiind cotidianul, stabilind relații semnificative cu spațiul, parodiind balada, prin construcția de personaje după modelul acestora, Mircea Nedelciu îi conferă valențe realiste și transformă voinicii în antieroi coborâți din mit, trecuți printr-un ritual și aduși într-o contemporaneitate gata să-i primească, dar numai dacă se adaptează regulilor și coordonatelor ei. Totuși, baladescul e o formulă care ține de apetența pentru ludic a scriitorului, deci am considerat că nu s-ar putea vorbi despre tehnicile narrative nedelciene, fără a ține seamă de acest aspect.

Nedelciu s-a remarcat prin extraordinara abilitate de a jongla cu planurile narrative, care presupune schimbarea persoanei gramaticale. Elementele specifice prozei optzeciste, cu irizări textualiste și postmoderniste, se regăsesc în toate volumele sale de proză ce se pot rezuma ca tehnici epice în: mizele mici la nivelul acțiunii, deoarece se focalizează aspectele banale, terne, insignifiante ale vieții cotidiene, elementele construcției textului se află mereu la vedere, jocurile

narrative, autorul fictiv, naratorul, personajul se confesează, salturile pe axa temporală, dese schimbări de perspectivă și promovarea succesivă a celor trei persoane gramaticale la statutul de narator principal, intervențiile metatextuale ale vocii narrative, comentariile critice la adresa textului care tocmai se scrie. Am abordat ludicul ca tehnică a așteptării frustrate în romanele *Zmeura de câmpie* sau în așteptarea frustrată a memoriei istorice și intertextuale, *Tratament fabulatoriu* sau utopia așteptării, *Zodia scafandruului*, presiune și așteptare frustrată.

Cultură - Cultură - Cultură - Cultură - Cultură

Prin titluri, Mircea Nedelciu a creat formule inimitabile, deconcertante, frizând maxima ambiguitate și minima înțelegere. Ele nu rezumă un conținut, ci mai degrabă, procedează și atitudinea față de textul scris, dincolo de formele parodice ale intertextualității. El amestecă principiul imitării titlurilor, *Aventuri...*, *Femeia în roșu*, *Povestea poveștilor gen. '80* trimitând la o „realitate intraliterară anterioară”, cu activarea mecanismelor asociative paradoxale: *Tratament fabulatoriu*, *Zmeura de câmpie*, *Zodia scafandruului*, *Efectul de ecou controlat*, *Amendament la instinctul proprietății*, *Și ieri va fi o zi*, ceea ce afirmă o „redublare” și „dedublare” a textului, fiind „nu atât corect(e), cât șocant(e), nu atât exact(e), cât sugestiv(e)”. După cum s-a observat, titlurile duc de fiecare dată pe tărâmul narativității, a modului de constituire a textului și a lumii acestuia, dar cititorul conștientizează acest lucru abia la sfârșitul lecturii, când îi descifrează sensul conotativ și îi descoperă semnificațiile.

„Curtea interioară” a literaturii lui Mircea Nedelciu e populată de tipuri umane diverse, din care se detașează „recalcitrantul zelos”, „pălăriile cenușii”, în fond, subsumate condiției dislocării, și de toposuri narative aparent neutre, dar cu o semnificație aparte. Autorul nu mizează pe analiza psihologică a personajelor, ele sunt redată schematic, dar aceasta nu înseamnă că nu au o filosofie de viață, că nu-și pun întrebări sau că nu sunt preocupate de rostul lor în lume și de multitudinea determinărilor exterioare devenite la un moment dat prea apăsătoare. Tipurile umane prezente în proza lui Mircea Nedelciu sunt: dislocații, orfanii, dislocații (in)voluntar în căutarea răspunsurilor, dislocații fericiți, falsificatorii istoriei, dislocații istoriei, vocile anonime, pălăriile cenușii, funcționarii și... funcționarele, șoferii, ghizi ONT, turiștii, *femeia* și ... femeile. Acestea își duc existența în toposuri variate, mai ales prin semnificații: autobuzul, gara, trenurile, târgul, talciocul, piața de vechituri, orașul, satul, câmpia, camera, mansarda, podul, curțile exterioare. Curtea interioară e o metaforă a creației lui Mircea Nedelciu, o reflectare a metisajului cotidian în sufletul uman cufundat în banal și aperspectivism. E o ieșire, dar nu o eliberare, e acel spațiu și înăuntru și afară, nici înăuntru, nici afară care oferă iluzia libertății de gândire, mișcare, dar nu face altceva decât să determine individul. Curtea interioară a amintirii lui Zare Popescu, personajul romanului *Zmeura de câmpie*, are la bază curtea

unei case de la țară. Curtea interioară nu e numai un orfelinat, un ospiciu, un spital sau o închisoare, ea este și universitatea, autobuzul „pălăriilor cenușii”, trenul (de obicei 8006), mansarda insalubră, trecutul care te răscolește sau care te invadează și căruciorul cu roțile.

Un alt aspect al activității lui Mircea Nedelciu este publicistica sa. Nu e vorba de interviurile din revistele de cultură sau de articolele sale teoretice, ci de acelea scrise pentru „Suplimentul literar și artistic al Tineretului liber”, în 1990-1991, „Contrapunct”, *Scrisorile provenșale* constituind, în opinia noastră, punctul de atracție, și „Formula As”, unde radiografiază aspectele societății românești din perioada 1998-1999, ultimul articol scris cu două zile înainte de moartea sa apărând postum.

În articolele lui, se observă că autorul lor se repetă, revenind asupra unor noțiuni și idei pe care le consideră importante, înfățișându-le în lumini diferite, în funcție de context, luând uneori forma confesiunii: deprofesionalizarea ca rădăcină a tuturor problemelor sociale, incapacitatea adevăraților intelectuali de a se constitui într-un puternic partid de opoziție din cauza falșilor intelectuali, legea presei cu victimele ei, demagogia politică, mai ales cea a începuturilor democrației, disperarea ca păcat și iertarea ca soluție, uneori ironică, soarta generației '80, a culturii, a informației, a scriitorului închipuit ca „animal narator”, a cărții care ajunge din ce în ce mai greu la cititor. Discursul jurnalistic al lui Mircea Nedelciu se pliază pe patru mari teme: politicul, generația '80 - și implicit, condiția intelectualului, a culturii și literaturii – specificul realității cotidiene și experiența sa de viață. Subcapitolele vizate în lucrare sunt: Semiotică, Social și sociologie, Puterea și (ne)manipularea maselor, Politica și discursul politic înainte și după 1989, Condiția intelectualului anilor '90, Politici internaționale, Cărți, ziare, reviste, librării și tipografii, Scrisori deschise, Eu, Mircea Nedelciu.

Mircea Nedelciu a privit cu detașare tumultul social, politic și cultural al vremii, a acționat când a fost necesar, fără a îngroșa rândurile profitorilor – despre care crede că ar trebui scoși în afara legii – și-a păstrat nealterate demnitatea, generozitatea și curățenia interioară, devenind, din păcate, de aproape zece ani (12 iulie 1999), istorie.

Mircea Nedelciu e un scriitor notabil și își merită pe deplin renumele de „lider incontestabil al generației optzeci”.

Marius Țuca

Clișee lingvistice în presa sportivă

I. Introducere

Presa sportivă și sportul, în general, au fost întotdeauna tărâmurii bogate în clișee. Pornind de la clișeele lingvistice, vizibile în aproape orice articol de specialitate și în orice comentariu al unui eveniment sportiv, clișeizarea poate fi lărgită la toate aspectele care privesc fenomenul sportiv. Se poate vorbi, așadar, de o clișeizare a imaginilor transmise de televiziuni de la un eveniment sportiv (ex: întotdeauna va fi prezentată imaginea unui suporter vopsit pe față în culorile echipei favorite) sau de o clișeizare a percepțiilor celor care se învârt în jurul fenomenului sportiv (ex: „kenyenii sunt cei mai buni alergători ai curselor lungi”, „echipele de fotbal din Anglia și Germania luptă până în ultimul minut”). Clișeul lingvistic este, astfel, parte a unui întreg ansamblu de clișee care guvernează lumea sportului și, evident, pe cea a mijloacelor mass-media care relatează / transmit informații / evenimente de natură sportivă. Clișeul lingvistic nu poate fi desprins de întregul fenomen al clișeizării sportului, ci trebuie analizat ca parte integrantă a acestuia.

Pornind de la un stil tehnic, rigid, insipid pe alocuri, și până la un stil aglomerat cu metafore clișeizate, textul comentariilor și articolelor jurnalistice sportive trece prin tot felul de registre stilistice specifice unor domenii care cu greu pot fi alăturate sportului. Avem, așadar, analogii cu lumea administrativă, tehnică, militară, cu diverse forme de artă, cu lumea politică sau cu cea erotică. La fel cum termeni specifici sportului intră foarte ușor în bagajul lingvistic al multora dintre domeniile enumerate anterior.

II. Caracteristicile clișeizării textului jurnalistic sportiv

1. Rigiditatea exprimării

În capitolul „Rigiditate și dezinvoltură în limbajul comentariului sportiv” din volumul *Diversitate stilistică în româna actuală*, Rodica Zafiu remarcă faptul că limbajul textului jurnalistic sportiv asimilează acest domeniu unei activități productive. Exprimările rigide își au originea în limba de lemn din textele de până în 1989, însă, după cum vom vedea, încă ocupă un rol important în limbajul cronicilor din ziua de astăzi. „La începutul anilor '90 (...) limbajul sportiv încă suferea de o îngrijorătoare rigiditate. Nu era vorba de rigiditatea firească oricărui stil tehnic, specializat, ci de aceea impusă mai ales de clișee împrumutate din alte domenii; nu pentru a denumi obiecte, acțiuni și relații specifice, ci, de multe ori, pentru a exprima raporturi generale. Majoritatea cuvintelor și a sintagmelor din această categorie continuă să alcătuiască „registru înalt al relatării sau al comentariului sportiv”, susține Rodica Zafiu. De altfel, multe dintre exemplele pe care le folosește în demonstrația sa pot

fi regăsite cu ușurință în presa sportivă contemporană. „Cea mai frapantă este seria termenilor de natură administrativă, dar cu rezonanță activist-organizatorică, care asimilează sportul unei „activități productive” sau de „prestare de servicii”: din ea fac parte, în primul rând, chiar „a presta” și „prestație”: „jocul prestat în teren”, „calitatea fotbalului prestat”, „prestație de excepție”, „frumoasele prestații ale atacantului camerunez”. Acest gen de exprimare încă poate fi găsit în limbajul presei sportive: „steliștii au prestat un joc de calitate”(Gazeta Sporturilor, nr. 5779, 2008, p. 8), „tricolorii au avut o prestație modestă” (TVR1, comentariu la meciul România-Lituania, 6 septembrie 2008). Limbajul „administrativ-comercial”, cum îl numește Rodica Zafiu, se manifestă încă în presa sportivă de astăzi. O multitudine de termeni intrați definitiv în limbajul sportiv denotă o rigiditate specifică. Verbe precum „a beneficia” (echipa beneficiază de serviciile a trei jucători străini), „a furniza” (mijlocușul furnizează pase utile sau oaspeții au furnizat surpriza etapei), „a practica” (echipa a practicat un joc colectiv), „a valorifica” (atacanții trebuie să valorifice cât mai multe din șansele de gol), „a fructifica” (X nu a fructificat niciuna dintre ocaziile avute), „a intensifica” (echipa a intensificat pregătirile în ultima perioadă), „a construi” (jucătorii construiesc un nou atac), „a activa” (jucătorii români activează în campionate puternice), precum și derivatele morfologice ale acestora transformă textul jurnalistic sportiv într-o comunicare insipidă, rigidă, dusă de multe ori în derizoriu. Rodica Zafiu constată că acest limbaj s-a născut din dorința vremurilor de a „racorda” sportul la întreaga mișcare socială comunistă, că aceste clișee au fost atât de puternice încât s-au păstrat și în presa sportivă de după 1989 și încă se mai păstrează. „Articolul sportiv abunda (ca tot discursul public al vremii) în formulări de tipul „a-și aduce contribuția”, „în cadrul”, „pe coordonate noi”, „noua formulă organizatorică”, „în direcția sprijinirii activității fotbalistice” etc. Unele din aceste clișee s-au dovedit foarte rezistente: ceea ce nu atrăgea atenția înainte de 1989 a apărut, după această dată, pe fondul evoluției generale a limbajului presei către forme mai spontane, mai puțin crispate și mai puțin automatizate, ca o formă de imobilism”.

2. Migrația către diversitate

Pe de altă parte, limbajul modern al presei sportive a adus și o serie de înlocuitori pentru aceste exprimări rigide, însă cronicarii nu au apelat neapărat la cuvinte și formulări obișnuite, din limbajul comun, ci au ales metafora ca variantă de schimb. Prin repetiție, unele dintre acestea au devenit, la rândul lor, clișee. Să luăm un exemplu pe care îl folosește Rodica Zafiu: „(...) o ciudată apariție reflexivă a verbului „a întrebuița”, al cărei efect conotativ este obiectualizarea jucătorului: „Unii internaționali români nu s-au întrebuițat prea mult”. Construcția ar putea proveni dintr-o traducere neglijentă, din calchierea parțială (fără complementul care indică ținta) a structurii franceze „s'employer à ...”, cu sensul „a face eforturi”, „a se strădui pentru”. Expresia pe care Rodica Zafiu o remarcă nu a dispărut, dar a fost înlocuită pe alocuri

cu o serie de metafore. Presa sportivă modernă folosește expresii de genul „a băga osul”, „a-și da viața pe teren”, „a băga material”, „a băga cărbuni”, „a mânca jar” etc. Asistăm astfel, la înlocuirea unui clișeu rigid cu o serie de metafore devenite clișee din cauza preluării excesive și folosirii pe scară largă.

3. Metafora devenită clișeu

Limbajul presei sportive produce metafore din analogii cu cele mai neobișnuite domenii. Domenii care, aparent, nu au nicio legătură cu fotbalul.

a. Astfel, nenumărate cuvinte și expresii din limbajul militar și-au găsit loc în cronicile sportive, fie ele rostite sau scrise. Expresii de genul „și-au surprins adversarii”, „atacă pe flancul drept”, „se apără eroic”, „apărarea oaspeților rezistă atacurilor în valuri ale gazdelor”, „defensiva a cedat”, „a pătruns pe axul drept”, „eroii de la Sevilla”, „jucătorii luptă până la epuizare”, „jucătorii s-au mobilizat” forțează comparații cu domeniul militar. Explicația ține de similitudinea desfășurării unui eveniment sportiv (de obicei de echipă) cu unul militar. Figurile de stil merg chiar până într-acolo, încât jucătorii sunt comparați cu soldații, iar antrenorii cu generalii care își conduc „trupele” de pe margine.

b. Și limbajul artistic devine parte importantă a cronicii sportive. Antrenorul devine „dirijor”, jucătorii cei buni sunt numiți „virtuozi ai balonului”, cei slabi „falsează”, în timp ce unele echipe „interpretează o partitură defensivă”. Teatrul, dansul, muzica, în special cea clasică sunt domenii care furnizează constant metafore în textul jurnalistic sportiv. „UTA a promovat din nou pe prima scenă a fotbalului românesc”, „Cele două echipe care s-au calificat în ultimul act al competiției...”, „Mai sunt câteva zile până la debutul actualei stagiuni fotbalistice”, „S-a tras cortina peste o nouă ediție a Ligii întâi”, „Steaua joacă în uvertura etapei” fac referire la diverse momente ale campionatelor de fotbal și sunt întrebuințate pe o scară largă atât în comentariul sportiv, cât și în textul scris. De asemenea, relatarea și analiza unor meciuri sau faze de joc aduc în mod constant metafora artistică în limbajul sportiv: „jucătorul X a fost din nou vioara întâi”, „fotbaliștii s-au mișcat bine sub bagheta antrenorului”, „conducătorul de joc a orchestrat nenumărate atacuri”. Și dacă folosirea unui astfel de mijloc stilistic nu supără, abuzul în schimb naște o prețiozitate ridicolă. Analogiile sunt conservate în clișee, însă de multe ori cronicarii sportivi țin să mai adauge o metaforă la clișeul consacrat. Este vorba despre așa-zisa „metaforă în lanț”, care pornește de la un clișeu, dar este dezvoltată în funcție de cât e de creativ comentatorul sportiv. Din nou, efectul este de prețiozitate ridicolă.

c. De asemenea limbajul tehnic are apariții constante în textele jurnalistice sportive. „Atacanții pistonează pe flancuri”, „X este un atacant de explozie”, „Y a fost și de data aceasta motorul echipei”, „Echipa a rămas fără benzină”, „Jucătorii au nevoie de o scânteie” sunt referiri care provin dintr-un limbaj tehnic bine reprezentat în cronică sportivă.

d. Recent, însă, se remarcă o apetență deosebită a comentatorilor și jurnaliștilor sportivi spre împrumuturi din limbajul erotic. „Jucătorul X e îndrăgostit de minge”, „Atacan-

tul Y e logodit cu norocul”, „Antrenorul Z a divorțat de echipa X”, „Echipa și clubul s-au despărțit pe cale amiabilă” sunt expresii curențe în limbajul sportiv. De asemenea, tendința actuală către comercial a instituțiilor mass-media a adus în cadrul știrilor sportive, indiferent dacă este vorba despre cele scrise sau audio-video, referiri la viața amoroasă a sportivilor. Știrile de aceste gen păstrează un limbaj sportiv, deși referirile sunt „extraprofesionale”. Astfel, urmărind viața extraconjugală a fotbalistului Adrian Mutu, jurnaliștii notează că „Adrian Mutu a marcat în deplasare”, iar când același jucător este păzit strict de actuala soție apare expresia „Consuelo îi face marcaj strâns lui Mutu”. Transferul de termeni se face în ambele sensuri, astfel că registrul erotic împrumută termeni și expresii din registrul sportiv, la fel cum registrul sportiv se îmbogățește cu referiri erotice.

e. Nici limbajul medical nu e ferit de apariții în comentariile sportive, chiar dacă exemplele sunt mult mai

puține: „Antrenorul a operat prima modificare”, „Avem un meci nerecomandat cardiacilor”, „Jucătorii au fost resuscitați la pauză”, „Echipa are nevoie de sânge proaspăt”.

Nici un domeniu extrasportiv nu scapă fără să ofere împrumuturi în limbajul sportiv. Alte limbaje decât cele prezentate până aici sunt însă mult mai puțin reprezentate.

4. Împrumuturile inverse

De-a lungul timpului, limbajul curent a adoptat o serie de termeni și expresii specifice sportului. Astfel, expresii precum „a o da în bară”, „a dribla legea”, „a fenta autoritățile” au intrat de multă vreme în limbajul familiar, preluat de presa modernă. Dar probabil că cele mai multe împrumuturi inverse s-au petrecut în limbajul politic. „Mingea e în terenul premierului”, „ministerele pasează între ele responsabilitatea”, „s-a dat startul la campania electorală”, „liberalii contraatacă în dosarul interceptărilor telefonice” sunt foarte frecvente în presa generalistă. Rodica Zafiu notează că „de fapt, istoria transferurilor de interes, de mod de percepție și de limbaj între sport și politică e mai lungă și mai complicată. S-a observat deja că sportul a funcționat, în regimul comunist, ca o zonă de refugiu în care se mai păstrau unele elemente de normalitate și de libertate. S-a spus, pe drept cuvânt, că în de-

cembrie 1989 experiența stadioanelor a oferit unele modele de comportament și de limbaj: solidaritate, drept de a huidui, producere spontană a sloganului. E interesantă și mișcarea inversă, produsă ulterior: sloganurile politice au fost preluate și adaptate în limbajul suporterilor sportivi, modelele și obsesiile politice au influențat comentariile asupra jocului și asupra reacțiilor la victorii și la înfrângeri ale echipei naționale. Limbajul sportiv a început să absoarbă și el modelul politic: de la slogan („Hagi președinte”) la desemnarea fotbaliștilor ca „ministru de externe”, „corp diplomatic” etc.” De fapt, însăși recomandarea sportivilor români drept „cei mai buni ambasadori” în străinătate arată că zona de confluență dintre sport și politică este destul de largă.

Nașu: Mircea Sandu, FRF
Kaiserul: Ionuț Lupescu, FRF
Gâscanul: Nicolae Dobrin
Meme: Mihai Stoica, Unirea Urziceni
Regele: Gheorghe Hagi

Faptul că acești jucători și oameni de fotbal ajung să fie cunoscuți prin intermediul unor porecle-cliseu este remarcat chiar și de jurnaliștii sportivi. Într-un articol publicat la începutul anului 2009, Gazeta Sporturilor spune: „Campionatul ar arăta ca un episod creat de Walt Disney dacă în casele tehnice ar fi trecute porecele jucătorilor”. Iată cum descriu jurnaliștii situația fotbaliștilor porecliți:

„Mickey Mouse Spadacio încearcă să-i marcheze Pisicii Lobonț, în timp ce Elodia și Cioacă acoperă, fiecare, câte o bandă a terenului și dau lupte grele atunci când sînt adversari direcți. Echipa porecelor din Liga I e pestriță, cu nick-uri inspirate din desene animate, supranume, apelative răutăcioase. Dănculescu e Corbul de ani de zile, la fel Claudiu Niculescu și Florin Costea, strigați Cioară.

Bistrițeanul Ciprian Petre și mijlocașul stînga de la CS Otopeni, Cristi Constantin, s-au luat la hartă la un antrenament pe vremea când evoluau la Unirea Urziceni și de-atunci au rămas Elodia și Cioacă, după personajele cazului hipermediatizat al poliștului acuzat că și-a ucis soția. Duelul CFR Cluj-Rapid va arăta în retur ca un episod din Muppets, cu „păpușile” Frangipane și

Elinton Andrade.

Tripleta nigeriană a Farului, Henry-Mansour-Fatai, e strigată Cosmote, la pachet. Coechipierii le-au zis așa fiindcă intră și ies din vestiar, de fiecare dată, cu căștile playerelor MP3 în urechi.

Sunt și fotbaliști care și-au asumat cu mîndrie porecele. Pulhac seamănă un pic cu Justin Timberlake, dar ca să aducă și mai mult cu starul american, și-a lăsat barbă la fel ca a lui. Un defect fizic, platfus, i-a făcut pe rapidiști să-l asemuiască pe Cesinha cu Garrincha, conaționalul său care a fost campion mondial și care avea un picior mai scurt decît celălalt.

Nici antrenorii nu scapă de imaginația fotbaliștilor. Jucătorii Rapidului îl porecliseră „Luțu” pe Jose Peseiro, după fostul jucător al Craiovei și al Stelei. „Seamănă cu el”, cred ei. Atacantul (stînga) nu e de aceeași părere: „Lui Peseiro i se spunea Luțu? Păi, ce, frățioare, e el tehnic ca mine? Nu cred că poate să facă niciodată cu mingea ce fac eu. Semănăm la fizic? Nuuu, eu semăn cu Mircea Diaconu (dreapta). Eram odată în avion, când jucam la Craiova, și Craioveanu a văzut o poză într-o revistă. Mi-a zis: «Luțule, când dracu' ai făcut poză la costum?». Bineînțeles că nu eram eu, ci actorul”.

De altfel, tot în spiritul comercialului, jurnaliștii sportivi se autoporecesc pentru a deveni parte integrantă din lumea despre care relatează. Blogul și chiar semnăturile din ediția tipărită îi transformă pe jurnaliști în personaje:

Tolo : Cătălin Tolontan, Gazeta Sporturilor
Ovi: Ovidiu Ioanițoia, Gazeta Sporturilor
Fata de la ultima pagină: Maria Andrieș, Gazeta Sporturilor

Referințe bibliografice:

1. Edițiile electronice ale cotidianelor de sport din România: gsp.ro, prosport.ro, sport.ro
2. Ediția electronică a „Cotidianului”, cotidianul.ro
3. Dumistrăcel, Stelian, Limbajul Publicistic, Iași, Institutul European, 2007
4. Zafiu, Rodica, Diversitate stilistică în româna actuală, București, Editura Universității, 2001

Pisica: Lobonț, Dinamo

Chirurgul: Dan Alexa, Poli Timișoara

Cobra: Adrian Ilie, impresar

Arnold: Bogdan Stelea, Unirea Urziceni

Neamțul: Dorinel Munteanu

Fiara: Marius Lăcătuș, Steaua

Puriul: Mircea Rednic, Dinamo

Mister, Procurorul: Cornel Dinu, Dinamo

Bursucul: Dan Petrescu, Unirea Urziceni

Mitică de la Ligă: Dumitru Dragomir, LFP

Iancu de Timișoara: Marian Iancu, Poli Timișoara

Latifundiarul din Pipera: George Becali, Steaua

Războinicul Luminii: George Becali, Steaua

Pinalti: Gheorghe Ștefan, Ceahlăul

Shakira: Cristi Borcea, Dinamo

Țânțarul: Cornel Țălnar, Dinamo

T.R.U.: Traian Ungureanu, Gazeta Sporturilor

III. În loc de încheiere

b. La rândul lor, echipele de fotbal au și ele o serie de apelative-porecle, unele asumate cu mândrie. În general, aproape fiecare echipă de club din România are un nume, un supranume și o referire geografică / spațială.

Clișeele lingvistice în fotbal (în sport în general) nu sunt negate de cei care le propagă și le mențin în viață. Într-un articol publicat în Cotidianul, patru cronicari sportivi fac câte

Nume echipă, Supranume, Referire geografică

Dinamo, câinii roșii, echipa din „Ștefan cel Mare”

Steaua, militarii, echipa din Ghencea

Rapid, giuleștenii, echipa din Grant

Oțelul Galați, oțelarii, echipa de la Dunăre

Poli Iași, -, echipa din dealul Copoului

Farul Constanța, marinarii, echipa de la malul mării

FC Brașov, stegarii, echipa de sub Tâmpa

CFR Cluj, feroviarilor, echipa din Gruia

Poli Timișoara, alb-violetii, echipa de pe malul Begăi

Universitatea Craiova, studenții, echipa din Bănie

Ceahlăul Piatra Neamț, -, echipa de la poalele Pietricicăi

FC Argeș, -, echipa din Trivale

Sportul Studențesc, studenții, echipa din Regie

UTA, bătrâna doamnă, -

Petrolul Ploiești, lupii galbeni, -

La rândul lor, jucătorii de la echipele naționale beneficiază de apelative menite a evita repetițiile obsesive, în special în cadrul comentariului sportiv.

Anglia - jucătorii Albionului

Germania - panzerule

Olanda - jucătorii portocalei mecanice

Brazilia - jucătorii cariocas

România - tricolorii

Italia - azurii, macaronarii

Franța - cocoșii galici, tricolorii

Portugalia - lusitanii

Spania - ibericii

Norvegia, Suedia, Danemarca - nordicii

Turcia - otomanii

c. Nici competițiile sportive nu duc lipsă de apelative care mai de care mai originale:

Liga lui Mitică, Liga I

Competiția KO, Cupa României

Masa bogaților, Liga Campionilor

Matineu, Liga a doua

Il Calcio, Campionatul italian

Albion, Campionatul englez

Bundesliga, Campionatul german

World Cup, Coppa del Mondo, Coupe de Monde (în funcție de țara în care se desfășoară ediția), Cupa Mondială

un top personal al „celor mai enervante clișee”:

Radu Paraschivescu

1. X este o adevărată forță a naturii;
2. Y a marcat, îndeplinind o simplă formalitate;
3. Lipsesc sarea și piperul meciului, adică golul;
4. Publicul este al doisprezecelea jucător;
5. Avem un meci nerecomandat cardiacilor;

Radu Cosașu

1. A juca cu inima;
2. Meci nebun;
3. N-a driblat/șutat deloc rău („pentru a se menține în mediocritatea binelui”);
4. Jucătorul X nu găsește soluții;
5. Uriașii Europei, UEFAntasticii („pentru Steaua și Rapid”);

Cristian Geambașu

1. Și-au dorit mai mult victoria;
2. Victorie grea, dar meritată;
3. Oaspeții au fost mai buni după pauză;
4. Au învins, dar n-au convins;
5. Avem o problemă de mentalitate;

Cristian Țopescu

1. Intervenție providențială;
2. O pasă interesantă;
3. Un corner executat la prima bară;
4. Un fault criminal/cinic;
5. Focul la ei.

Referințe bibliografice:

1. Edițiile electronice ale cotidianelor de sport din România: gsp.ro, prosport.ro, sport.ro,
2. Ediția electronică a „Cotidianului”, cotidianul.ro,
3. Dumistrăcel, Stelian, Limbajul Publicistic, Iași, Institutul European, 2007,
4. Zafiu, Rodica, Diversitate stilistică în româna actuală, București, Editura Universității, 2001.

PLASTICĂ

Galățiu în pictura lui TEODOR VIȘAN

Corneliu Stoica

Remarcat de la începutul carierei sale artistice prin vocația pentru peisajul mediului citadin, **Teodor Vișan** a consacrat foarte multe dintre tablourile sale Galațiului, oraș pe care domnitorul Mihail Sturdza îl numea „briliantul din coroana Moldovei”, iar scriitorii străini nu încetau odinioară să-l considere „Veneția Mării Negre”. Bun cunoscător al geografiei stradale și urbanistice a cetății dunărene, al cartierelor și mahalalelor sale, artistul a immortalizat imagini ale Galațiului vechi, cu construcții și străzi dintre care astăzi unele nici nu mai există, a surprins farmecul specific al arhitecturii unor clădiri ca Farmacia Ținc (expresie a barocului târziu), Vila Mon Caprice, Casa Macsaj, Palatul Navigației, Sediul redacției ziarului „Viața liberă”, Casa pictorului Nicolae Mantu, Biserica „Sf. Pantelimon”, Casele avocatului Ștefan H. Ștefan, Casa Balș (fostul restaurant „Bulevard”), Policlinica studentescă etc. În peisajele sale în ulei apar frecvent Vadul Negroponte, Vadul Cărăbuș, Vadul Ungurului, respirând acea nostalgie a unor vremuri de demult, străzile Gamulea, Nicolae Bălcescu, Dornei, Universității, Pieței, Zilei, Tecuci, Gării, Alexandru Ioan Cuza. Totodată **Teodor Vișan** ne poartă pe sub teii de pe strada Domnească, pe cunoscutele artere comerciale, ne conduce pe malul fluviului, făcându-ne să admirăm faleza, portul, vasele ancorate la mal sau brăzdând în amonte și-n aval apele Dunării. Pentru mulți gălățeni este o surpriză plăcută și tonică să se reîntâlnească prin intermediul lucrărilor sale cu diverse locuri întipărite în memoria lor afectivă așa cum le cunoscuseră ei cu ani în urmă, iar pentru tinerele generații este o posibilitate cum nu se poate mai nimerită de a cunoaște secvențe din orașul de altădată.

Biserica „Sf. Pantelimon”, ctitorie zidită între 1861-1872, aflată în apropierea studioului de creație

al artistului, este înfățișată individual în timpul Învierii, când oamenii părăsesc sfântul lăcaș purtând în mâini lumânări aprinse, dar se vede și spre fundalul tablourilor „Strada Universității”, „Strada Pieței” sau „Zi mohorâtă”. În acesta din urmă, atmosfera este bacoviană, sugerată cromatic printr-o gamă de ocruți, siena și griuri. Doar silueta argintie a bisericii din capătul străzii răspândește o lumină care topește zăbranicul ceței. Priveliștea din „Strada Universității iarna” este de un lirism cuceritor. Albul zăpezii căzute din abundență, cu accente de roz, dobândește rezonanțe poetice. Imaginea este atât de bine așezată în pagină, încât nici un element nu pare a fi de prisos. Strada Pieței este pictată la început de primăvară. Lumina aproape că dizolvă contururile bisericii. Masele de verde din prim-plan irump, răstrângându-se asupra pereților și ferestrelor caselor. Vadul Negroponte și Vadul Cărăbuș, cu scări înguste, tocite de vreme, și balustradă metalică, par anacronice

pentru timpul de astăzi, dar ele au o poezie a lor, un farmec datorat măiestriei cu care Teodor Vișan a știut să facă o realitate mai frumoasă decât apare ea în percepția trecătorului obișnuit. Altfel spus, prin desen și culoare, el a scos din banalitate un subiect, a creat o realitate superioară celei dintâi. „Strada Tecuci”, lucrare de dimensiuni monumentale (în prezent în patrimoniul Bibliotecii „V.A. Urechia”), reține o secvență ce nu mai poate fi văzută în prezent în zona respectivă. Ea surprinde mulțimea de oameni în partea comercială a străzii la o oră de vârf a zilei. Casele, la parterul cărora se aflau magazine cu mărfuri de tot felul, au fost demolate. Pictorul a transcris cu fidelitate specificul arhitectonic al fațadelor acestora, a fost atent până și la elementele de ornamentație metalică ale balcoanelor. Culorile sunt sobre, reținute, predomină ocru și pământul de Siena, degajând melancolie și o poezie răscolitoare

Cultură - Cultură - Cultură - Cultură - Cultură

de amintiri pentru locuitorii Galațiului trecuți de 50 de ani. Mai vioaie este imaginea din tabloul intitulat „Case pe strada Universității”. Sunt două case văzute din curtea atelierului său, pictate pe o dominantă de verde strălucitor. Lumina nu le descompune contururile. Roșul acoperișului uneia dintre ele, albastrul bolții cerești, ca de altfel întreaga revărsare de vegetație exprimă sete de viață, bucuria unui om al cărui suflet vibrează înalt. Una dintre aceste case, cea din stânga, cu turnuleț cu acoperiș piramidal pe colț, apare și-n lucrarea „Casă în soare”, unde fațada ei dinspre vest îi dă posibilitatea să surprindă alte elemente arhitectonice. Dominanta cromatică este alta, tonurile sunt potolite, predomină albastrul palid, articulat în partea de jos a soclului cu ușoare pete de verde surdinizat și cafeniuri deschise.

De multe ori **Teodor Vișan** reia imaginea unor străzi și construcții în variante ale tablourilor. O face din alte unghiuri, în alte anotimpuri, în alte momente ale

zilei. Elimină sau mai adaugă ceva. Procedează astfel nu din comoditate sau din îngustime tematică, ci din dorința de a găsi corespondențele

plastice cele mai inspirate, de a ajunge la imagini redată cât mai expresiv. Adesea străzile sunt însuflețite de prezența omului, de tropotele copitelor vreunui cal care aleargă și el uimit de atâta libertate, părănd o făptură desprinsă de undeva dintr-un basm sau dintr-o baladă, de imaginea vreunei trăsuri sau căruțe, a unui câine, mai rar a unei mașini. În unele cazuri, cum se întâmplă în lucrările „Panoramic gălățean I și II”, mai multe obiective sunt reunite în cadrele aceleiași pânze. În prima apar Teatrul Dramatic „Fani Tardini”, Catedrala Episcopală „Sf. Nicolae”, Palatul Navigației, Casele Ștefan H. Ștefan, Palatul Universității și vasul „Libertatea”, iar în a doua Palatul Administrativ, operă a arhitectului Ion Mincu, construit între 1904-1905, Biserica Fortificată „Precista”, cel mai vechi monument istoric al evului mediu gălățean, Statuia lui Mihai Eminescu (sculptor Frederic Storck), din parcul ce-i poartă numele poetului, Primăria și

Palatul Simion Gheorghiu (strada Domnească, colț cu Gamulea).

O serie de tablouri, printre care „Nostalgia apelor”, „Armonii de toamnă”, „Poarta apelor”, „Vedere din port”, „Peisaj la Dunăre”, „Șlepuri pe

Dunăre”, „Trafic în port”, „Pe cheiul Dunării” ș.a. prezintă aspecte ale vieții portuare, ale muncii marinarilor, ale activității complexe ce se desfășoară pe Dunăre. Pe panglica apei alunecă vapoare, barje, șalupe, alte vase sunt ancorate la mal, macaralele de bord descarcă sau încarcă diferite mărfuri, în portul mineralier predomină o atmosferă specifică muncii aspre de aici. Oamenii animă aceste peisaje, fiind uneori doar sugerați cu discrete urme de pensulă. Spațiul cuprins în aceste tablouri este vast, culorii îi este asigurată o solidă osatură prin desen.

Urmărind să redea spiritul locurilor în care s-a născut și trăiește, Teodor Vișan nu a putut să nu vibreze și la noile dimensiuni arhitectonice ale orașului, la priveliștile oferite de noile cartiere. De pe strada Brăilei a reținut verticalitatea blocurilor, a Spitalului Județean „Sf. Apostol Andrei”, silutetele impunătoare ale noilor edificii bancare, a surprins câte o fărâmă din personalitatea cartierelor Dunărea și Aeroport. Chiar dacă aceste peisaje nu au atractivitatea celor cu aspecte din orașul vechi, ele se înscriu în preocuparea artistului de a alcătui o cronică în imagini vizuale a orașului, de a-și acorda paleta la dimensiunile și dinamismul unei noi realități. Din punct de vedere plastic ele sunt bine construite, pigmentul este mai luminos, dobândind o anumită sonoritate muzicală.

Luând în considerație amploarea pe care motivul citadin o ocupă în creația artistului, am putea spune că **Teodor Vișan** a adus un adevărat omagiu urbei natale. Pe lângă valoarea estetică, lucrările lui au indiscutabil și una documentară, fiind mărturii autentice ale unor timpuri trecute sau, dimpotrivă, argumente ale vocației constructive a locuitorilor Galațiului, vocație manifestată în funcție de dezvoltarea social-economică, necesitățile și comandamentele fiecărei etape istorice străbătute.

UNIUNEA ARTIȘTILOR PLASTICI - Filiala Galați

Trecut, prezent și viitor

Aurel Manole

Galațiul, orașul de la Dunăre, „oraș cumplit de negustori” care începând cu anii „60” devine un puternic centru siderurgic al țării, formând un om nou cu o structură și o existență aparte. Istoria orașului se transformă odată cu noii veniți cu noile meserii cu noile cartiere de locuit, toate acestea au personalizat și au particularizat destinul acestor locuitori.

În perioada începutului de secol XX, orașul a încercat să atragă unele evenimente culturale ale vremii, însă, mult mai târziu, prin entuziasmul locuitorilor și prin susținerea unor inițiative a unor personalități, viața culturală a orașului a fost propulsată.

Filiala gălățeană a Uniunii Artiștilor Plastici (U.A.P.) are un trecut sinuos, cu urcușuri și coborâșuri, fiind la început un simplu Cenaclu al artiștilor din fosta Regiune Galați, ființat încă din 1951, și în care găsim ca membri fondatori pe Gheorghe Naum, Emilia Dumitrescu, Nicolae Spirescu, Mihai Dăscălescu, Mihai Gavrilov, Vasile Vedeș și alți artiști cu un bogat palmares artistic. Urmează o perioadă ascendentă prin mărirea numărului de artiști plastici profesioniști și înființarea Oficiului Teritorial Galați, având sediul în Casa „Mantu”, de pe strada Al.I. Cuza, nr. 32, actualmente nr. 44.

Tot în această perioadă, ia ființă și Liceul de Artă, care va reprezenta un mic nucleu artistic, format din profesori de specialitate ai acestei instituții precum și alți artiști profesioniști, care predau în orașul Galați sau Brăila. În domeniul artelor plastice se petrec evenimente marcante, câțiva artiști inimoși adaugă la zestrea monumentelor orașului – lucrări ale unor mari sculptori pe faleză inferioară și cea superioară a Dunării. Trebuie să amintim aportul deosebit al domnului Silviu Catargiu (artist plastic care a împlinit de curând o frumoasă vârstă), la realizarea acestor tabere în metal – unicate naționale la acea vreme. Amintim apoi și aportul sculptorului Vasile Onuț la înființarea Muzeului de Artă, acesta fiind și primul director al acestei instituții – lucru uitat de unii și trecut pe plan secund. Demersuri pentru înființarea unei pinacoteci au fost făcute încă din anul 1908 – care se pare că a funcționat la parterul „Palatului Comunal”. Tot datorită unor edili luminați, orașul Galați se poate astăzi mândri cu câteva lucrări de artă monumentală de o reală valoare.

Galațiul deține una dintre cele mai frumoase statui dedicate marelui poet național Mihai Eminescu, atribuită sculptorului Frederic Stork (inaugurată în 1911), ca în anul următor să se ridice statuia lui Costache Negri – opera sculptorului I. Iordănescu. O lucrare monumentală, cu care orașul nostru se poate mândri este cea a monumentului Unirii – lucrare atribuită sculptorului Florentin Raffaello Romanelli.

Momente deosebite au trăit artiștii plastici gălățeni atunci când au fost solicitați, alături de arhitecți, să-și aducă contribuția la realizarea unor spații ambientale, Galațiul fiind printre primele orașe din țară unde arhitecții au colaborat cu artiștii plastici în ambientarea unor zone și spații (Țiglina I, II, Complexul Francezilor). Filiala U.A.P. Galați se înființează în 1968 și are un rol esențial în promovarea culturii vizuale în orașul de la Dunăre. Colecțiile Muzeului de Artă se îmbogățesc cu lucrări ale unor pictori consacrați din țară (Virgil Almășanu, Ion Bitan, Vasile Celmare, Ion Pacea, Corneliu Baba, Alexandru Ciucurencu, Ion Grigore, Sabin Bălașa), dar și a unor pictori care și-au legat numele de orașul Galați (Camil Ressu, Gheorghe Petrașcu, frații Georgeta și Ticu Arămescu, Nicolae Mantu, Gheorghe Naum).

Mulți dintre actualii membri ai Filialei gălățene au lucrări în colecțiile Muzeului de Artă din Galați dar și în alte colecții din țară și străinătate, dovadă de necontestat a profesionalismului de care dau dovadă. Perioada imediat următoare revoluției din 1989 aduce Filialei gălățene o perioadă mai puțin fructuoasă cu multe transformări, cu multe nereușite – conul de umbră acoperă și activitatea artiștilor plastici în mare parte datorită conducerii instituțiilor culturale la nivel județean și național – dar și datorită goanei după o căpătuială cât mai rapidă a unor demnitari și a unor colegi care conduc Filiala. Sunt aduse prejudicii serioase Filialei, cedarea cu ușurință în fața unor presiuni politice a spațiilor destinate artiștilor, ca sedii și ateliere. Mai mult, suntem dați afară din „Casa Mantu”, casă donată cu acte în regulă Fondului Plastic București, actualul U.A.P. din România, act făcut de către moștenitorul direct al pictorului în data de 15 iulie 1996 și acceptat prin referatul nr. 16932 din 03.07.1961.

Demersurile noastre către Primărie pentru recuperarea pe cale legală a Casei N. Mantu au rămas fără ecou – Casa „Mantu” încapând pe mâna unor hrăpăreți și neaveniți care prin tot felul de manevre doresc să ne-o vândă nouă artiștilor cu o sumă fabuloasă. Lăudabilă este acțiunea Primăriei de strângere de fonduri pentru a cumpăra și reabilita acest monument istoric, dar de mai bine de opt ani de când am fost obligați de către Primărie să o părăsim, nu

s-a întâmplat nimic. În arhivele U.A.P din București, au mai fost găsite și alte documente care atestă fără tăgadă că U.A.P din România a investit înainte de 1989 sume mari de bani pentru reabilitarea vechilor galerii de pe strada Avântului, nr.2, pentru sediu, galerii și ateliere....

După închiderea Oficiului Teritorial Galați (cu cele trei județe componente – Brăila , Buzău și Vrancea) vom aduce la cunoștința Primăriei, investițiile făcute de U.A.P din România (înainte de Revoluție) pentru artiștii plastici din Galați. Amintim că Galerile de Artă de pe strada Domnească nr.19-22, au fost oferite ca soluție de moment, pe timpul restaurării clădirii de pe strada Avântului nr.2, clădire care nu a mai revenit niciodată artiștilor plastici și care a fost finanțată de către U.A.P din România. Suntem în situația în care nu deținem nici un spațiu cu titlul de proprietate pentru că nu s-a făcut nici un act de compensare, prin atribuirea unor spații artiștilor plastici gălățeni.

Începând din 2006, când am fost ales președinte al Filialei gălățene a U.A.P din România, am mediat pe lângă Direcția Finanțelor Publice, închiderea și lichidarea Oficiului Teritorial Galați, o formă de organizare perimată, făcută înainte de revoluție, care a dus Filiala gălățeană în pragul falimentului, din cauza, în cea mai mare parte, datoriilor filialelor - căpușă (Buzău, Brăila și Vrancea) care retrăgându-se din această asociere nu au stins și datoriile proprii.

Suntem pe ultimii metri, în acest adevărat maraton al achitării datoriilor către stat și lichidării acestui Oficiu păgubos pentru Filiala gălățeană. Noua Asociație, reformată, a preluat activitățile fostului Oficiu Teritorial și al Filialei U.A.P, a continuat activitatea expozițională și a prezentat publicului gălățean, iubitor de arte vizuale, o diversitate de expoziții a unor artiști din țară și din străinătate. Remarcabile au fost saloanele naționale și internaționale, având sprijinul unor susținători care au înțeles să-și ajute colegii și implicit Filiala.

În acești trei ani de activitate în cadrul Filialei, s-au petrecut mai multe acțiuni de igienizare, reabilitare și refacere a simezelor pentru o mai bună panotare a lucrărilor în cele două Galerii. S-au făcut investiții, la parterul celor două blocuri, prin schimbarea sistemului de încălzire defect și păgubos cu noi instalații de climatizare, am îmbunătățit spațiile de expunere cu mobilier nou și am dotat Filiala cu faxuri, copiator, calculatoare, plasmă, toate acestea prin efort susținut și cu ajutorul unor sponsori iubitori de artă. Expozițiile în acești ani au avut o ritmicitate bună și artiștii care s-au prezentat pe simeze au adus o notă de inedit și de prospețime prin climatul nou impus de o bună panotare și acoperire a spațiului Galeriei.

Filiala Asociației Artiștilor Plastici din Galați s-a îmbogățit cu noi membri în număr de 5 și pentru mine, personal, ca președinte, o consider cea mai

mare reușită în acest mandat. De asemenea și reușita parțială de obținere a încă trei spații pentru atelierele de creație – întrucât oferta făcută de Primărie a însumat un număr de 13 spații disponibile pentru a putea fi atribuite ca și ateliere de creație artiștilor Filialei. Asociația însă mai are nevoie de încă multe spații pentru ateliere, în special pentru tinerii artiști – și consider că aceasta este prioritatea numărul unu pentru viitor.

Filiala noastră, are în prezent 37 de membri din care doar 15 dețin spații pentru ateliere, în diverse zone ale municipiului Galați - unele fiind într-un stadiu avansat de degradare. Investiții la aceste ateliere nu au mai fost făcute de mai bine de 20 de ani. Cu toate acestea, artiștii plastici gălățeni sunt prezenți la multe manifestări expoziționale din țară și în

străinătate, mulți întorcându-se cu diplome și medalii, încununând astfel o muncă susținută și laborioasă a plasticienilor respectivi.

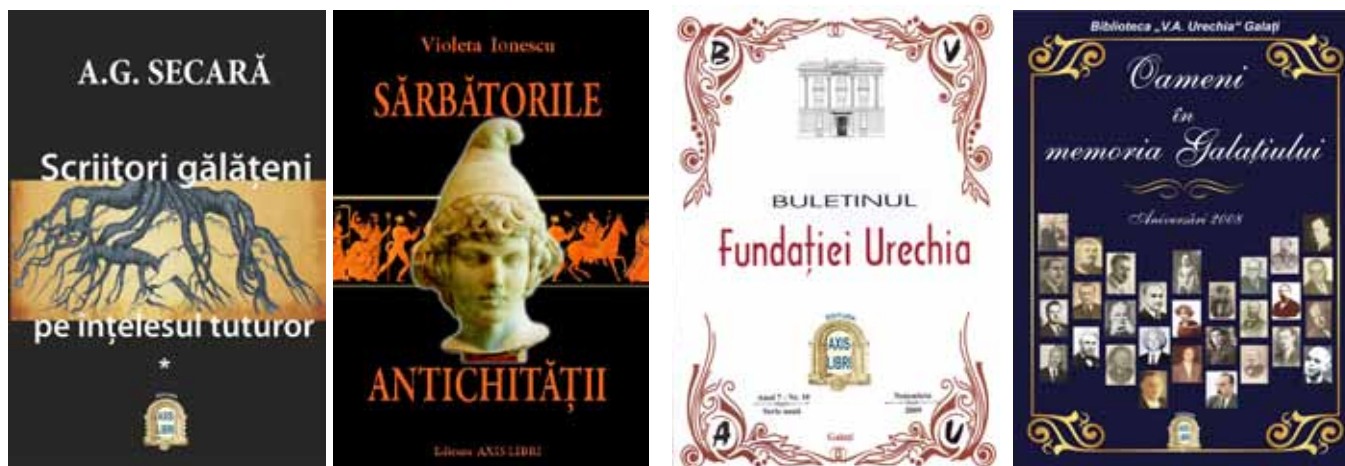
Sala „Nicolae Mantu“ în acești ani a suportat o încărcătură expozițională greu de anticipat (18 expoziții în 2006; 17 expoziții în 2007; 18 expoziții în 2008 și anul acesta suntem deja la a 13-a expoziție).

Personal, în această perioadă am reușit să continui activitatea expozițională, deschizând un număr de 7 expoziții personale dintre care 6 în țară (3 la Galați, Brăila, Bârlad, Tecuci) și una în străinătate (Bulgaria la Malko-Târnavo). Totodată, ca o reușită a activității din domeniul cercetării tehnicilor artistice neconvenționale (am în vedere brevetul din domeniul fuziunii cromatice dirijate din 1997, care-mi aparține), și susținerea cu succes a tezei de doctorat în cadrul Universității de Arte din București, avându-l coordonator pe distinsul profesor dr. Mihail Mănescu, Cancelarul Academiei de Arte din București.

În spațiul expozițional din centrul orașului, Galeria „Nicolae Mantu”, se realizează, curent, expoziții ale artiștilor plastici din Galați, precum și din țară și străinătate.

Semnale editoriale la Editura AXIS LIBRI

„Pentru A.G. Secară, textul literar se constituie într-un interlocutor, cu tot ce presupune el: conținut, sens, idei, narator, cu liric, autor, ansamblu social etc. Într-o vreme când corifeii din domeniu (valoroși sau numai consecvenți) trăiesc din amintiri grandomane sau într-o dulce lenevie ce acceptă rar lectura cărților noi, această atitudine exegetică se anunță naratoare, productivă.“

(Th. Parapiru, Cuvânt înainte la *Scriitori gălățeni pe înțelesul tuturor*)

„Dacă ai timp liber pentru o carte ca aceasta vei reuși să te smulgi din mecanica muncii tehnologizate a zilelor noastre, vei intra prin calendarul atâtor popoare mai vechi și mai noi, în inestimabila dăruire spirituală căreia s-a consacrat omul de-a lungul timpului.“

(Ivan Ivlampie, *Virtuțile păcii*, prefață la *Sărbătorile antichității*, p. 9)

Publicație anuală,

„Buletinul Fundației Urechia“ (Anul 7, nr. 10) reunește contribuții științifice și culturale de remarcabilă calitate, aparținând cercetătorilor din cadrul instituției și unor colaboratori de prestigiu. Reluarea publicației, după o întrerupere de 11 ani, atestă un potențial spiritual admirabil în spațiul gălățean.“

(Zanfir Ilie, Director Biblioteca „V.A. Urechia“)

„S-a dorit ieșirea din forma stereotipă a unui astfel de volum, astfel încât informațiile biobibliografice să se împletească în mod fericit cu materialul vizual, o cercetare intensă fiind realizată pentru depistarea portretelor și fotografiilor ce aduc un plus de valoare acestei lucrări.“

(Camelia Toporaș, Argument la *Oameni în memoria Galațiului*, p. IX)

În curs de apariție:

Ivan Ivlampie: *Accelerarea veșnicei tranziții* (eseuri); Aurel Stancu: *Sub scut* (poezii);

Theodor Parapiru: *Dicționar enciclopedic de expresii celebre; Monografia Bibliotecii „V.A. Urechia”* - Ediția a II-a;

Vasile Petre: *Istoria fotbalului gălățean; Celeste armonii* - Antologie.

*Colectivul redacțional al revistei AXIS LIBRI,
precum și conducerea Editurii AXIS LIBRI,
urează tuturor cititorilor săi
SĂRBĂTORI DE INIMĂ, SĂNĂTATE, FERICIRE ȘI NOROC!
LA MULȚI ANI, 2010!*

SUMAR

NICOLAE BREBAN – Trădarea criticii	coperta 2
ZANFIR ILIE – Dinamica vieții culturale	pag. 1
Anul URECHIA – (175 ani de la naștere)	
CAMELIA TOPORAȘ – Fișa bibliografică a lui V.A. Urechia	pag. 2
VALENTINA ONEȚ – Portretul unui om de cultură (III)	pag. 4
CONSTANTIN GH. MARINESCU – Contribuții patriotice ale lui V.A. Urechia (II)	pag. 6
LEȚIȚIA BURUIANĂ – Recunoașterea internațională a lui V.A. Urechia	pag. 9
MIA BĂRARU – Vasile Alexandrescu Urechia – contribuții biblioteconomice	pag. 11
DORINA BĂLAN – „Istoria școalelor” a lui V.A. Urechia	pag. 12
SIMONA FELEA - „Istoria românilor” de V.A. Urechia	pag. 14
CONSTANTIN ARDELEANU – Un raport austriac privind activitatea publicistică a lui V.A. Urechia în contextul procesului patrioților memorandiști(1894)	pag. 15
MIHAELA BUTE – Vasile Alexandrescu Urechia; Busturile cărturarului	pag. 16
MARICICA TĂRĂLĂ-SAVA – Biblioteca, tezaur cultural și informațional	pag. 17
Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia”	
„Zilele Bibliotecii V.A. Urechia”	pag. 18
Salonul literar „AXIS LIBRI”	pag. 23
Turneul poeziei - ATTILA F. BALÁZS	pag. 26
Zilele comunităților etnice - LAURA TEODOR	pag. 28
Localia	
EUGEN DRĂGOI – Arhiepiscopia de la „Dunărea de Jos”	pag. 32
IOAN TUDOR – Liceul de artă „Dimitrie Cuclin”	pag. 34
ADINA MARTA ȘUȘNEA – Manuscrise muzicale cucliniene în fondul documentar al Bibliotecii „V.A. Urechia”	pag. 36
STELIAN STANCU – Teatrul de Păpuși „Gulliver”	pag. 38
VIOREL MÎNZU – Universitatea „Dunărea de Jos” Galați	pag. 40
GEORGE LATEȘ - Universitatea „Danubius” din Galați – un reper al culturii și civilizației la Dunărea de Jos	pag. 42
CRISTIAN CĂLDĂRARU – Biserica fortificată „Precista” Galați (I)	pag. 44
VALENTIN BODEA – Casa Constantin Ținc	pag. 46
FLORIN MELINTE – Teatrul Muzical „Nae Leonard” Galați	pag. 47
VICA BLAGA – Grigore Hagiu din nou acasă	pag. 48
Cultură	
Mesaj cordial, la aniversarea prof. Univ. dr. VICTOR CRĂCIUN, Președintele „Ligii Culturale Pentru Unitatea Românilor De Pretutindeni	pag. 49
CLAUDIU BRĂILEANU – Călător prin bibliotecile lumii	pag. 50
DANA VLAD – In Memoriam Ștefan Iordache (Interviu)	pag. 52
AURA CHRISTI – Poeme	pag. 54
A.G. SECARĂ – Romane prezentate la Salonul „Axis Libri”	pag. 56
THEODOR PARAPIRU – Expresii celebre	pag. 59
IVAN IVLAMPİE – Cronică literară la „Sărbătorile Antichității” de Violeta Ionescu	pag. 60
ANDREI PARAPIRU – Poezie	pag. 62
MARIUS GRAMA – Poezii	pag. 63
DAN PLĂEȘU – Vasile Roaită de la autobază - Proză	pag. 64
ONORICA-LILIANA TOFAN – Mircea Nedelciu. Monografie - Teză de doctorat. Rezumat	pag. 66
MARIUS ȚUCA – Clișee lingvistice în presa sportivă	pag. 68
C. STOICA – Galațiul în pictura lui Theodor Vișan	pag. 72
AUREL MANOLE – Filiala UAP Galați	pag. 74
Semnale editoriale la Editura AXIS LIBRI	pag. 76

Notă: În numărul următor AXIS LIBRI va aduce în atenția cititorilor săi: prezentări de carte veche, aspecte de la deschiderea unei noi Filiale a Bibliotecii ”V.A. Urechia”, precum și noi creații artistice ale autorilor gălățeni.

Director: **ZANFIR ILIE**
 Redactor-Şef: **Mia Băraru**
 Secretar general de redacție: **Valentina Oneț**
 Redactori: Cătălina Ciomaga, Virgil Guruianu, Camelia Toporaș
 Tehnoredactare: Monica Zanet, Adina Vasilică, Sorina Radu
 Ilustrația revistei a fost realizată după colecțiile Bibliotecii Județene „V.A Urechia” Galați.
 Adresa: Galați, Str. Mihai Bravu, nr. 16.
 Tel: 0236/411037, Fax: 0236/311060
 E-mail: axislibri@gmail.com; axislibri@bvau.ro
 Web: http://www.bvau.ro/axislibri
 ISSN: 1844-9603

Revista Axis Libri este membră **APLER**
 (Asociația Publicațiilor Literare și a
 Editurilor din România)

Acest număr al revistei Axis Libri este tradus în
 limba engleză de Paula Măhălean